

Közép-Tisza-völgyi Natúrpark megalapozó vizsgálatok

MATE

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

2024

június

Készítették

MATE Tájépítész mérnök
MSc II. évfolyam hallgatói:

- Bánszky Botond
- De Villa Ármin Ernő
- Eszlári Gábor Tamás
- Fejér Napsugár Anna
- Gönczöl Katalin
- Jávor Ádám
- Keller Réka
- Koncz Bianka Amaril
- Kuna Máté
- Limbach Noémi
- Nagy Júlia
- Pellet Dávid Philippe
- Pizmány Marcell Dávid
- Stummer Gergő
- Szatmáry Anna Flóra
- Sziklai István József
- Tagyi Virág
- Veres Márta
- Vereszkai Zoltán
- Viszoki Blanka
- Wagner Jakab Rudolf

Konzulensek:

- Dancsokné Dr. Fóris Edina
- Filepné Dr. Kovács Krisztina
- Hubayné Dr. Horváth Nóra
- Dr. Kollányi László
- Kutnyánszky Virág
- Módosné Bugyi Ildikó
- Dr. Sallay Ágnes
- Dr. Szilvácsku Miklós Zsolt
- Varga Dalma

Közreműködők:

- Kis Zoltán
- Ladányi Sándor

Kapcsolat:

Kollanyi.Laszlo@uni-mate.hu

Hubayne.Horvath.Nora@uni-mate.hu

A tanulmány és a prezentáció tartalma

Bevezetés, módszertan

- Helyzetfeltárás, értékelés - táji és természeti adottságok
- Terület-, vidékfejlesztés, helyi gazdaság fejlesztés - közlekedés, gazdasági, humán erőforrások, problémafa, SWOT elemzés
- Örökségvédelem, vizsgálat, értékelés - tájtörténet, tájhasználati változások, táji örökségek
- Turizmus, vizsgálat, értékelés, Natúrpark jövőképe, fejlesztési javaslatok
- KONFLIKTUSOK - funkcionális, ökológiai, vizuális, társadalmi
- JAVASLATOK - forgatókönyvek, jövőkép

Kutatás célja

Komplex tájvizsgálat elkészítése

Térségi gazdasági, társadalmi, turisztikai adottságok feltárása

Tájhasználati és egyéb konfliktusok feltárása

Átfogó kép a tájban lezajlott változásokról, tájkarakterről

Természeti, szellemi és épített örökségi értékek felmérése, vizsgálata

Fejlesztési javaslatok megfogalmazása

Módszerek

Települési és térségi, többszintű vizsgálatok

Térinformatikai elemzések készítése (védettségek, tájhasználatok, értéksűrűsödés stb.)

Tájtörténeti kutatás

Terepbejárás + ott élők meginterjúvolása

Adatbázisok feldolgozása (TEIR, népszámlálás, OKIR stb.)

Értékleltár készítése

Meglévő tervek áttekintése

1 FORRÁSKUTATÁS

Könyvek, cikkek, webooldalak tanulmányozása, adatgyűjtés

2 TEREPEBJÁRÁS

Érintett települések bel- és külterületének bejárása, fotódokumentáció

3 HELYZETELEMZÉS

Jelenlegi helyzet megismertetése szövegesen és tematikus térképek készítésével

4 KONFLIKTUS FELTÁRÁS

Rávilágítás a helyszín problémáira és kiaknázatlan lehetőségeire

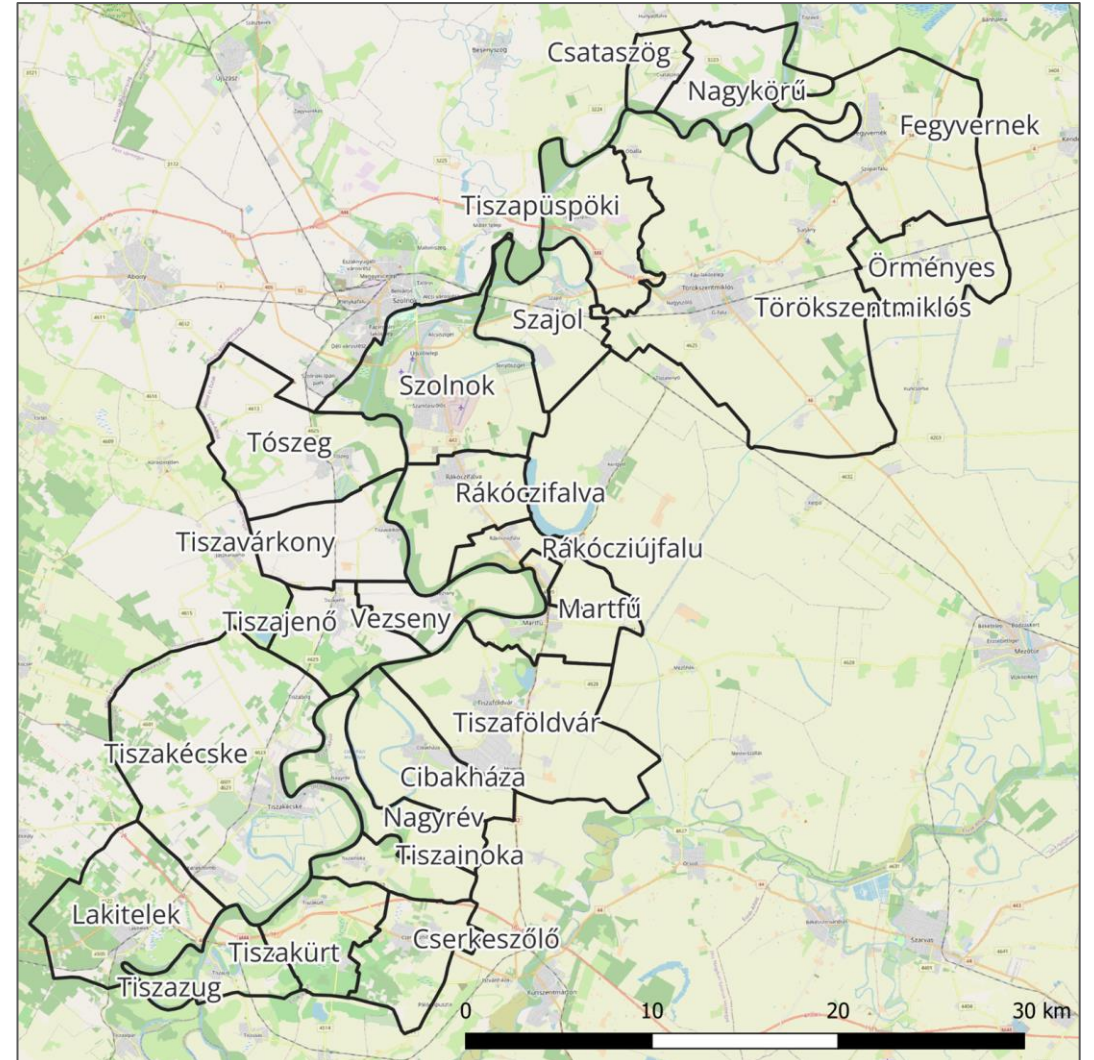
5 JAVASLATTÉTEL

A feltárt konfliktusok megoldására, fejlesztésére irányuló javaslatok megfogalmazása

Tervezési terület bemutatása

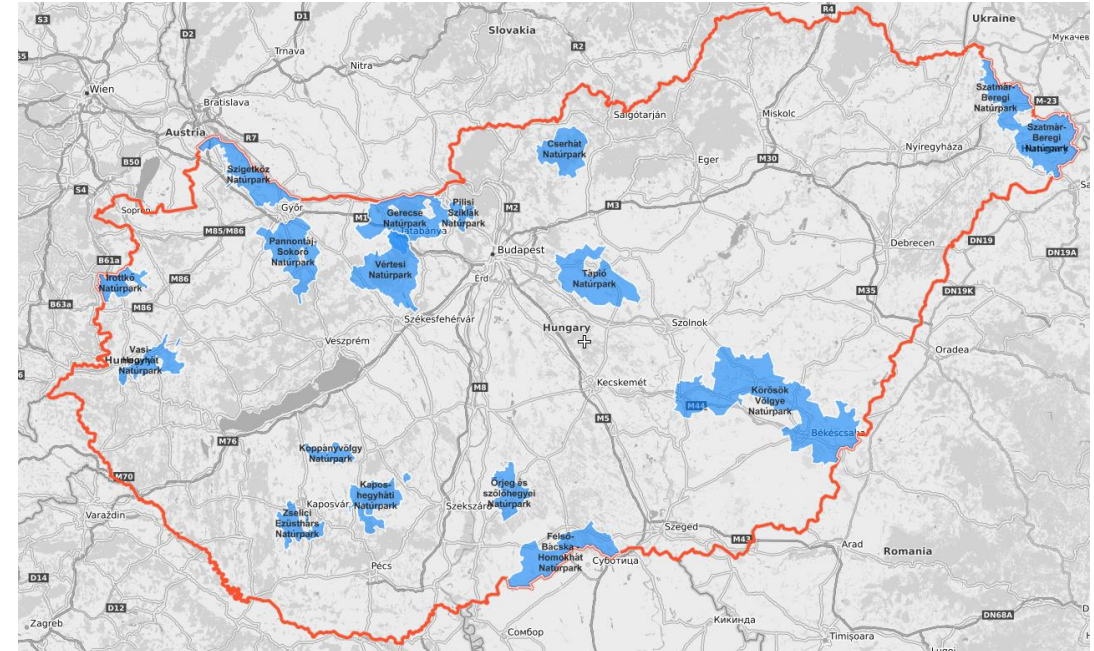
- 24 település, 1160 m²
- Lakónépeség 2022:
 - Szolnokkal együtt: 156 931 fő
 - Szolnok nélkül: 89 805 fő
- Nagyrészt Tisza menti települések együttese
- Mezőgazdasági területek meghatározzák a táj arculatát
- Legnagyobb települések: Szolnok, Törökszentmiklós, Tiszaföldvár, Tizsakécske
- Nagyjából sík terület, az Alföld része
- Tisza ártere meghatározza a tájat
- Sok holtág, vizes élőhelyek, kunhalmok
- Tájji értékekben gazdag, sokszínű terület

Natúrpark pillérek

Natúrpark: a helyi közösségek (önkormányzatok, társadalmi szervezetek, gazdálkodó szervezetek és az érintett lakosság) összefogása eredményeként létrejövő, a táji, természeti és kulturális értékek megőrzésén és fenntartható hasznosításán alapuló terület- és vidékfejlesztési célok megvalósulását is támogató, meghatározott területre vonatkozó együttműködés, amely e törvény végrehajtására kiadott jogszabály szerint jön létre

1. pillér: Természeti, táji és kulturális örökség megőrzésére
2. pillér: környezeti nevelésre, szemléletformálásra, a tájidentitás megerősítésére
3. pillér: Fenntartható térségfejlesztés
4. pillér: Fenntartható ökoturizmus és rekreáció

Magyarország jelenlegi natúrparkjai

6/2020. (III. 25.) AM rendelet a natúrparkok létrehozásáról és működéséről

Tájvizsgálat

MATE

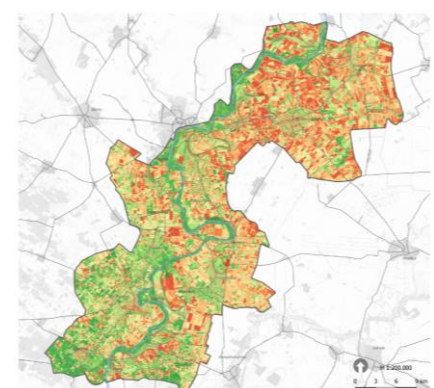
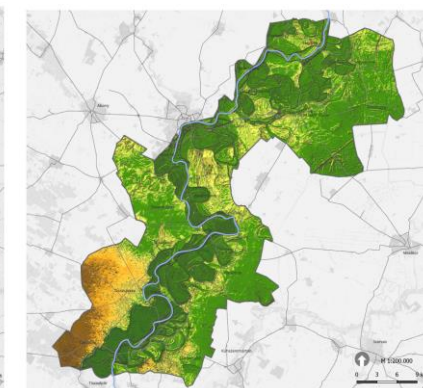
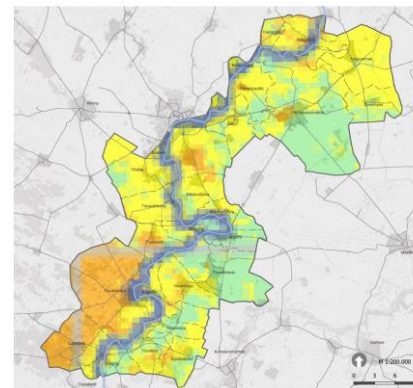
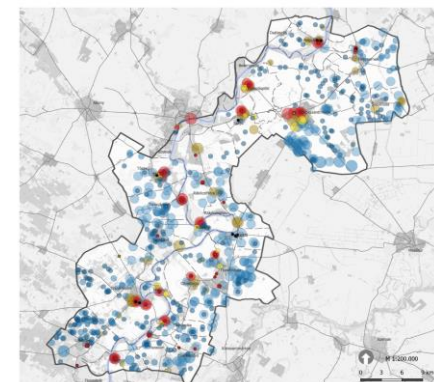
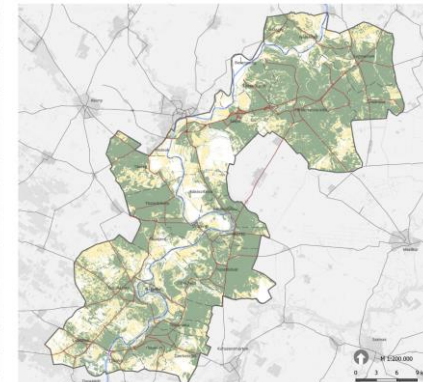
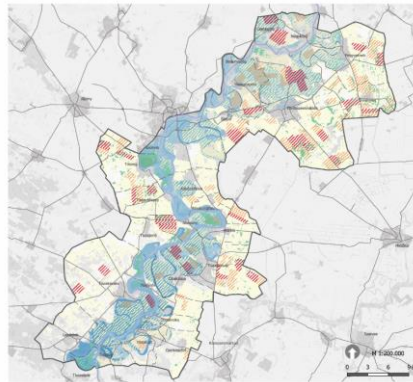
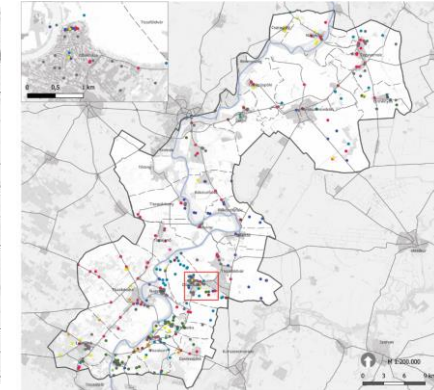
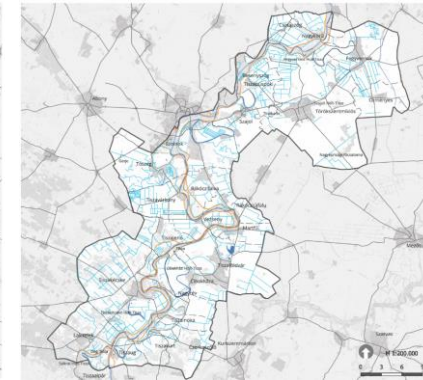
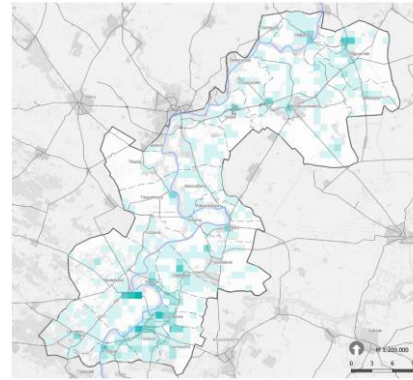
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

2024. május

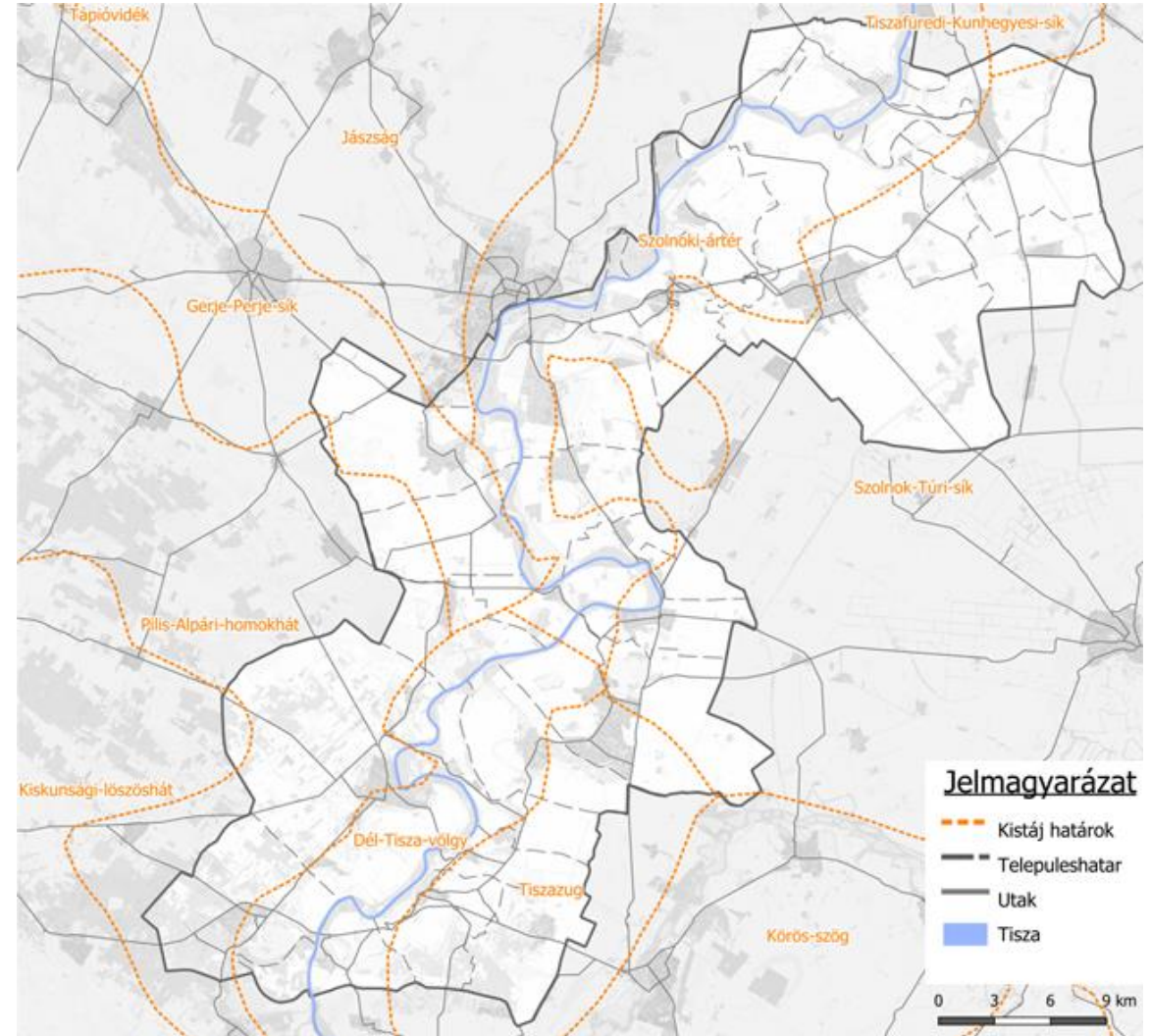
Adatforrások

- Alaptérkép: Magyarország Ökoszisztéma alaptérképe
- Open Street Map (OSM)
- Történelmi adatok: Arcanum
- Műhold alapú vizsgálatok: Copernicus
- MEPAR
- Talajra vonatkozó adatok: Agrotopo
- Erdőtérkép
- Egyedi tájértékek: TÉKA
- Termeszetvedelem.hu adatai
- Egyéb adatforrások

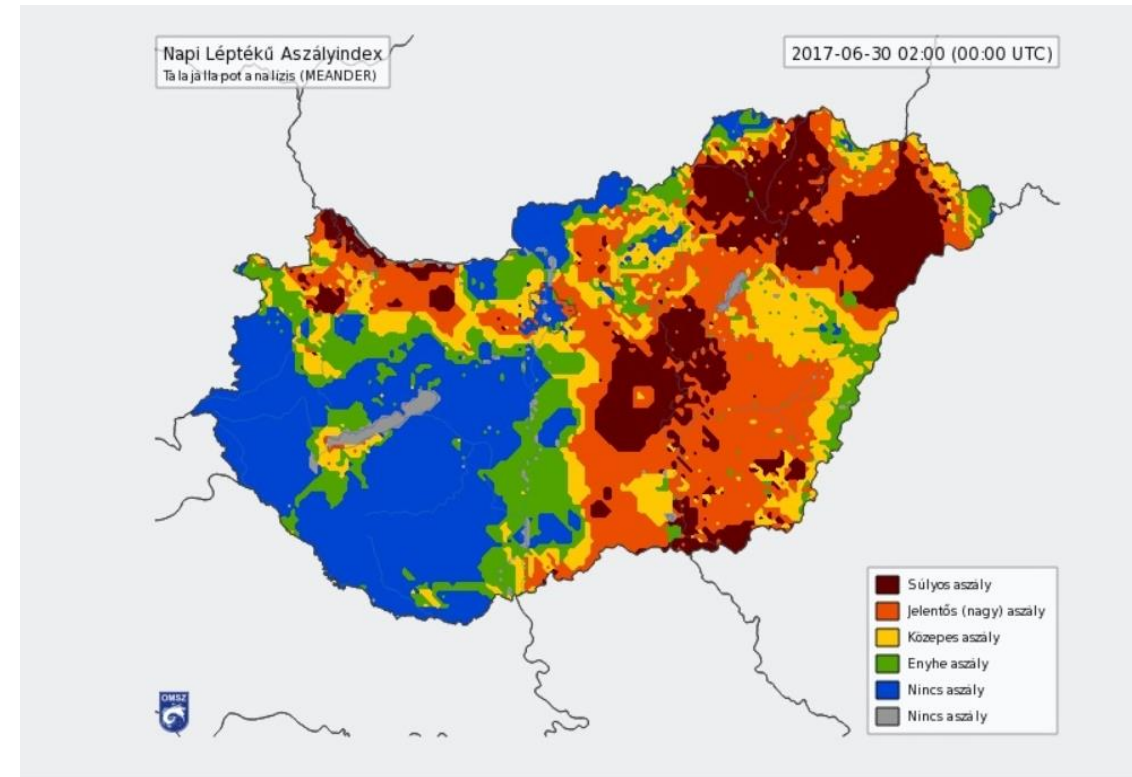
Térségi adottságok, kistájak

- 6 (+2) kistájat érint
- Az évi középhőmérséklet 10,3-10,5 °C
- A leggyakoribb szélirány az É-i és az ÉNy-i
- A talajvíz mélysége 2-10 m között mozog, mennyisége nem jelentős
- A déli részen kiterjedt belvízelvezető csatornahálózat van kiépítve
- Az alacsony geotermikus gradiens miatt sok a magas hőfokú hévíz

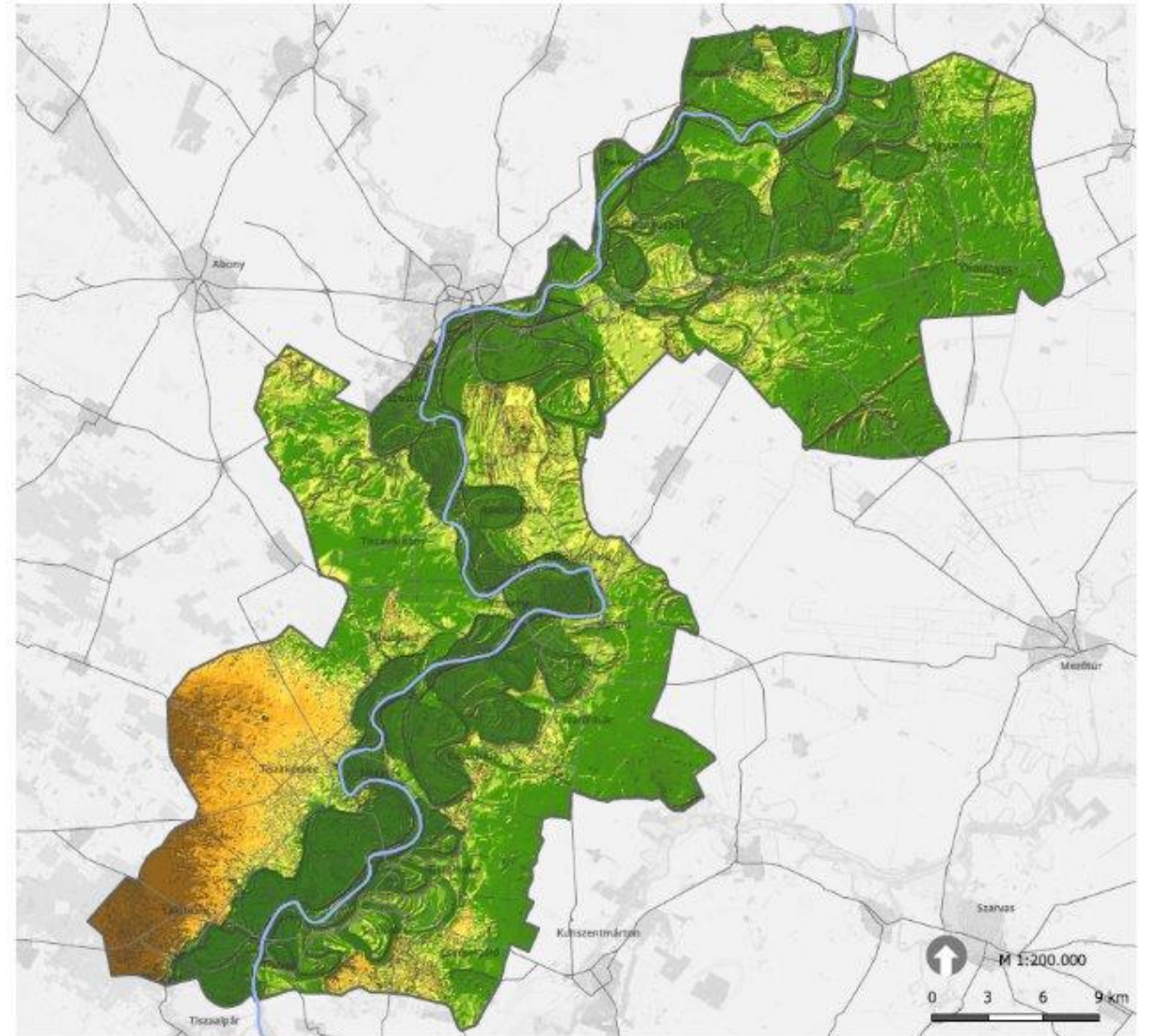
Éghajlat, csapadék

- o Meleg-szára éghajlat
- o Rendkívül kevés és szeszélyes eloszlású a csapadék
- o A térségben az átlagos éves csapadékösszege 533 mm, egyenetlen eloszlású.
- o Gyakori a szárazság és az aszály.
- o A terület az ország legszárazabb területei közé tartozik
- o A szárazsági tényezőt növeli, hogy az ország csapadékban legszegényebb területei is részben a vármegyében található
- o Évi napfénytartam 2020-2030 óra közötti

Domborzat

- A térség alapvetően sík
- A domborzatot a Tisza sokat változó futásiránya határozza meg.
- Tengerszint feletti magassága:
75-107 m között
- Relief energiája: 2 m/km²
- Mélyártéri területek a Tisza mentén
- Települések magas pontokon épültek
- Kiemelkedő terepformák a kunhalmok

Talajadottságok

o Kémhatás

Gyengén savanyú (Nagykörű, Fegyvernek, Szajol, Szolnok)

Erősen savanyú talajok (Tizsakürt, Tiszavárkony, Örményes egyes részei)

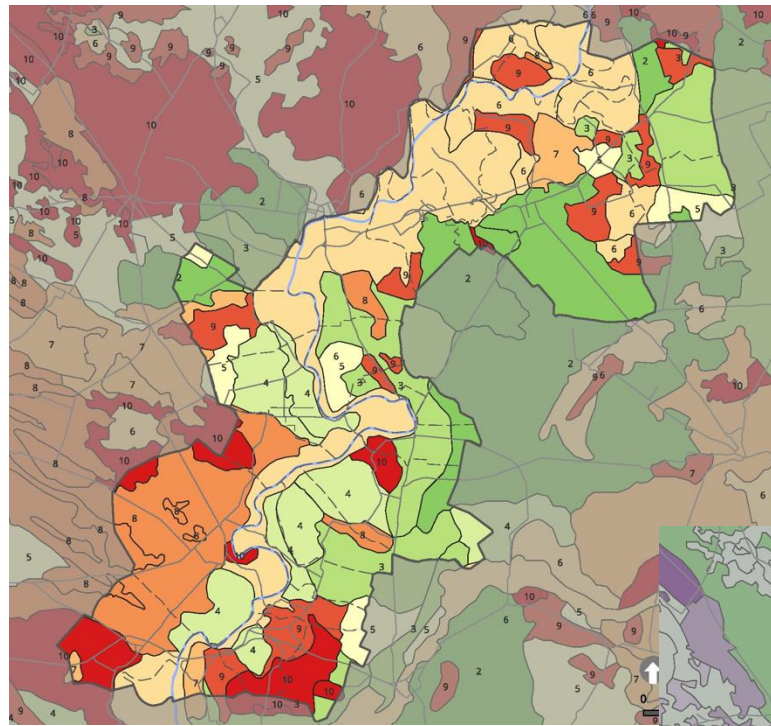
o Szervesanyag készlet

100-200 közötti értékű terület - Alacsony: Tizsapüspöki, Szajol, Nagykörű

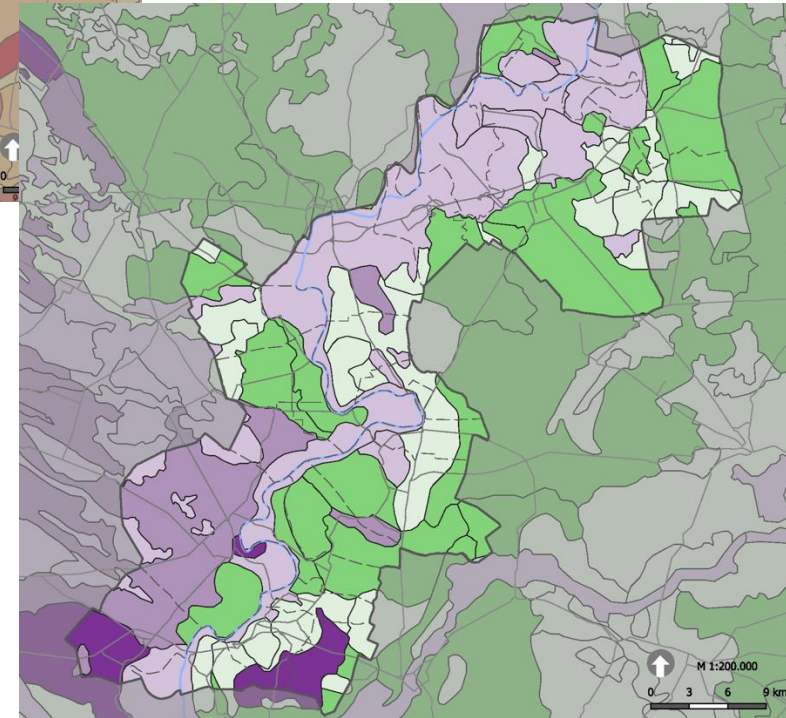
300-400 közötti értékű terület - Magas: Törökszentmiklós, Fegyvernek, Nagyrév, Cibakháza

Jó minőségű talajok előfordulása: Törökszentmiklós, Fegyvernek, Martfű, Tizsaföldvár, Rákócziújfaló

Rossz minőségű talajok előfordulása: Cserkeszőlő, Tizsaug, Lakitelek, Tizsakécske

A meglévő talajok értékesége

A meglévő talajok szervesanyag készlete

Talajadottságok

- o Genetikai talaj típusok

 - dominál a réti talaj és a csernozjom réti talaj

- nagy kiterjedésben megjelenik még a:

 - humuszos öntés talaj és az öntési réti talaj

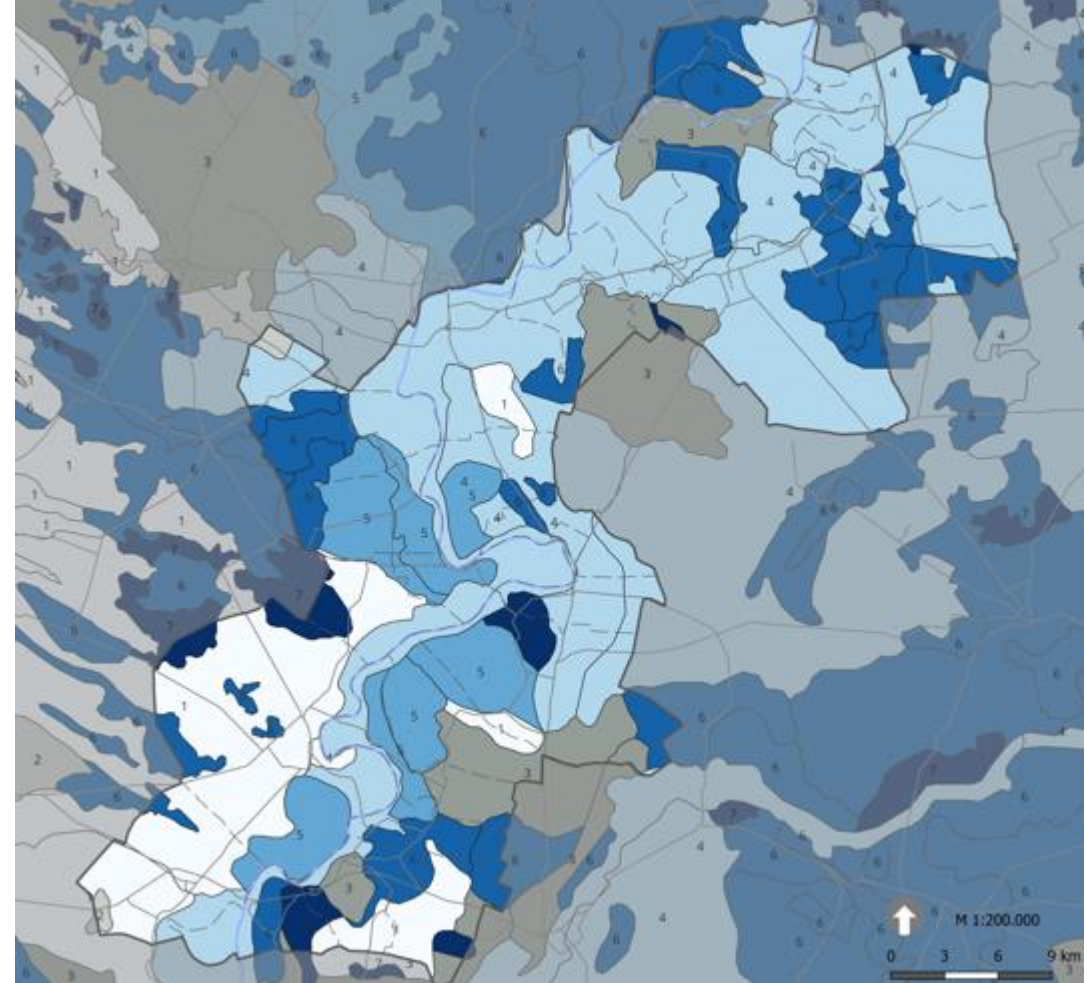
- A talajképző közet

 - glaciális alluviális üledék és a löszös üledék

- o Vízgazdálkodási tulajdonságok

 - A települések többsége a közepes víznyelésű és közepes vízvezetésű +nagy vízraktározó képességű és jó víztartó talajokhoz tartozik

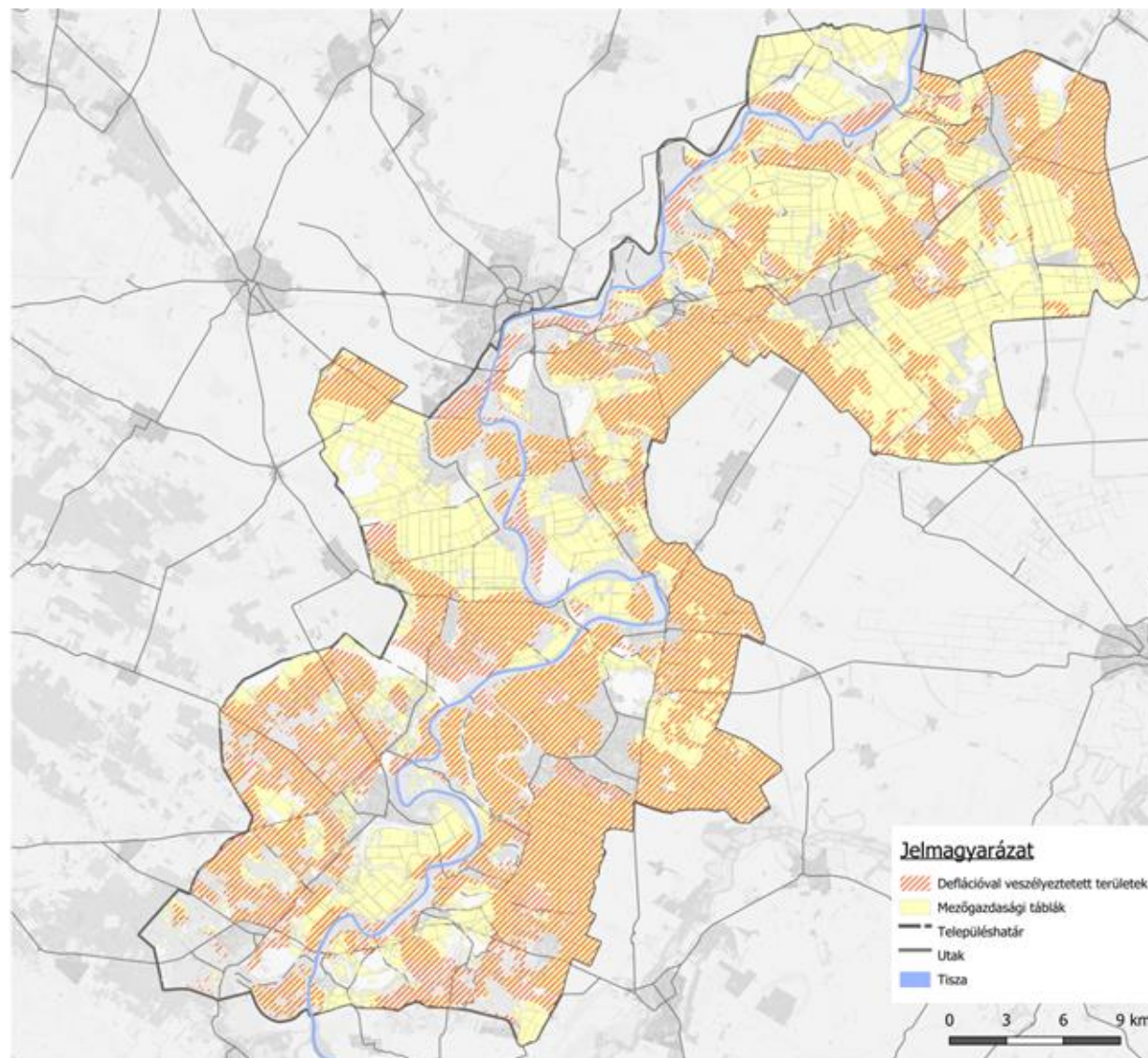
 - Rossz vízgazdálkodási viszonyok kisebb arányban jellemzik a térség településeit, ilyen pld: Örményes, Törökszentmiklós

A talajok vízgazdálkodási tulajdonságai

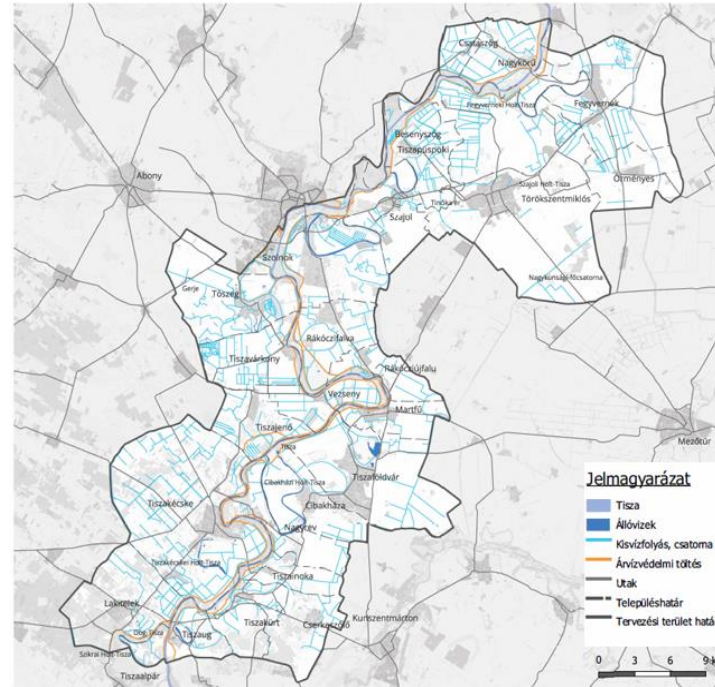
Szélerózió

- o 50231 ha (503.21 km²) érintett
- o Jellemzően mezőgazdasági területek
- o Talajfedettség csökkenése -
Növényzet védő hatása időben
korlátozott
- o Nagy egysíkú felületek - a szél
felgyorsul
- o Talajszárazság

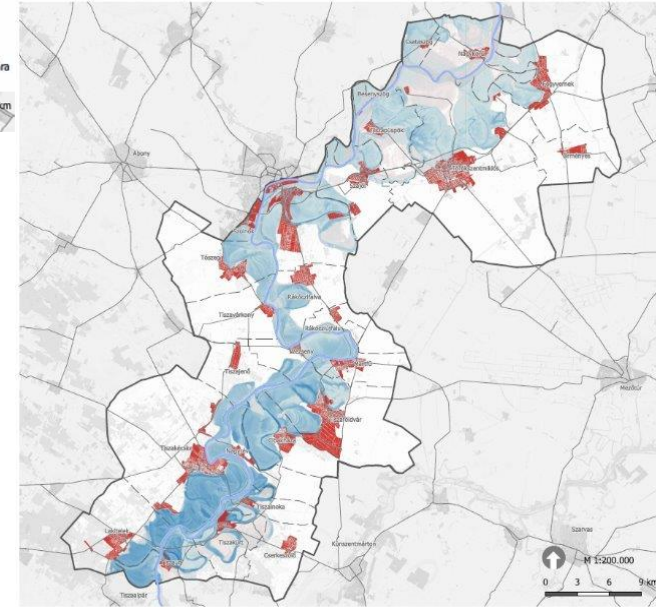

Vízrajz

- Közép-Tisza vidék
- A Tisza a területen 105 km-t tesz meg
- Összesen 1228 km hosszú csatorna rendszer
- Mélyártéri területek a Tisza mentén
- Települések magas pontokon épültek
- Jelenlegi árvíz és a belvíz elleni védekezés gyakorlata csupán kis mértékben szolgálja a vizek visszatartását, nehezíti az ökológiai vízigény kielégítését

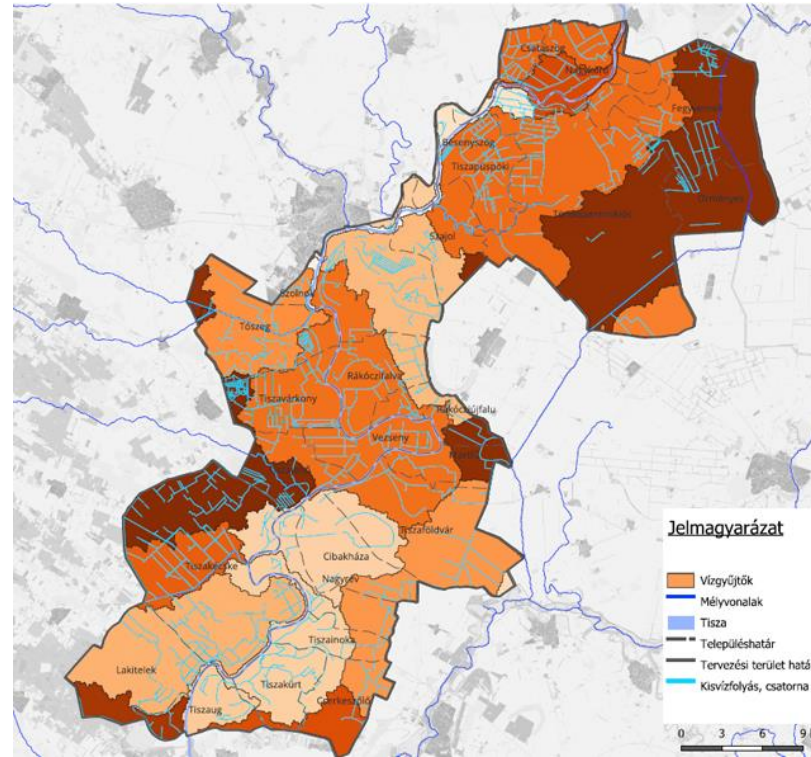
Vízrajz, csatornákkal,
kisziverekkel

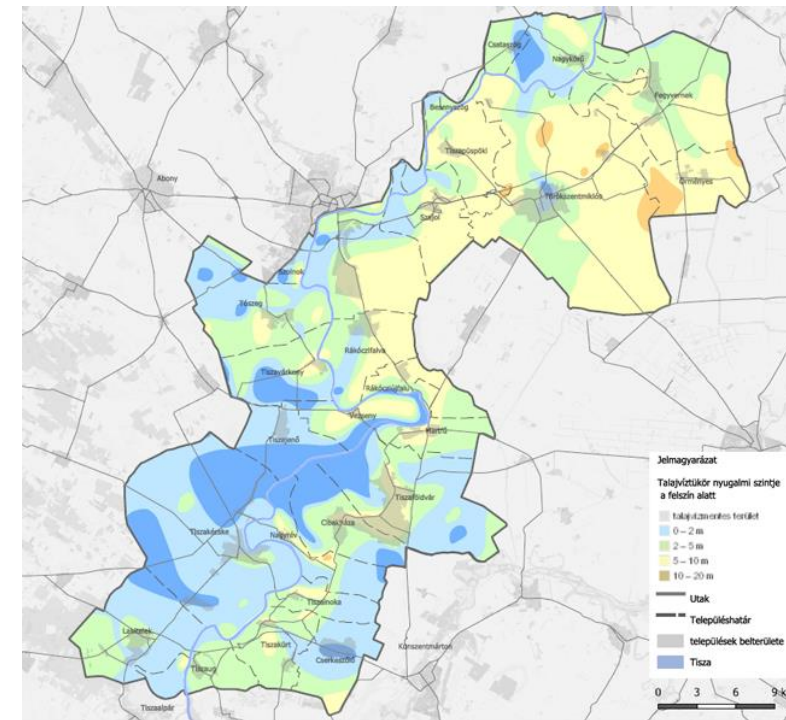
Mélyártéri területek és a
települések

Vízrajz

- Talajvíz 2-10 m-en, É-i részen mélyebben van a talajvíz
- Talajvíz kivétel víz visszapótlás nélkül -> talajvízszint süllyedés
- Talajsüllyedés évi 3-4 mm
 - Belvizek kockázata nő
 - Tisza lefolyási sebessége csökken

Vízgyűjtő területek és csatornák, kis vízfolyások

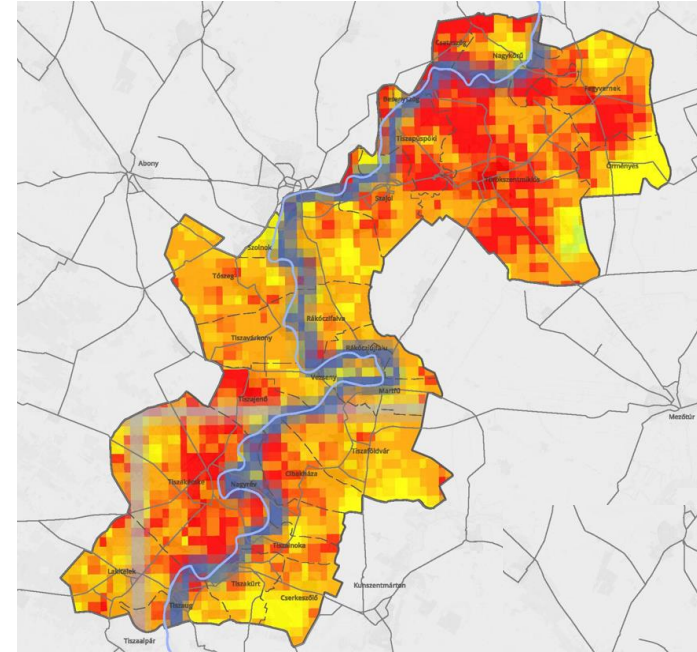
Talajvíz elhelyezkedése

Vegetáció, növényvilág

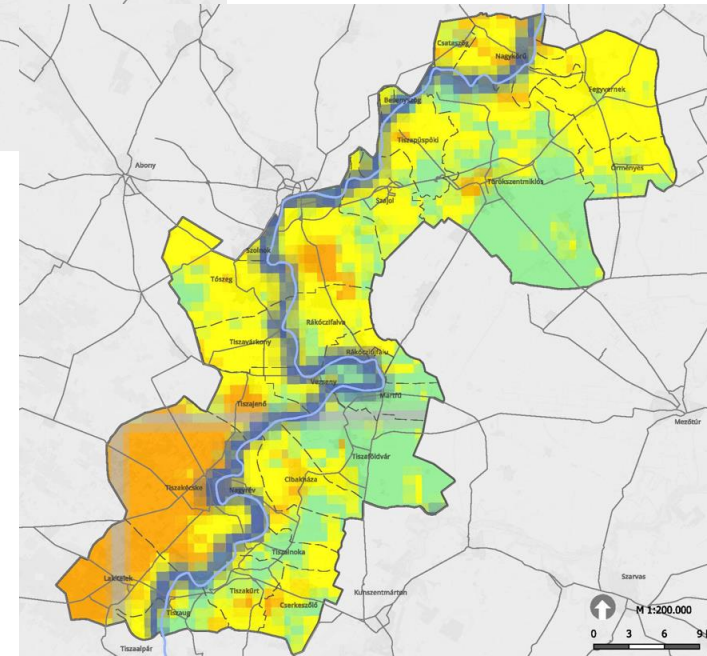
- Természetes növénytakaró
 - Ártéri Ligeterdők
 - Lőszpuszták - Martfű, Tiszaföldvár, Törökszentmiklós, Cserkeszlő
- Jelenlegi növénytakaró
 - Visszaszorulóban
 - Egybefüggő lőszpuszták visszaesése
 - Több tájidegen, gyorsan terjedő és idegenhonos növény jelenléte

Jellemző jelenlegi növénytársulások:

- Alföldi zárt kocsánytalan tölgyesek (Nagykörű, Szolnok, Törökszentmiklós délkeleti része)
 - Fő alkotó faja a kocsányos tölgy (*Quercus robur*)
 - Az egykori ligeterdők átalakult erdei tartoznak bele
- Lőszgyepek és a kötött talajú sztyepprétek (Törökszentmiklós, Tiszaföldvár, Martfű)
 - Uralkodó fű faj a pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*)

Alföldi zárt kocsánytalan tölgyesek

Lőszgyepek és a kötött talajú sztyepprétek

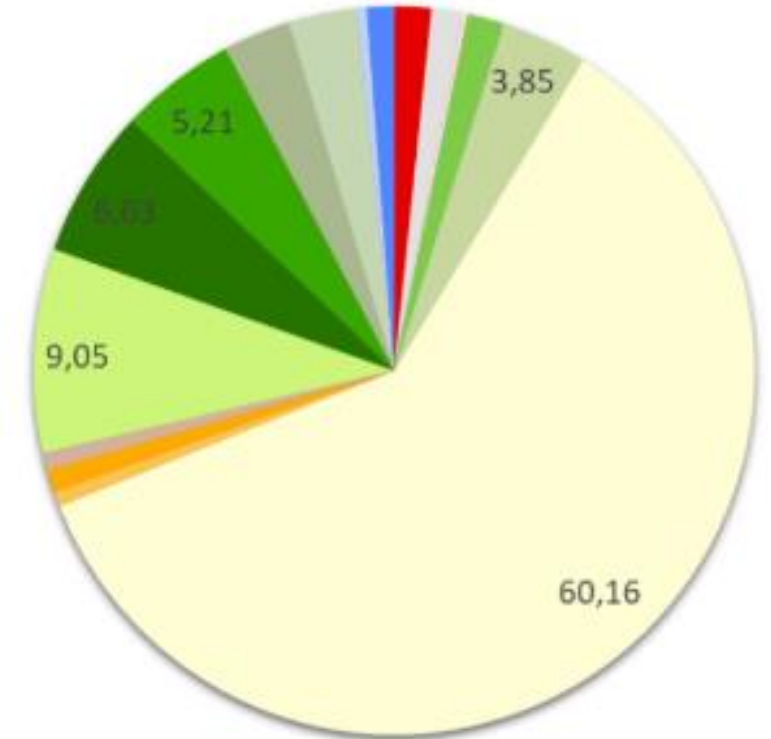
Állatvilág

- Fajgazdagság
- Mocsaras, rendszeresen vízjárta területek:
 - Nagy kócsag (*Ardea alba*), bütykös hattyú (*Cygnus olor*)
- Fokozottan védett halfajok - pld
 - Magyar bucó (*Aspro zingel*), selymes durbincs
- Fokozottan védett hüllők és kétéltűek - pld
 - Barna varangy (*Bufo bufo*), mocsári béka (*Rana arvalis*)
- Fokozottan védett emlősök - pld
 - Tavi denevér (*Myotis dasycneme*), vidra (*Lutra lutra*)
- Fokozottan védett gerinctelenek - pld
 - A tiszavirág (*Palingenia longicauda*), sárgalábú szitakötő (*Gomphus flavipes*), busafejű bársonyfutó (*Ophonus cephalotes*)

Felszínborítás - területhasználat

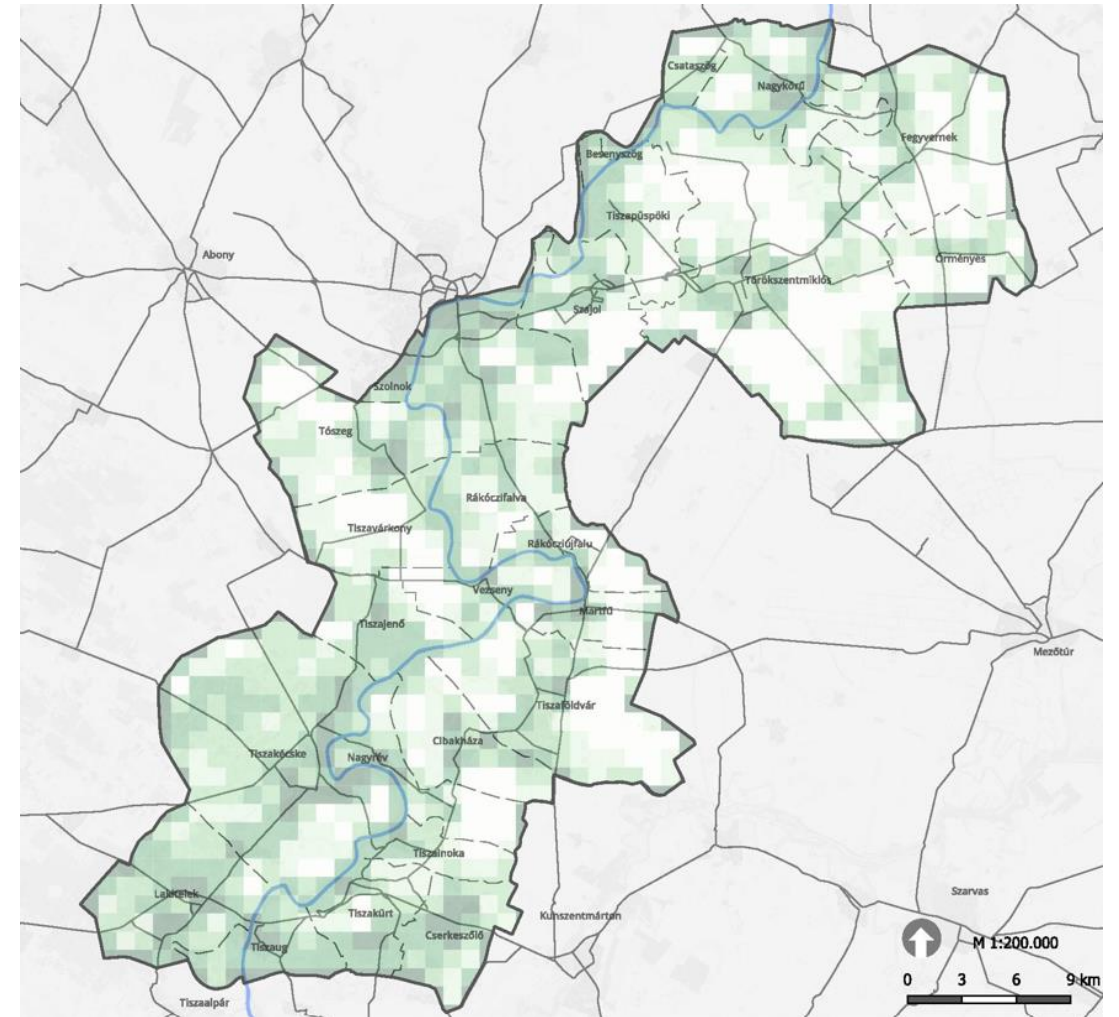
- Uralkodó tájhasználat a mezőgazdaság - 60%-os borítottsággal
- Erdő + faültetvények dominanciája
 - Tisza mentén, Tizsakécskén és Lakitelken
- A vizes élőhelyek
 - Fragmentáltan jelennek meg a térségben
 - Területi kiterjedésük csekély, mivel csak 36 km² területet tesznek ki
- A szőlő és gyümölcsstermesztő területek
 - 2/3 részben Tiszajenőtől délre dominálnak
- Gyeppek
 - A lehatárolt térségről elmondható, hogy a déli határát képező városok több állandó gyepterülettel rendelkeznek, mint a többiek
- A térség mai tájhasználatát homogenitás jellemzi, napjainkban is mezőgazdálkodási térség

A jelenlegi területhasználatok megoszlásának %-os aránya

Tájszerkezet - Tájdiverzitás

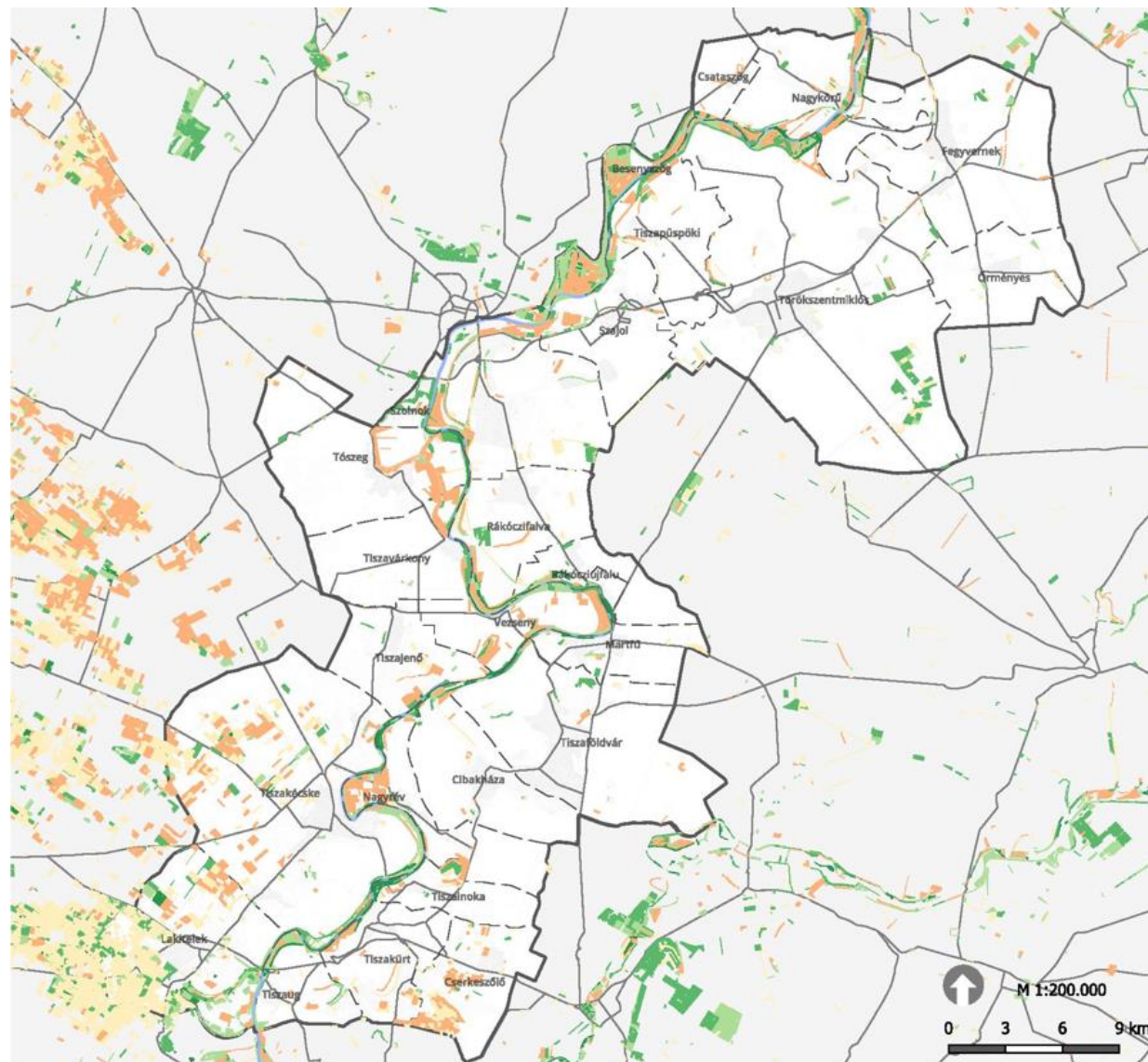
- A shannon féle index célja
 - A térségben lévő különböző fajok jelenlétének kimutatása
 - A táj homogenitásának megállapítása
 - Az élőhelyek faji sokszínűségének kimutatása
- A Tisza vonalában kedvezőbb biodiverzitási értékek
- Az északi települések biodiverzitása alacsonyabb mint a déli települések esetében
 - Alacsony biodiverzitás (Örményes, Fegyvernek, Törökszentmiklós, Tószeg, Tiszavárkony, Tiszaföldvár, Nagyrév)
 - Magas biodiverzitás (Cserkeszlő, Tizsakürt, Tiszaug, Tizsakécske, Lakitelek)
 - Oka
 - A térség északi felén lévő nagytáblás mezőgazdálkodási területek jelenléte

A shannon féle diverzitási index a térségre nézve

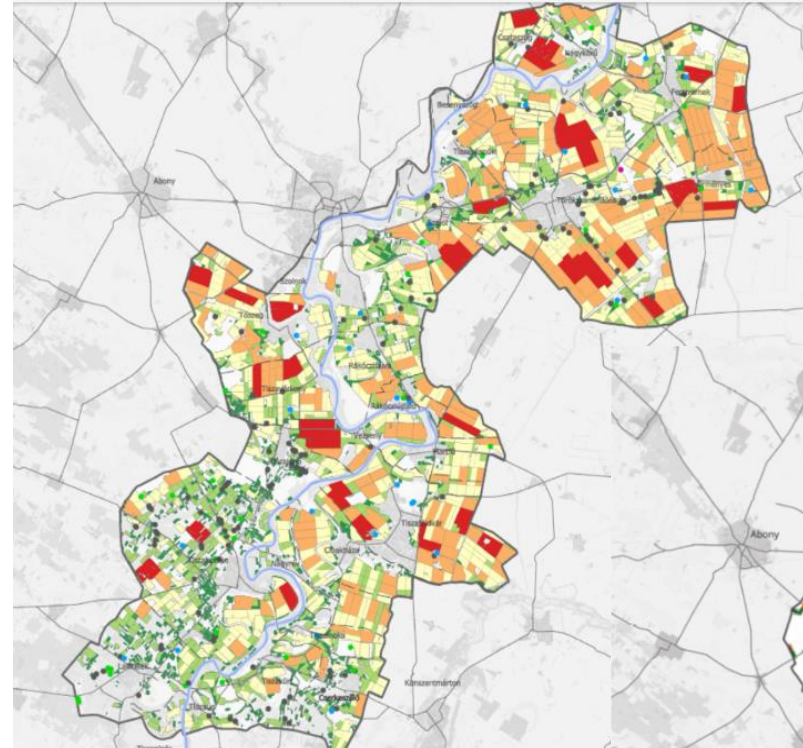
Erdőterületek

- A mezőgazdálkodási területekhez képest elenyésző mennyiséget tesznek ki- **2 ha**
- A kultúr erdők aránya magas, az összes erdőterület 23,97%-át teszik ki
- A legtöbb a faültetvényekből van a térségben - 4119,6 ha
- A nem természetes erdőtársulások
 - Jellemzően a Tisza vonalán
 - Belterületi részen Tizsakécskén, Cserkeszölőn, Lakiteleken
- A természetesebb vegetációk - származék erdő, átmeneti erdő, természetszerű erdő
 - Elszórtan és a Tisza környezetében
- A térségben **dominanciában** vannak a nem természetes erdőtársulások a természetes erdőtársulásokkal szemben

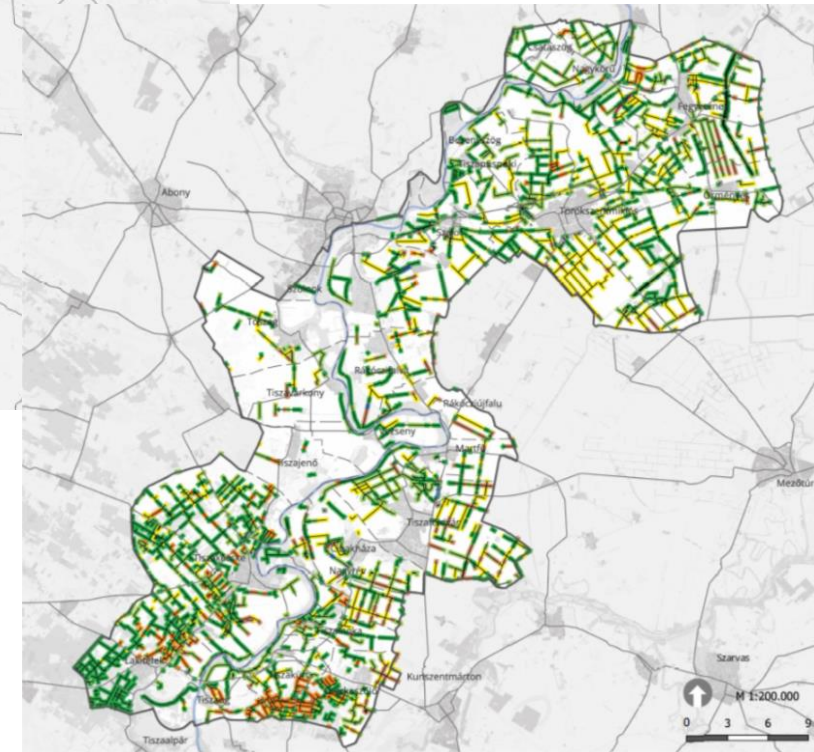

Mezőgazdasági területek, utak

- A nagytáblás mezőgazdasági parcellák jellemzik
- Magas aranykorona értékkel rendelkeznek
- A mezőgazdasági területeket elválasztó zöldfelületi sávok hiányosak
- A térség északi területein (Tószegtől) több nagyobb méretű tábla fordul elő (150-274,5), mint délen és délnyugaton
- A mezőgazdasági utak
 - Többségében földutak a térségben
 - Állapotuk rossz, több nagyobb mélyedéssel
 - Fekvésük jellemzően napos, kevés kísérő mezsgyével
 - Többségében **szántóterületekkel** és **erdő területekkel** érintkeznek

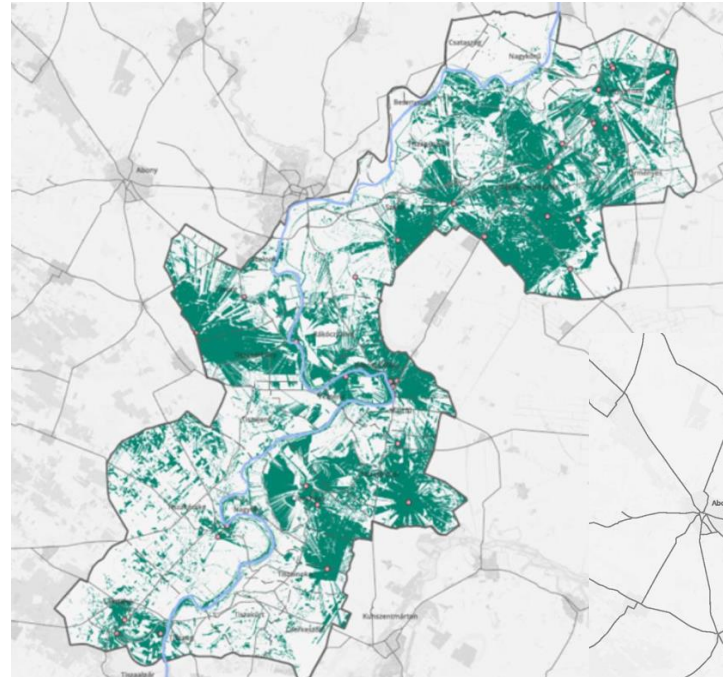
A mezőgazdasági táblaméreték osztályozva

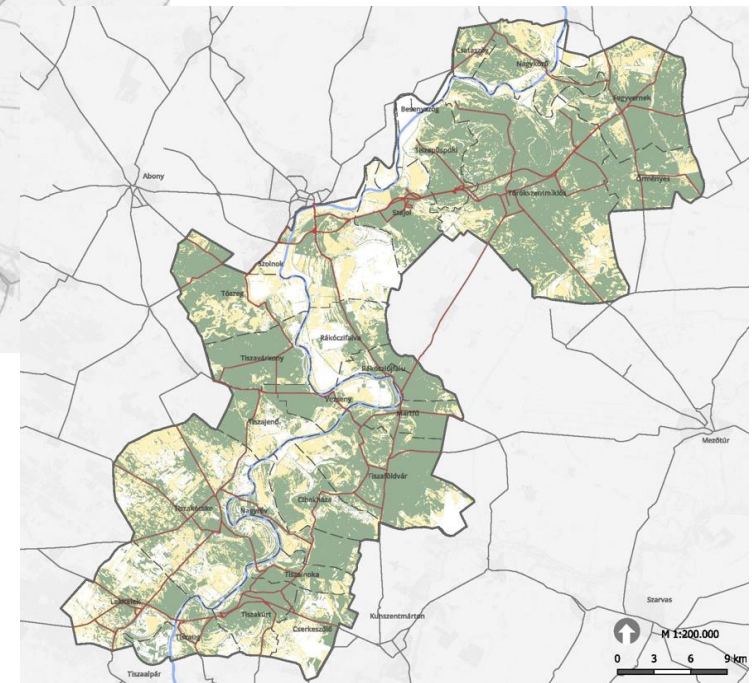
A földutak környezete

Feltártság, beláthatóság, kiláthatóság

- Megállapítható, hogy a jobban belátható területek a **nagy mezőgazdasági táblaméretű** területén helyezkednek el
- A kilátópontokról (10 méteres magasságból) való feltártság, beláthatóság
 - A települések többsége belátható, ezáltal feltárt is
 - Csak foltokban belátható és átlátható települések
 - Szolnok, Csataszög, Nagykörű ...
- Az utakról való feltártság, beláthatóság
 - Kilátópontok 50 m-ként a főbb útvonalakon
 - A pontok magassága 1,6 méter
 - Tisza mentén jellemzően csak részlegesen látható és nem látható területekkel találkozunk
- A Tisza látványa csak néhány helyen villan elő

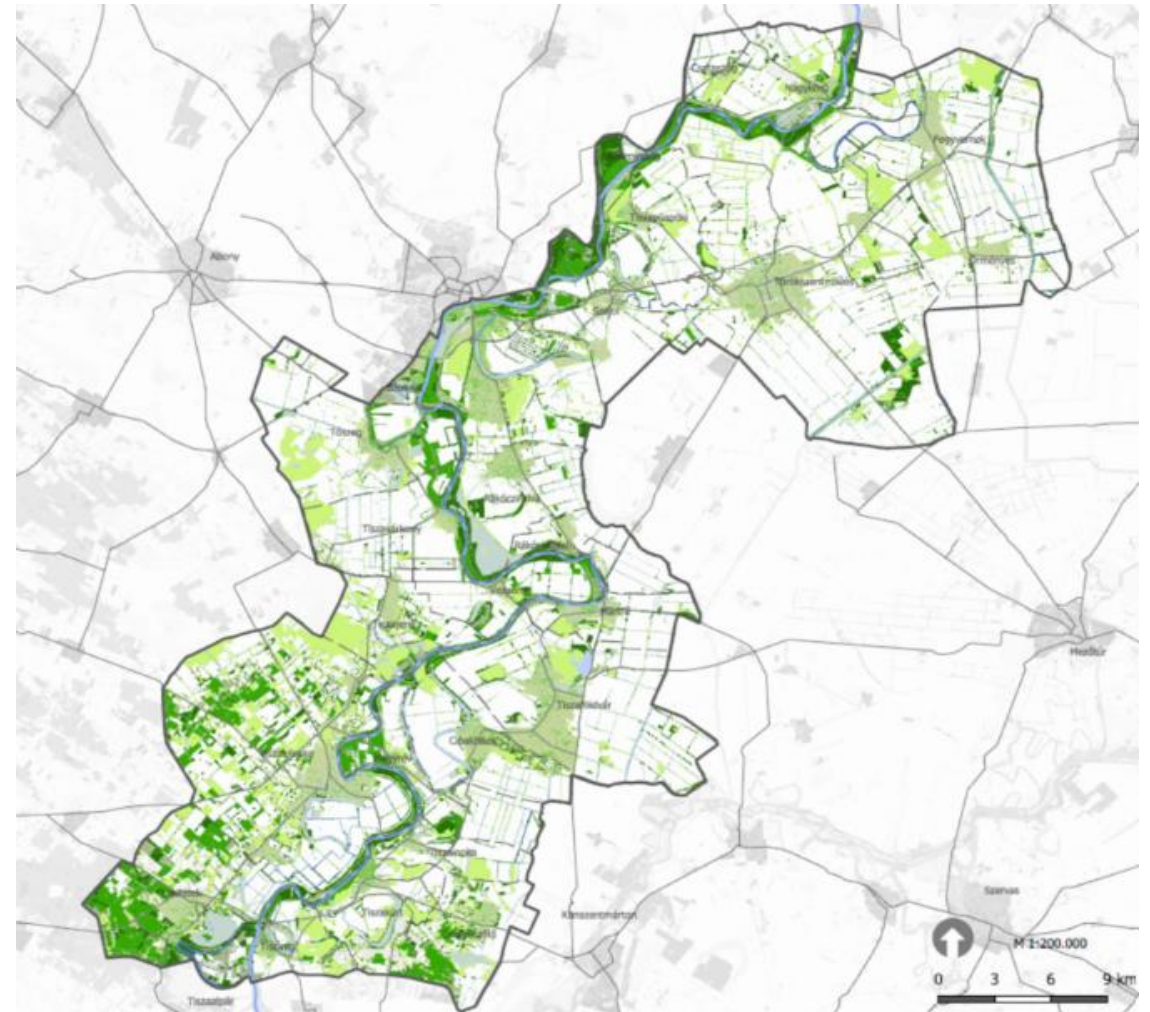
A kilátópontokról való feltártság és beláthatóság (csak a domborzat alapján)

Az utakról való feltártság és beláthatóság

Zöldinfrastruktúra, ökológiai hálózat, szegélyek

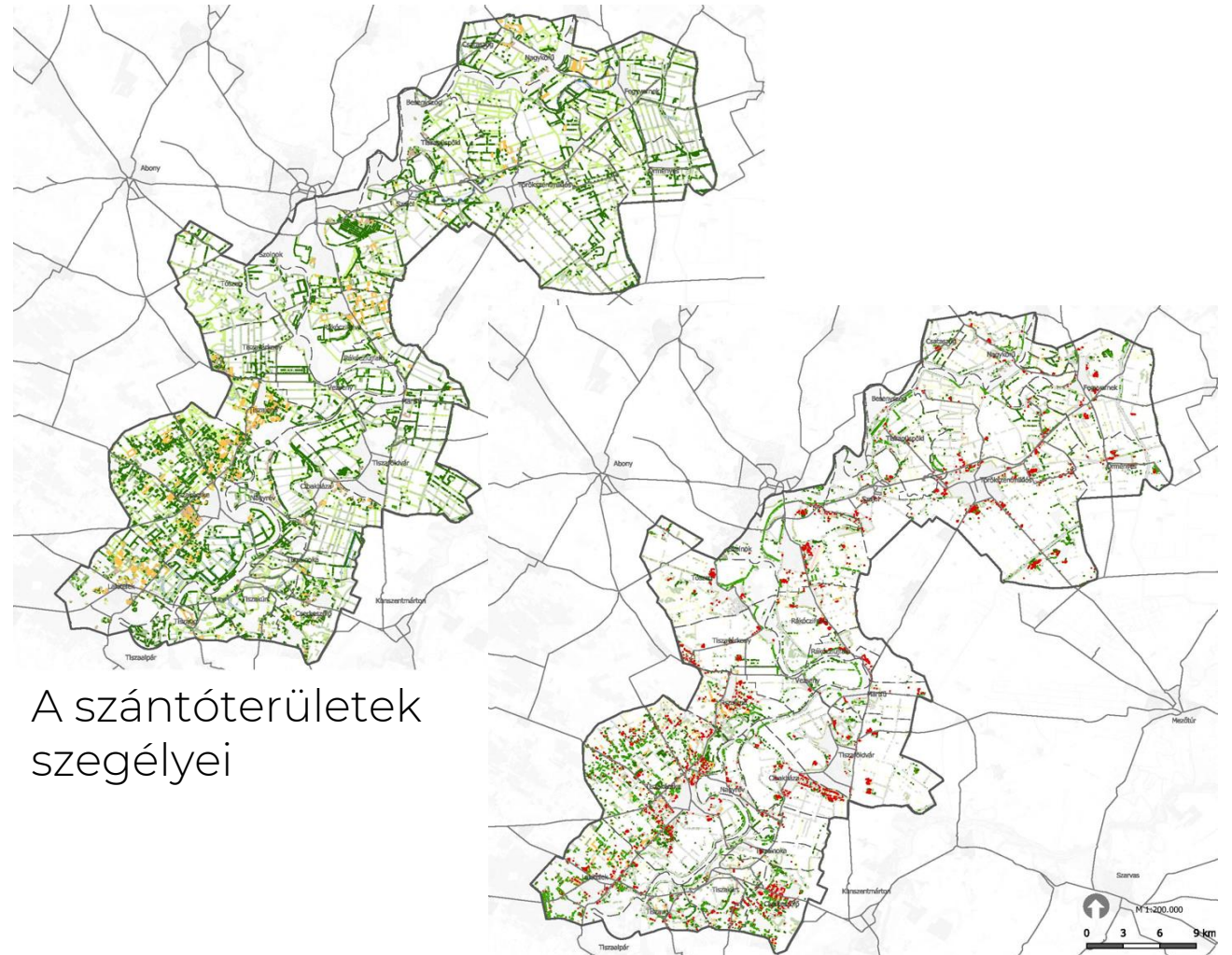
- A Tisza vonalában végig megfigyelhetőek a zöldinfrastruktúra elemei, és a:
 - Konnektivitás jellemző rájuk
 - Területi kiterjedésük változatos
 - Szélesebb-Tiszapüspöki, Szajol
 - Keskenyebb-Martfű, Tiszaföldvár bizonyos részeinél
- A Tisza vonalát leszámítva elmondható, hogy az elemeket összekötő részek már hiányosak
- A zöldinfrastruktúra elemek közül dominálnak a
 - gyepek és a faültetvények

A térség zöldinfrastruktúra hálózata

Zöldinfrastruktúra, ökológiai hálózat, szegélyek

- A szántó területek szegélyei
 - Többségében kedvezőek, mivel erdőkkel vagy gyepterületekkel érintkeznek
 - Kevés helyen találunk kedvezőtlen érintkezést
 - vízfelületekkel való érintkezés
- A gyepterületek szegélyei
 - Számos helyen érintkezik épületekkel
 - kedvezőtlen érintkezés
 - Kedvező érintkezések a gyümölcsösök, szőlők, erdők és más gyepterületek
 - Kijelenthető, hogy a térség gyeppei többségében kedvezőtlen területekkel érintkeznek

A szántóterületek szegélyei

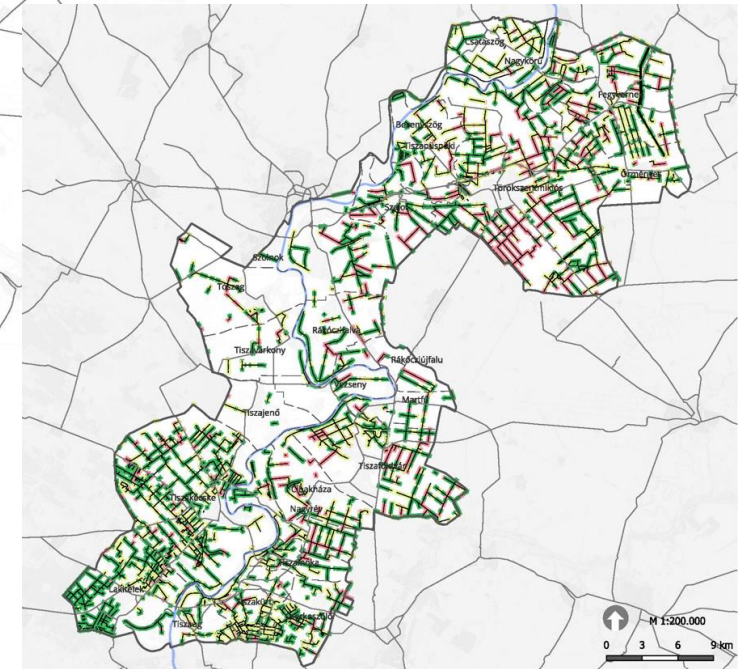
A gyepterületek szegélyei

Zöldinfrastruktúra, ökológiai hálózat, szegélyek

- A vízfelületek szegélyei
 - Többségében erdővel érintkeznek
 - A települések külterületén gyepekkel vagy szántókkal érintkeznek a legtöbb esetben
- A mezőgazdasági utak ökológiai állapota
 - A térségben elmondható, hogy többségében jók (3-as kategória)
 - A rossz ökológiai állapotban lévő utak (1 kategória) többsége
 - Törökszentmiklóson és Szolnok környezetében fordulnak elő
 - A jó ökológiai állapotú utak dominanciája
 - Tiszakécskén és Lakitelken

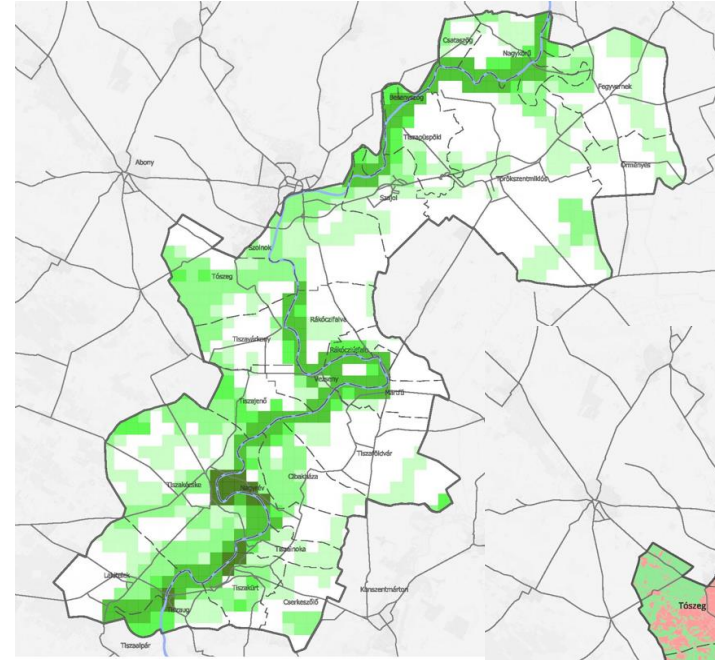
A vízfelületek szegélyei

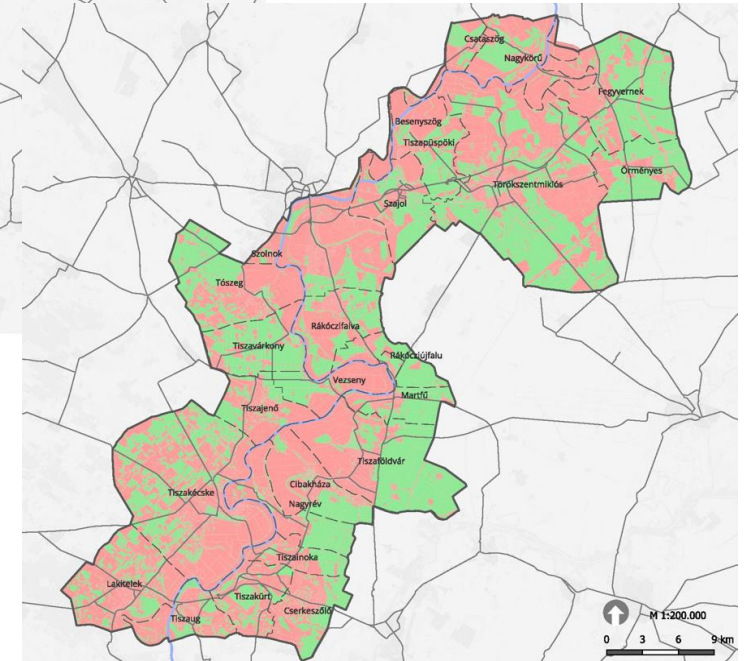
A mezőgazdasági utak ökológiai állapota

Ökológiai érzékenység, terhelhetőség, átalakítottság

- A Tisza vonala ökológiai szempontból érzékeny
 - Magas terheléseket nem viseli el
- A Tisza érzékenysége Szolnoknál csökken
 - Oka: A városból származó terhelések növekedése
- Az ökológiailag érzékeny területeknél kerülendő a tömegturizmust vonzó funkciók kialakítása
- Átalakítottság (befolyásoltság)
 - Kijelenthető, hogy 1860-1861 óta a térség nagyobb százalékában vannak jelen az átalakított területek, mint az eredeti területhasználatok.
 - Legjelentősebben átalakított település
 - **Vezseny**

Ökológiai érzékenység

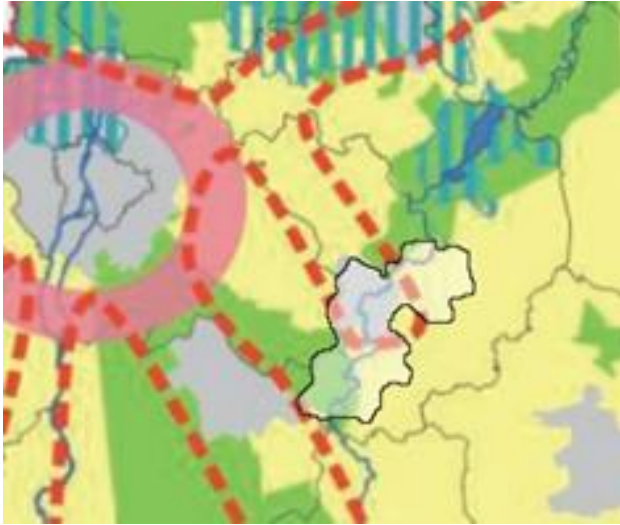

Az átalakítottság mértéke

gazdaságfejlesztés

Nagyteréségi összefüggések

OFTK szerinti funkcionális térségek:

- Szolnok → gazdasági és ipari fejlesztési szempontból releváns, potenciális terület
- Környezeti meghatározottságú, természetközeli gazdálkodás területe
- Jó mezőgazdasági adottságú terület

OFTK városhálózati koncepció:

- Szolnok a Budapest körüli 40-100 km-es ipari/logisztikai körgyűrűn
- A „Tisza fővárosa”, mint a Közép-Tisza-vidék központja, az élhető és fenntarthatóan fejlődő régiós alközpontváros státusz erősítése

Közeledés és infrastruktúra

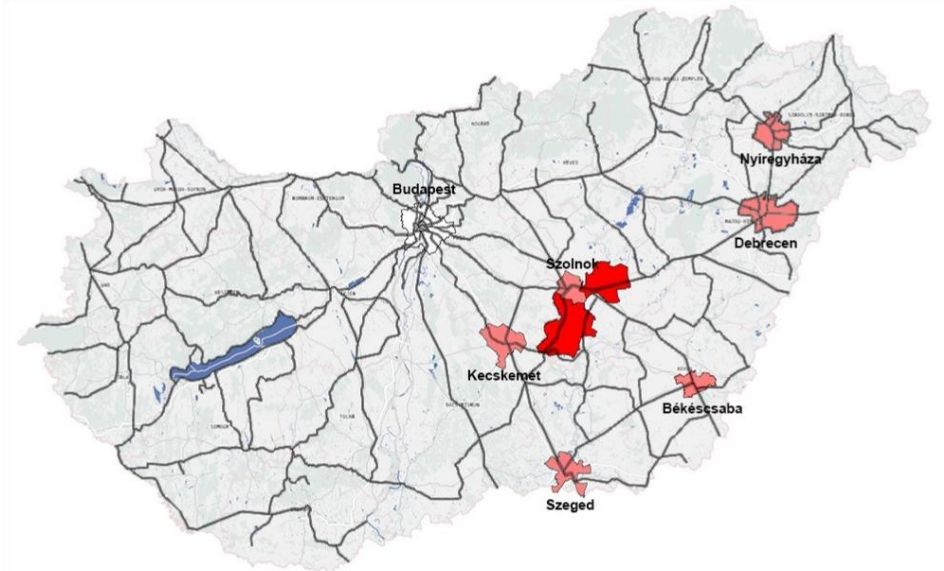
Gyorsforgalmi utak (Budapestről):

- észak felől az M4-es autópálya (Szolnok)
- dél felől Kecskeméten keresztül az M5-ös autópálya (Lakitelek és Tiszakécske)
- Békéscsaba felé az M44-es autóút megy

Vasúti közlekedés:

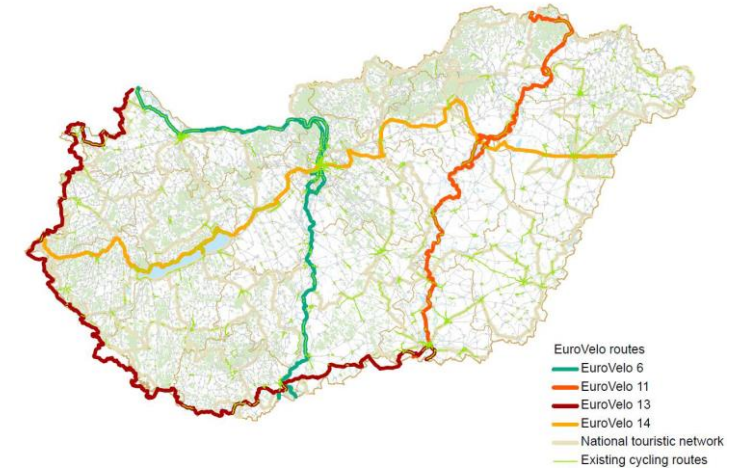
- Szolnok a 100-as vasúti fővonalon helyezkedik el (Budapest-Záhony)
- 140-es vasútvonal (Szolnok-Kecskemét)
- 120-as vasútvonal (Békéscsaba-Arad)

Közeledés és infrastruktúra

Kerékpáros közlekedés:

- a hálózat kiépítettsége hiányos a kis településeken (kevés gépjármű)
- Tisza-menti önálló kerékpárút (Eurovelo 11)

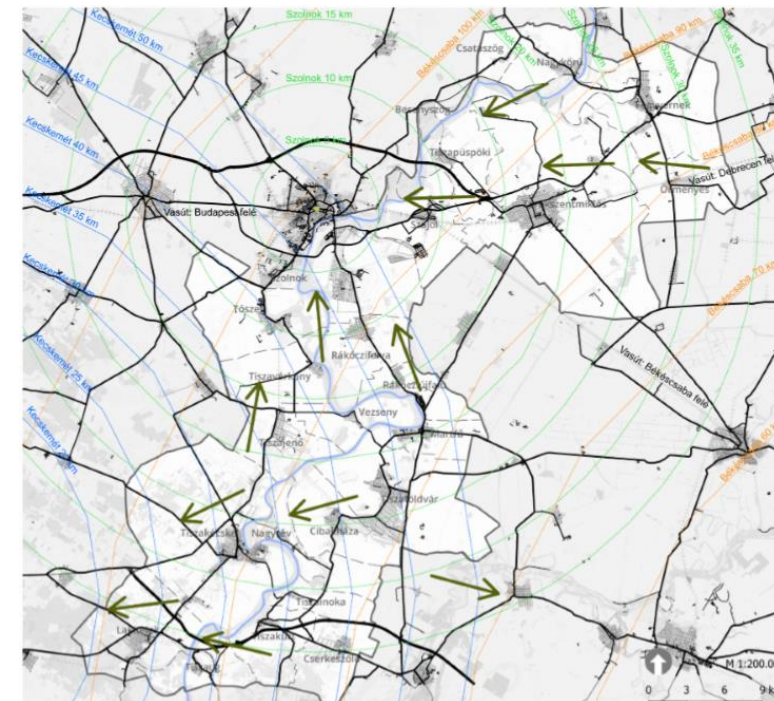
Átkelési lehetőségek a Tiszán:

- Szolnokon a 4-es főúton valamint déli irányban az M44-es autópályán vagy a 44-es főúton
- Komp: Nagyrév, Martfű és Tiszainoka

Települési infrastruktúra:

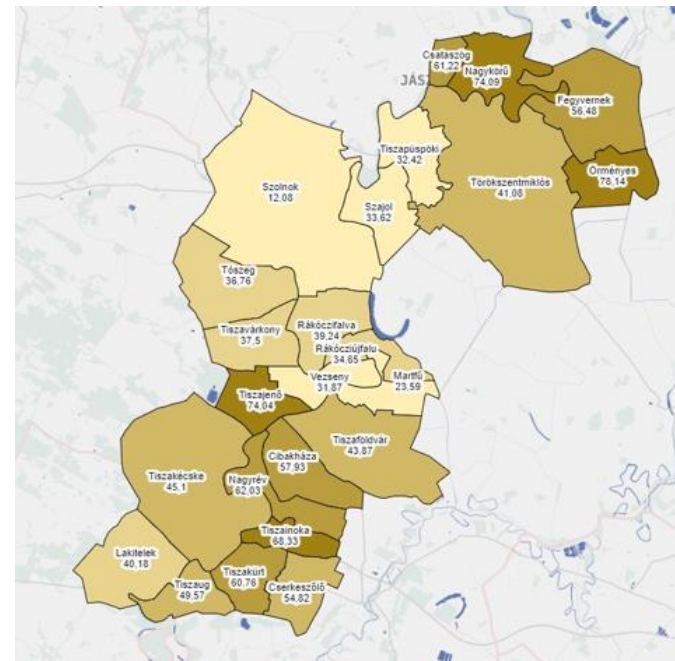
- az ivóvíz, a gáz és a villamosenergia minden településen elérhető
- a szennyvízhálózat kiépítettsége hiányos

Térségi dinamika és közlekedési kapcsolatok

Gazdasági bázis

- A térség gazdaságát leginkább a mezőgazdaság határozza meg, különösen a kisebb településeken
- A nagyobb településeken a szolgáltatóipar dominál
- Szolnokon közepes és nagyvállalatok működnek:
 - Jelentős külföldi tőkét vonzanak
 - Technológiai fejlesztéseket hajtanak végre, főként az élelmiszeriparban
- A térség gazdasági bázisa:
 - Mezőgazdaság
 - Ipari és szolgáltatási tevékenységek
 - Turizmus
 - Termál- és gyógyfürdők
 - Természetvédelmi területek

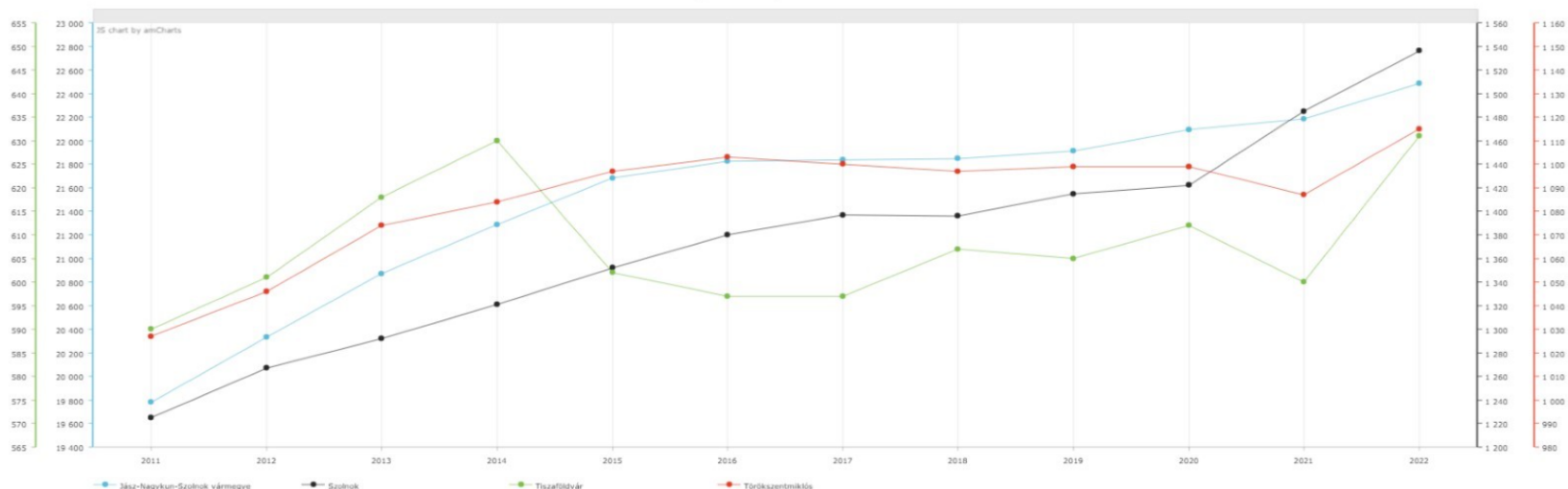
Regisztrált vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(dec. 31.) (db)

Adatgazda: Központi Statisztikai Hivatal (KSH)

(c) 2024 Lachner Norprofi Kft. Készült a TEIR-rel.

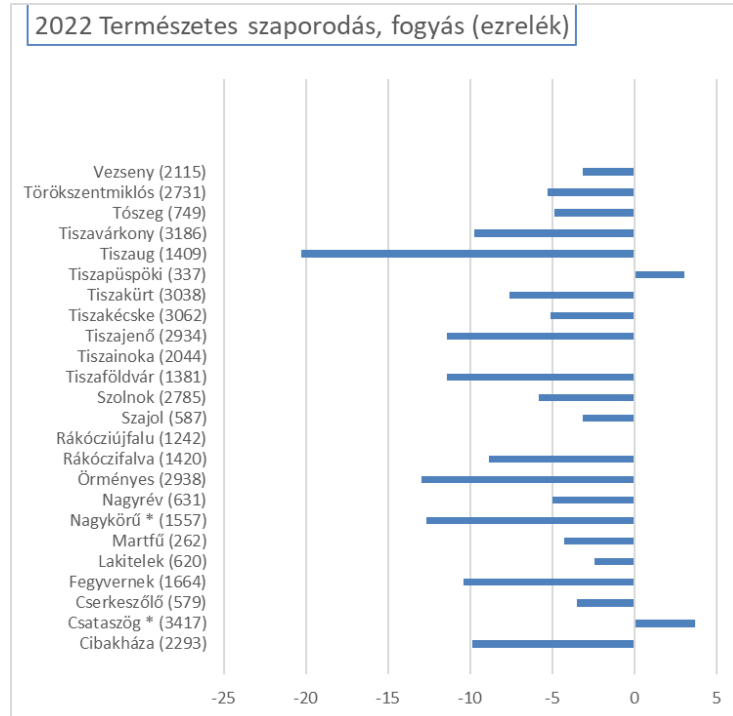
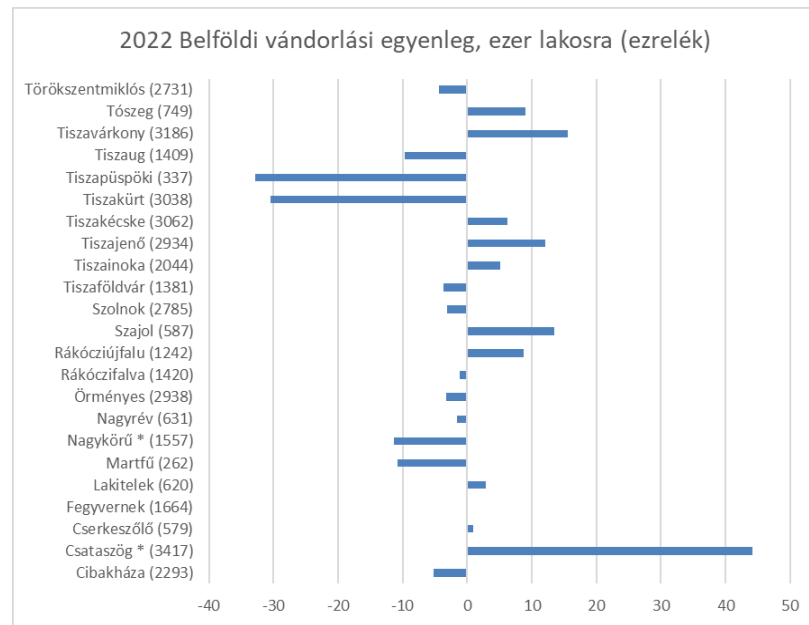
Áttekintésként néhány jelentősebb vállalkozás:

- Martfűn működő Clash Kft.
- Szolnoki Cukorgyár
- Szolnoki Dohányfermentáló Üzem
- Szolnoki növényi étkezési olajt előállító Cereol Rt.
- Tiszamenti Vegyiművek

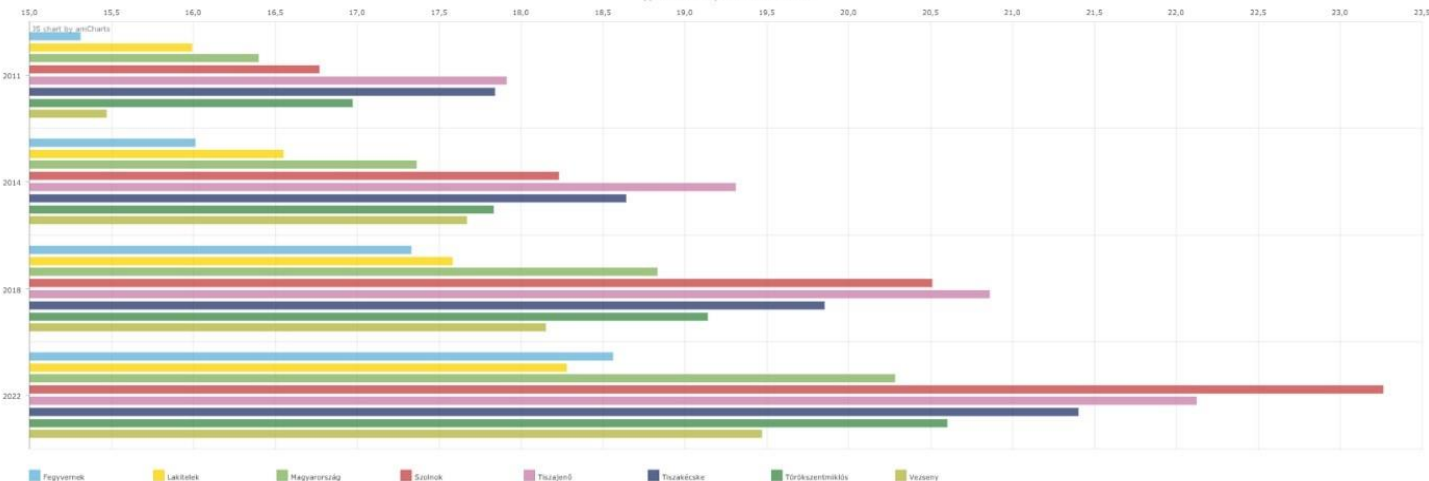
Társadalom

- A települések lakosság száma a 2011-es adatok óta szinte kivétel nélkül csökken
- Növekedés mindössze Lakitelken és Tiszakécskén figyelhető meg
- A 0-14 évesek és a 65 év felettek arányát vizsgálva az is elmondható, hogy a térség lakossága folyamatosan öregszik
- A 65 év felettek aránya kivétel nélkül minden településen növekszik
- Szolnok lakosságának életkori alakulása eltér a többi, környező településétől
- az országos adatokhoz képest is jelentősebb az idősödés, a nyugdíjas korúak aránya gyorsabban nő, a gyermekkorúak aránya gyorsabban csökken

Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)

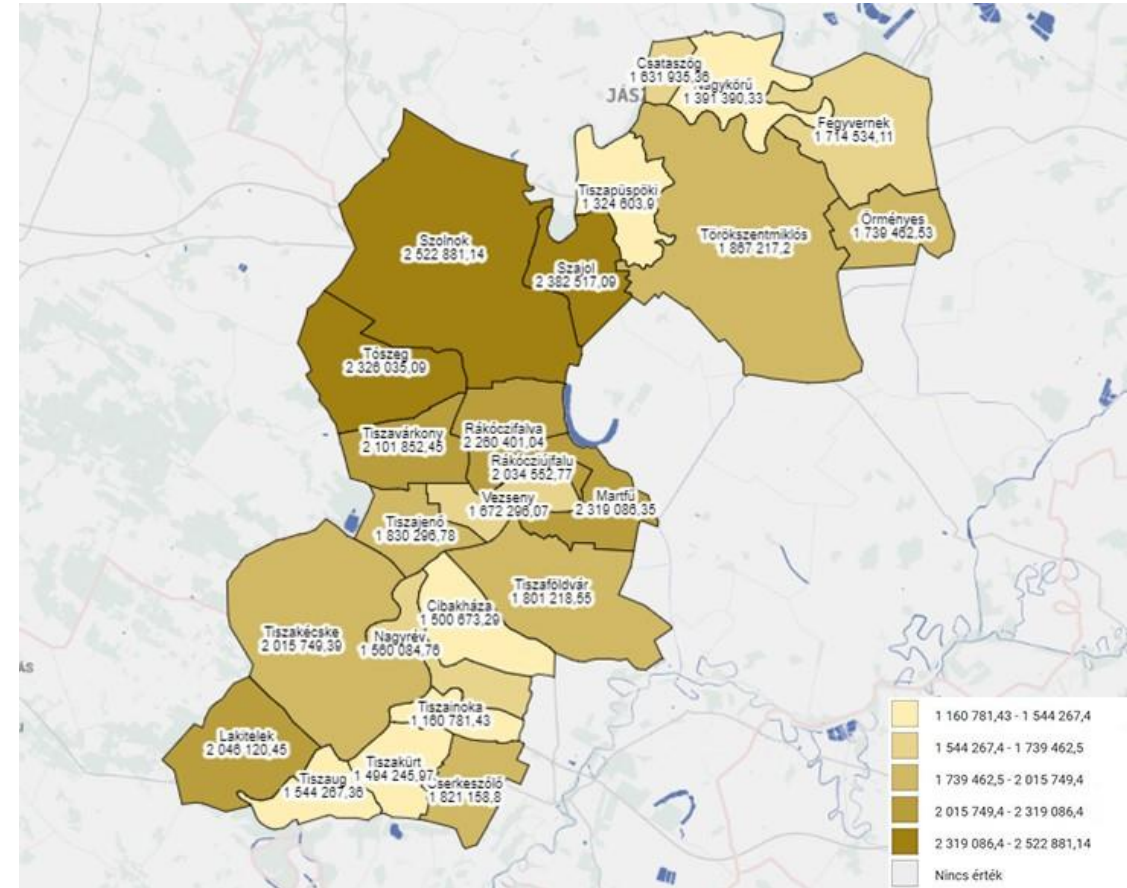
Adatgazda: TEIR mutatók
(*) 2021. évi adatok alapján, kivétel a TEIR-nél.

Társadalom

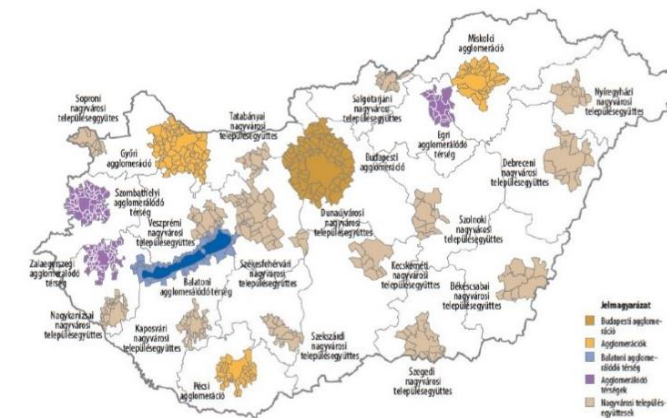
Jövedelmi viszonyok

- A települések hierarchiájának és kapcsolatrendszerének megértéséhez fontos:
 - A lakosság jövedelmi helyzetének vizsgálata
 - Az ingázási szokások vizsgálata
- Szolnok a vizsgált települések között a legjobb jövedelmi értékeket mutatja: 2021-ben az egy főre jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem kicsivel több mint 1,5 millió forint volt
- Törökszentmiklós és Tizsakécske jövedelmi mutatói 23-27%-kal alacsonyabbak Szolnoknál, ez erősíti Szolnok munkaerő elszívó hatását
- A legrosszabb jövedelmi helyzetű települések: Tiszainoka, Tizzapüspöki, Nagykörű, Tizsakürt, Tizsaug és Cibakháza lakosai feleannyit keresnek, mint a szolnokiak
- Szajol és Tószeg: Szolnok közelsége miatt majdnem eléri a szolnoki jövedelmi szintet

Településhierarchia, települési együttműködések

- A vizsgált terület Jász-Nagykun-Szolnok és Bács-Kiskun vármegyét érinti, valamint négy járást foglal magába
- A vizsgált települések jogállás szerinti megoszlása:
 - 1 megyei jogú város és 6 város
 - 2 nagyközség és 15 község
- Szolnoki településegység (szorosabb együttműködési kör): Szajol, Tószeg, Rákóczifalva, Tiszavárkony, Rákócziújfalú, Vezseny és Tiszajenő
- Szolnok munkaerő elszívó hatása jelentős a térségben
- Az ingázások egyik elsőszámú okozója a munkahelyhiány és a kevés szakterületet érintő munkalehetőség

Táj- és kertgazdálkodás helyzete

A különböző települések gazdasági tevékenységei alapján megállapítható, hogy az állattenyésztés és a mezőgazdaság fontos szerepet játszik a térség életében.

- A kisebb kerttel rendelkező telkeket elsősorba **családosok** veszik igénybe
- Szalagtelkeket főleg kisüzemi **növénytermesztésre** használják
- A rekreációs és pihenőkertnél megjelenő **veteményeskertek** jelenléte egyértelműen pozitív
- A térség belterületi kertjei többségében rendezettek, **változó funkciókkal** rendelkeznek
- Több településen van **állattartás** (szárnyasok, szarvasmarhák, juhok és sertés)
- A kisebb településeken (például Tizsakürt, Tiszaug és Tiszainoka) már kevésbé karbantartottak ezek a kertek
- **Külterületi kerteket** is találhatunk (például Martfű, Nagyrév) amiket **növénytermesztésre** (gyümölcsösök, szőlő) használnak
- Napjainkban többek között az igények megváltozásából következik a belterületeken a kertek funkció váltása - a **díszkertek növekvő száma**

Település	Max (ha)	Min (ha)
Cibakháza	217,137	138,334
Csataszög	37,683	25,386
Cserkeszölő	114,668	60,316
Fegyvermek	384,618	326,906
Lakitelek	313,493	134,081
Martfű	162,897	115,458
Nagykőrű	136,,125	124,063
Nagyrév	85,91	48,083
Rákóczifalva	199,679	192,252
Rákócziújfalva	77,883	73,657
Szajol	257,383	189,18
Szolnok	906,682	405,833
Tiszaföldvár	921,241	619,333
Tiszainoka	57,457	45,207
Tiszajenő	131,742	95,205
Tizsakécske	587,302	346,322
Tizsakürt	139,932	49,863
Tizsapüspöki	104,941	90,008
Tiszaug	72,804	46,995
Tiszavárkony	91,708	73,241
Tószeg	213,471	156,956
Törökszentmiklós	703,023	515,391
Vezseny	66,308	46,231
Örményes	143,076	79,297
Összesen	5991,038	3997,598

Táj- kertgazdálkodás helyzete

fotó: megművelt kert, Tiszavárkony

fotó: gyümölcsös, Tiszajenő

fotó: külterületi veteményes, Szolnok

fotó: pihenő birkák, Tiszavárkony

fotó: sertések, Tószeg

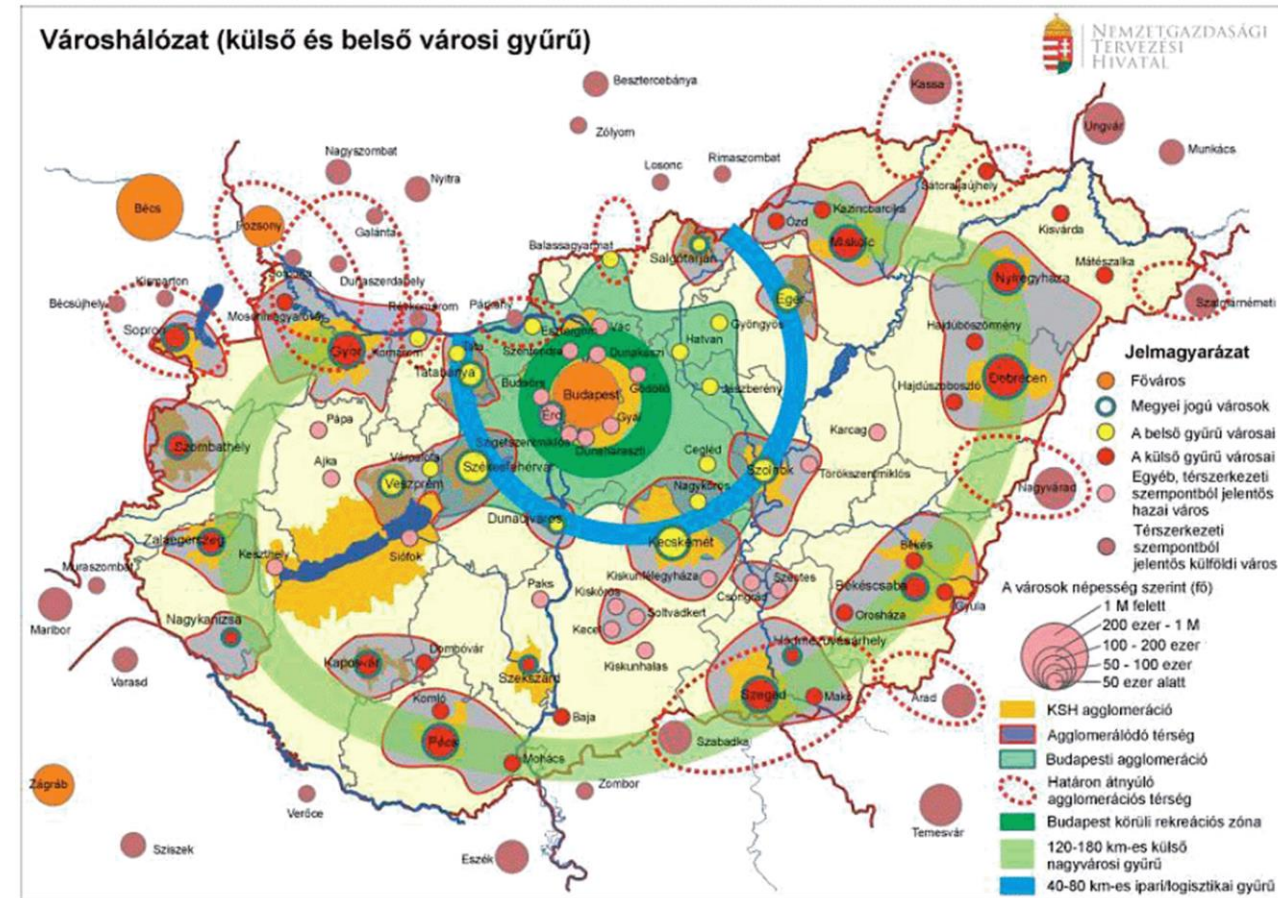
fotó: baromfi, Törökszentmiklós

Tervezési fejlesztési környezet

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció Az OTFK (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye számára a következő fejlesztési irányokat tűzte ki:

- Kapcsolódás a fejlődő fővárosi térséghez és M1-M5 tengelyhez a közút- és vasúthálózat fejlesztése, az innováció és a gazdasági együttműködés bővítése által
- Versenyképes megye kialakítása Szolnok térsége súlyának növelésével
- Az agrárium együttműködésen alapuló megújítása a tájfenntartó kapacitás növelése és a termelés bővítése érdekében
- Kiegyensúlyozott Tisza-mente és kultúrtájak hálózata létrejöttének előmozdítása összehangolt vízügyi, környezetvédelmi, energetikai, turisztikai és vidékfejlesztéssel
- A népességmegtartó képesség növelése
- A leszakadó térségek és társadalmi csoportok felzárkóztatása

Tervezési fejlesztési környezet, Területrendezési tervek

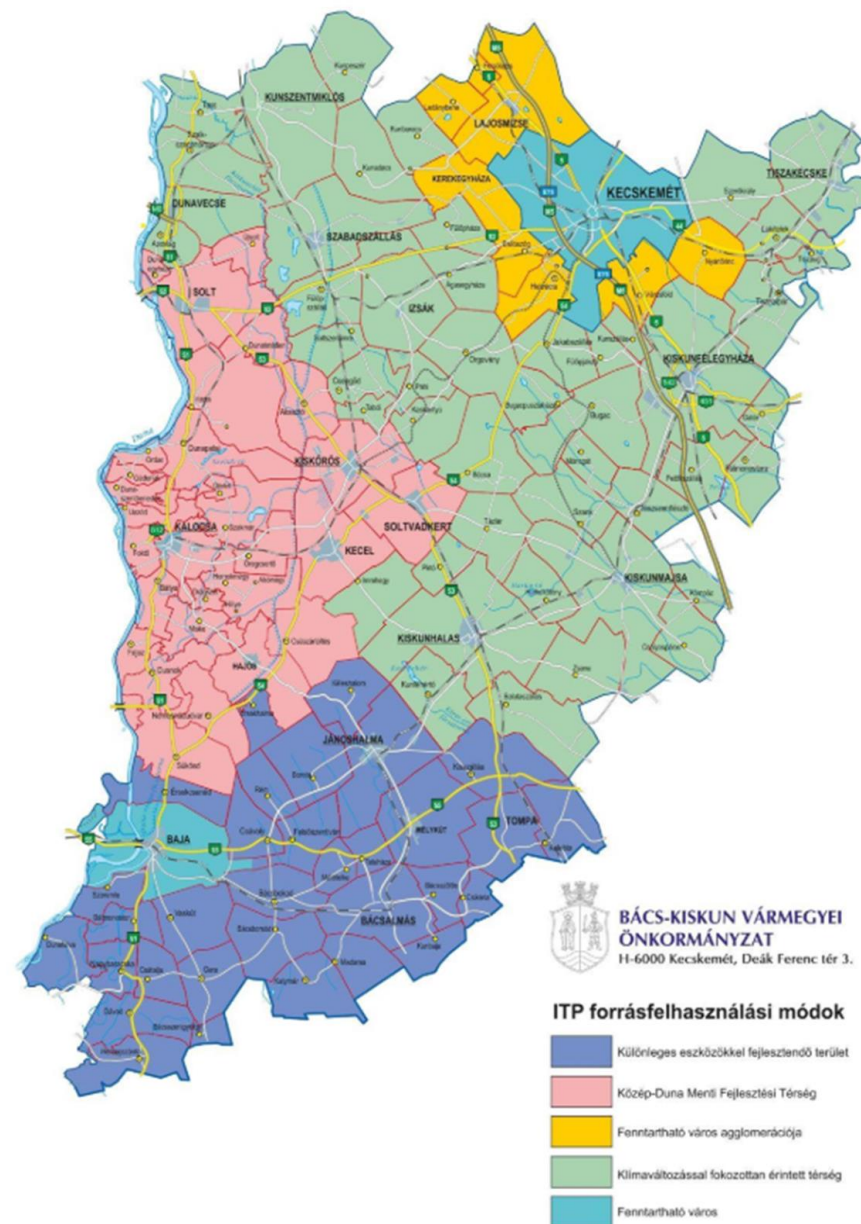
Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Program
Operatív Program 2021-2027 időszakra

Kiemelten foglalkozik a Tiszakécskei járással. A Tiszakécskei Járás Zászlóshajó programja a térség turisztikai erősségeire építve ezt a területet szeretné továbbfejlesztetni:

- Tiszakécskén a gyógy- és élményfürdő fejlesztése
- Lakiteleken a Lakitelek Népfőiskola, továbbá a Lakitelek-Tőserdő és Tősfürdő turisztikai a meglévő turisztikai attrakció felújításával, és új funkciókkal

A térség jobb turisztikai elérhetőségét szolgálja a két tervezett kerékpárútfejlesztés:

- Lakitelek-Szentkirály,
- Tiszaug-Öcsöd (Jász-Nagykun-Szolnok Megye koncepciójához és stratégiájához illeszkedve)

Tervezési fejlesztési környezet, Területrendezési tervek

A Kvassay Jenő Terv (KJT)

A terv négy fő célkitűzése a következő:

Vízvagyon megőrzése és fenntartható kezelése

Kárenyhítés és védelem

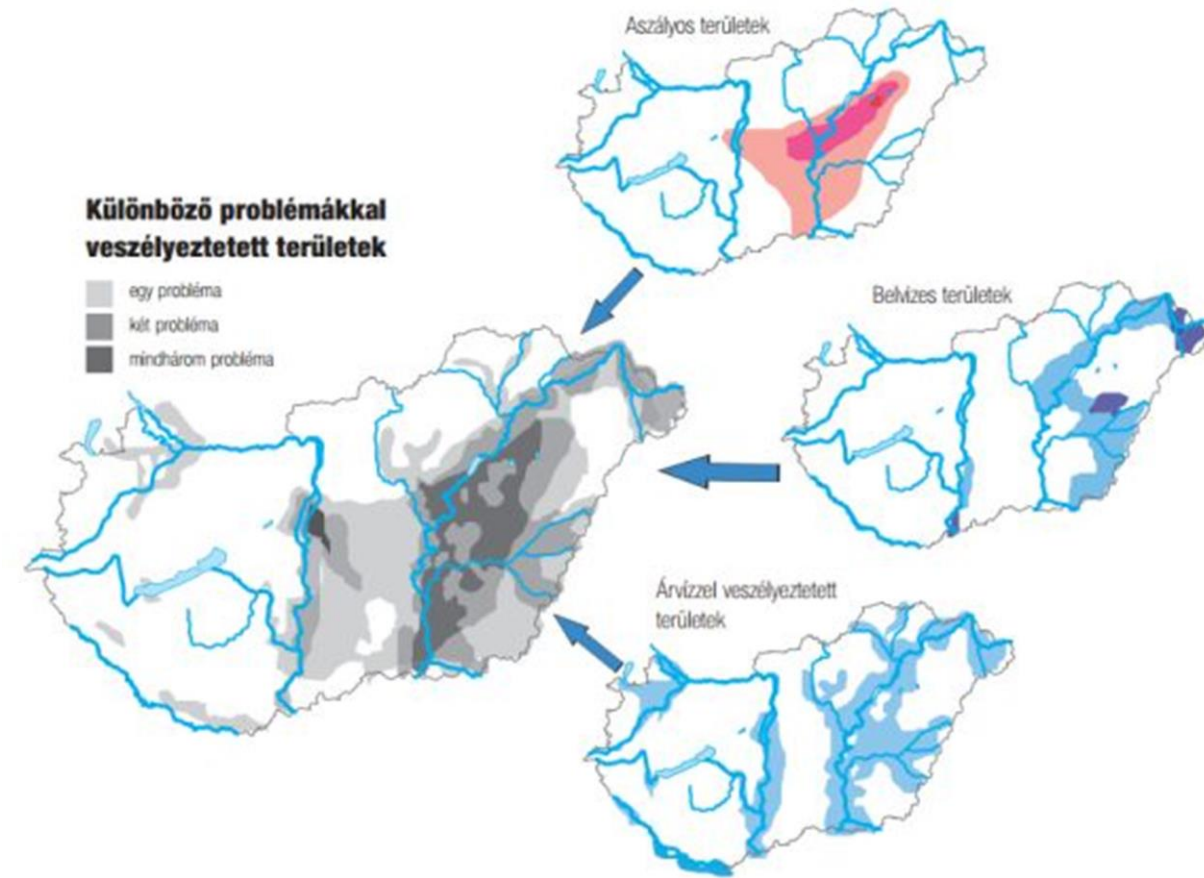
Gazdasági hatékonyság növelése

Nemzetközi együttműködés

A Közép-Tisza-völgyi Natúrpark területe több szélsőséges jelenség által érintett: **árvizek**, **belvizek**, az **aszály** előfordulása egyaránt meghatározó

JNSZM Klímastratégia

az ár- és belvizek elöntéseitől védett területek arányának min. 15%-kal történő növelése a vízkészletek megtartásával (vízvisszatartás, tározás) érintett területek arányának min. 15%-kal történő növelése

Tervezési fejlesztési környezet, Területrendezési tervek

A települések érintettsége az OTrT övezetei általforrás

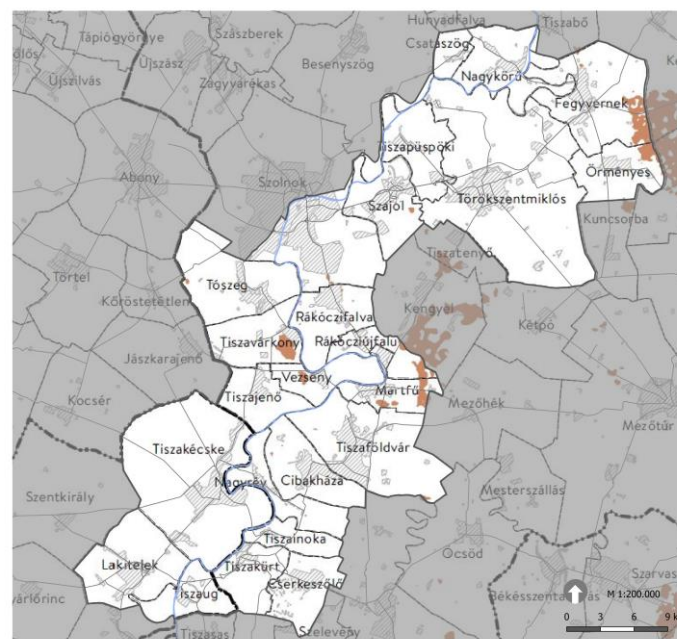
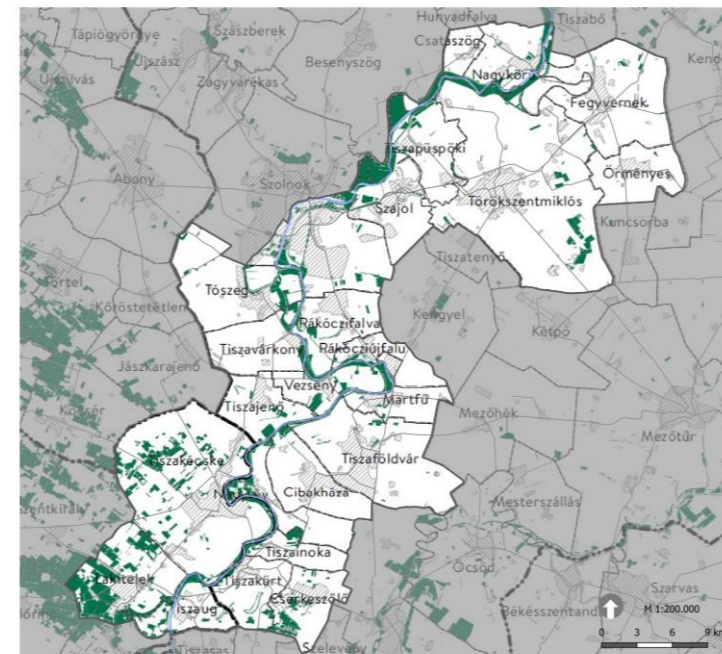
- Országos ökológiai hálózat magterülete és puffertérülete kis arányban jelenik meg a térségben, a Tisza és a holtágak az ökológiai folyosó övezetébe tartoznak. Fontos lenne, hogy a folyosók összefüggő hálózatot képezzenek és a puffertérületek ténylegesen védjék az ökológiailag értékesebb területeket
- Az **Erdők övezete** jellemzően a Tisza galériaerdőit és mozaikosan kisebb foltokat érint
- Kiváló és Jó termőhelyi adottságú területek övezete Fegyvernek, Szajol, Szolnok, Martfű, Tiszavárkony térségében érinti a vizsgált területet.
- **Erdőtelepítésre javasolt terület övezetét** jellemzően ártéri területeken valamint nagyarányban Törökszentmiklós térségében jelölte az országos terv.
- **Vízminőségvédelmi terület övezete** minden települést érint
- A **Tájképvédelmi terület övezete** elsősorban a Tisza folyó és galériaerdőket, a holtágakat érinti

Erdők övezete

Jelmagyarázat

- Tisza
- Tervezési terület határa
- Településhatár
- Utak

- Erdők övezete
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

Jelmagyarázat

- Tisza
- Tervezési terület határa
- Településhatár
- Utak

- Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Tervezési fejlesztési környezet, Területrendezési tervek

A megyei területrendezési tervek sajátos övezetei

- Térségi együttműködés övezet
- Térszervező városok övezete
- Ártéri tájgazdálkodás övezete
- Térszervező városok övezete -
Térben és időben változó
hatásterületek

Megeyi területrendezési tervek sajátos övezetek - Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jelmagyarázat

- Tervezési terület határa
- Településhatár
- Utak
- Tisza

1. Térségi együttműködés övezete

- Szolnok és térsége
- Jászszentpályai pölös
- Tisza-menti települések hatásterülete

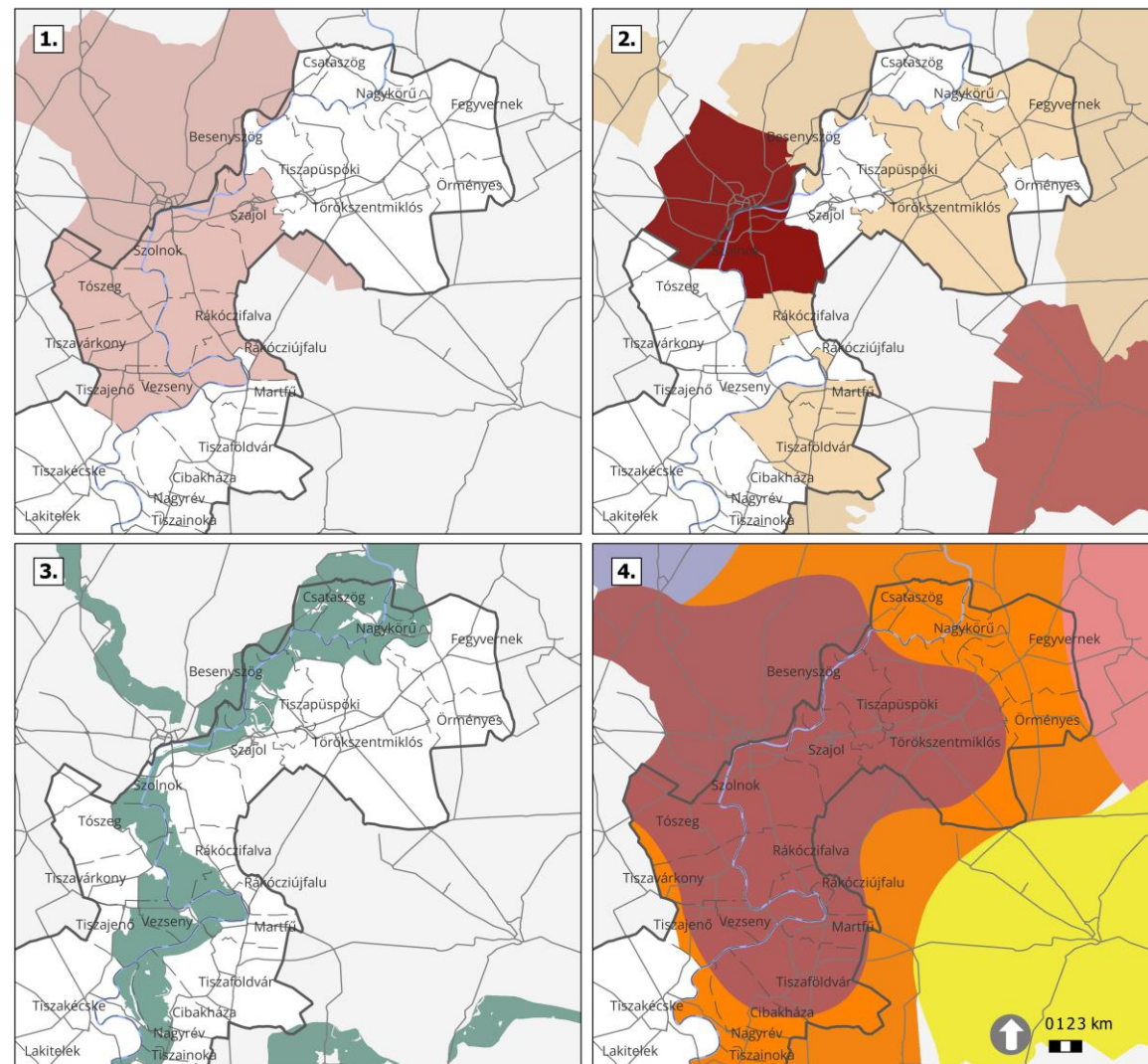
2. Térszervező városok övezete - Térszervező városok

- Regionális
- Térségi
- Város

3. Ártéri tájgazdálkodás övezete

- Szolnok térsége
- Szolnok város hatásterülete
- Jászszentpályai város hatásterülete
- Karcag város hatásterülete
- Mezőtúr város hatásterülete
- Tisza-menti települések hatásterülete

- Szolnok térsége
- Szolnok város hatásterülete
- Jászszentpályai város hatásterülete
- Karcag város hatásterülete
- Mezőtúr város hatásterülete
- Tisza-menti települések hatásterülete

Stakeholder elemzés

Erősségek

- Kiváló elhelyezkedés és térségi kapcsolatok
- Kedvező mezőgazdasági adottságok és versenyképes méretű gazdaságok, kapcsolódó iparágak jelenléte
- Sokszínű kulturális örökség
- Kedvező turisztikai adottságok
- Jelentős természeti értékek
- Változatos és értékes tájképi adottságok
- Gazdag szellemi örökség
- Térségi jelentőségű intézmények

S

W

—
SWOT
ANALYSIS

Gyengeségek

- Kedvezőtlen demográfiai folyamatok
- Országos átlagnál alacsonyabb bérszínvonal, munkahelyhiány
- Rossz szerkezetű, és a környezeti kihívásokhoz nehezen alkalmazkodó mezőgazdaság
- Gyengülő kapcsolat a Tiszával
- Turisztikai adottságok kihasználatlansága
- Összefogás hiánya települési és társadalmi szinten
- Hagyományok eltűnése, identitásválság

Lehetőségek

- Általánosan növekvő munkaerőpiaci igény a képzett turisztikai és agráriumi szakemberek iránt
- A globális klímaválság világszintű felismerése, és az erre reagáló EU-s politika gyors térnyerése
- Országosan növekvő igény az ökoturizmus iránt és az ezt célzó állami támogatások megjelenése
- A hazai termékek iránti növekvő kereslet, és az ökotudatos szemléletmód térnyerése

O

T

Veszélyek

- A képzett munkaerő elvándorlása a jobb munka- és életkörülmények reményében
- Rossz mezőgazdasági gyakorlatok miatt természeti értékvesztés
- Kulturális értékek, örökségek pusztulása, a hagyományok elvesztése
- Támogatások területileg egyenlőtlen eloszlása, források megszűnése
- Az alacsony jövedelmi viszonyok negatív hatása a turisztikai keresletre

Erősségek

- Kiváló elhelyezkedés és térségi kapcsolatok (*jó infrastruktúra*)
- Kedvező mezőgazdasági adottságok és versenyképes méretű gazdaságok, kapcsolódó iparágak jelenléte
- Sokszínű kulturális örökség (*cseresznyevirágzás, pálinka- és borkészítési hagyományok*)
- Kedvező turisztikai adottságok (*Tisza, termál- és gyógyvizek*)
- Jelentős természeti értékek (*tiszavirágzás, kunhalmok*)
- Változatos és értékes tájképi adottságok
- Gazdag szellemi örökség
- Térségi jelentőségű intézmények
 - Tiszazugi Földrajzi Múzeum
 - Nemzeti Művelődési Intézet
 - Lakiteleki és Örményesi népfőiskola
 - Tizsakürti Arborétum

Gyengeségek

- Kedvezőtlen demográfiai folyamatok (*előregedés, elvándorlás, alacsony képzettség*)
- Országos átlagnál alacsonyabb bérszínvonal, munkahelyhiány
- Rossz szerkezetű, és a környezeti kihívásokhoz nehezen alkalmazkodó mezőgazdaság
- Gyengülő kapcsolat a Tiszával (*megszűnő átkelőhelyek, gazdasági hasznosítás hiánya*)
- Turisztikai adottságok kihasználatlansága
- Összefogás hiánya települési és társadalmi szinten (*belső feszültségek jelenléte*)
- Hagyományok eltűnése, identitásválság (*lokálpatriotizmus csökkenése, jövőképnélküliség*)

S-W

Lehetőségek

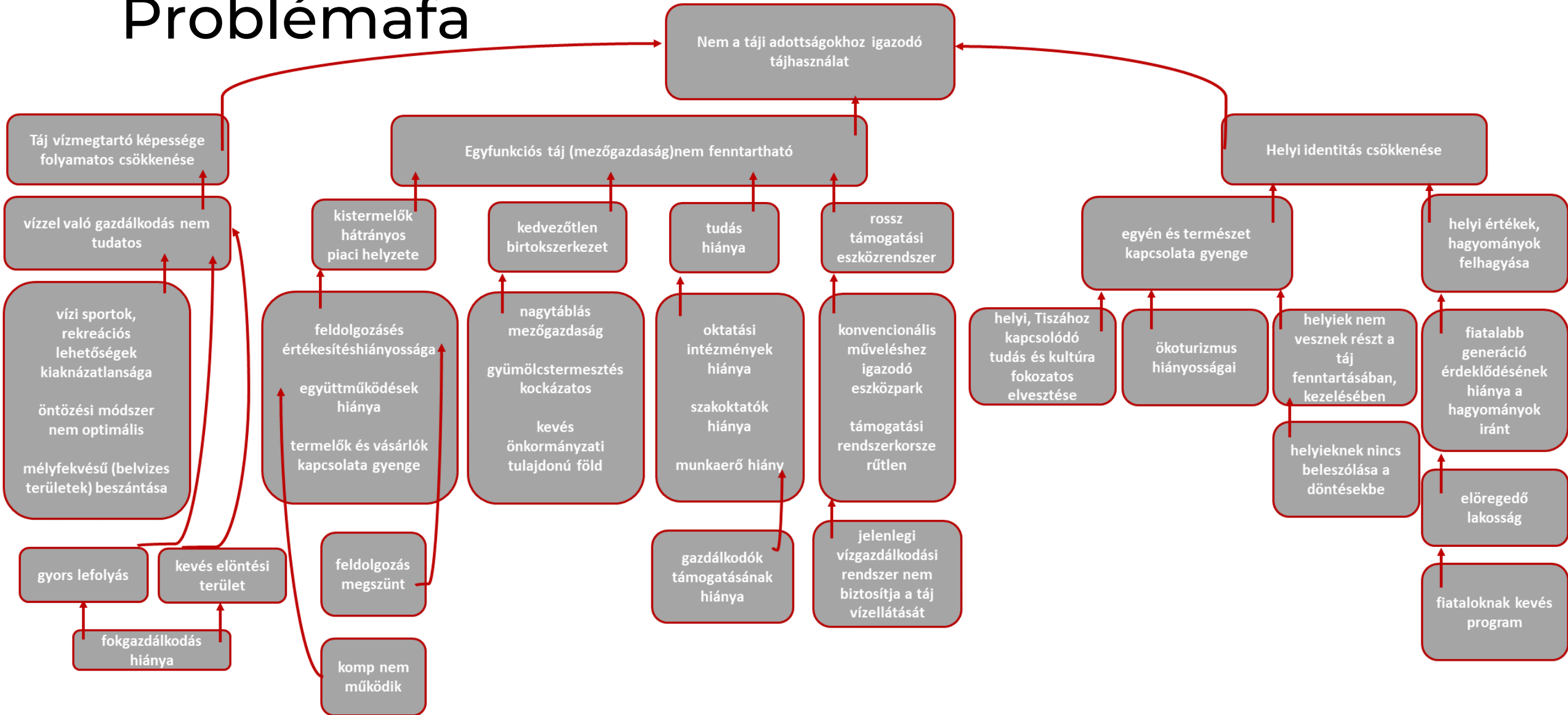
- Általánosan növekvő munkaerőpiaci igény a képzett turisztikai és agráriumi szakemberek iránt
 - fiatal szakemberek letelepedésének támogatása, a helyi fiatalság megtartása
- A globális klímaválság világszintű felismerése, és az erre reagáló EU-s politika gyors térnyerése
 - agroökológiai fejlesztések támogatása
- Országosan növekvő igény az ökoturizmus iránt és az ezt célzó állami támogatások megjelenése
 - kerékpárutak fejlesztése
- A hazai termékek iránti növekvő kereslet, és az ökotudatos szemléletmód térnyerése
 - helyi termékek új piaca, eladhatóságuk növelése

Veszélyek

- A képzett munkaerő elvándorlása a jobb munka- és életkörülmények reményében
 - egyes települések teljes elöregedése és tudásvesztése
- Rossz mezőgazdasági gyakorlatok miatt természeti értékvesztés
 - biodiverzitás csökkenése
 - gyepek és vizes élőhelyek megszűnése
- Kulturális értékek, örökségek pusztulása, a hagyományok elvesztése
- Támogatások területileg egyenlőtlen eloszlása, források megszűnése
- Az alacsony jövedelmi viszonyok negatív hatása a turisztikai keresletre és kínálatra

O-T

Problémamafa

III. Pillér - A természeti és kulturális örökség védelme

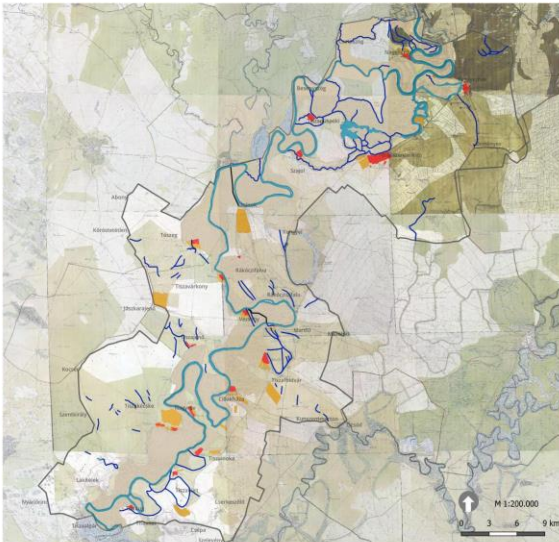

Tájtörténet elemzés

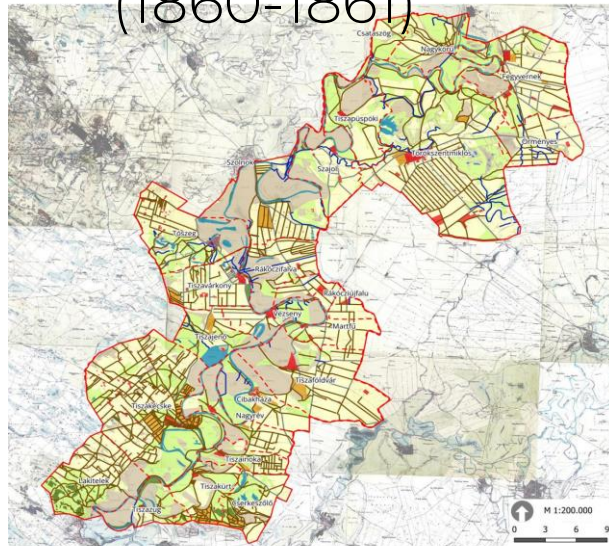
Célja, módszertana, felhasznált történeti térképek

- Cél: tájhasználatok változásainak feltárása, tájalakító folyamatok megismerése
- Történeti tájhasználatok azonosítása - 5 időállapot
- Módszer: történeti térképek digitalizálása és térinformatikai feldolgozása
- A területhasználatok megoszlásának számítása, ábrázolása és elemzése diagramokon

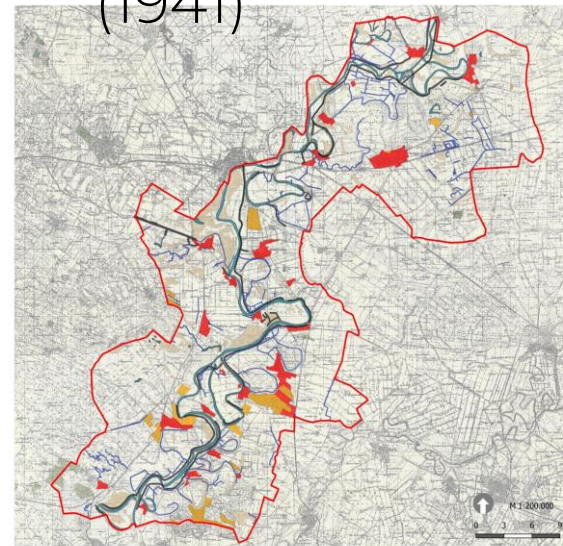
I. Katonai Felmérés
(1783-1784)

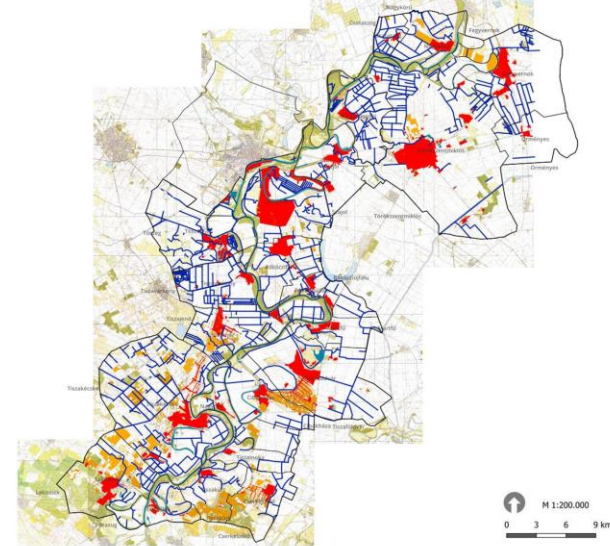
II. Katonai Felmérés
(1860-1861)

IV. Katonai Felmérés
(1941)

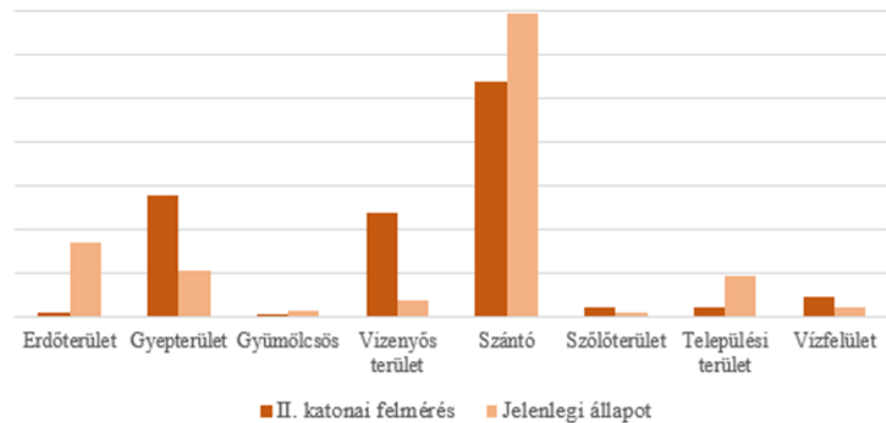
Topográfiai térkép
(1979)

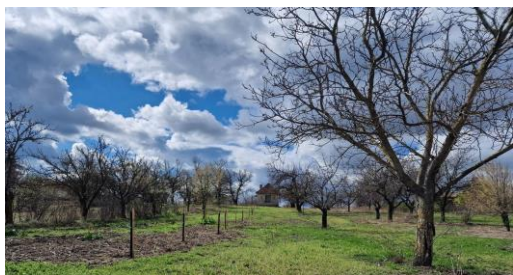
Tájhasználatok történeti változása

Stabil, állandósult tájhasználatok 1860 óta

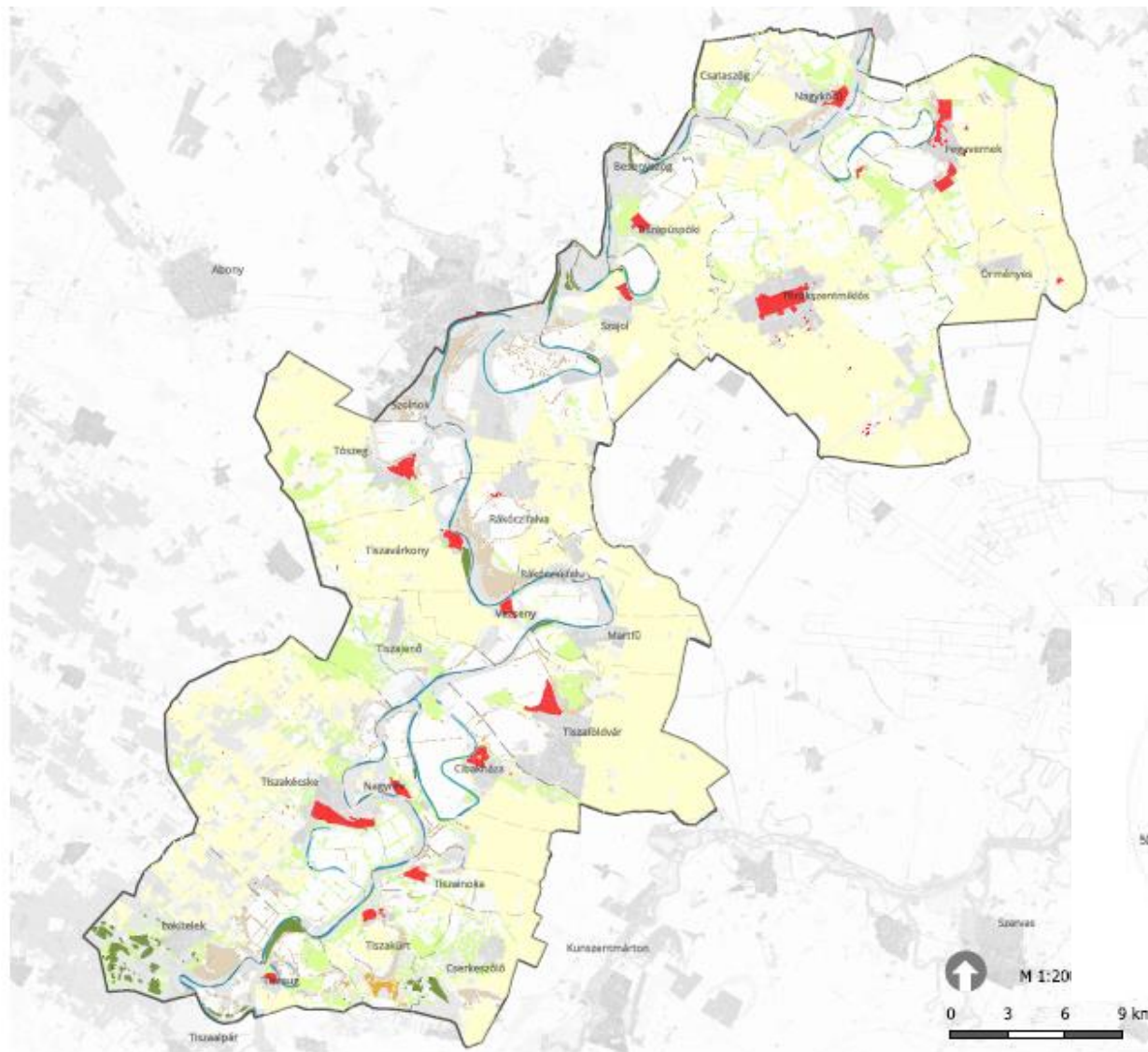
Tájhasználatok változása (ha)

Tiszavárkony

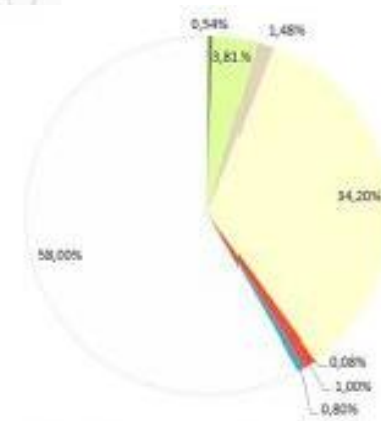
Nagykörű

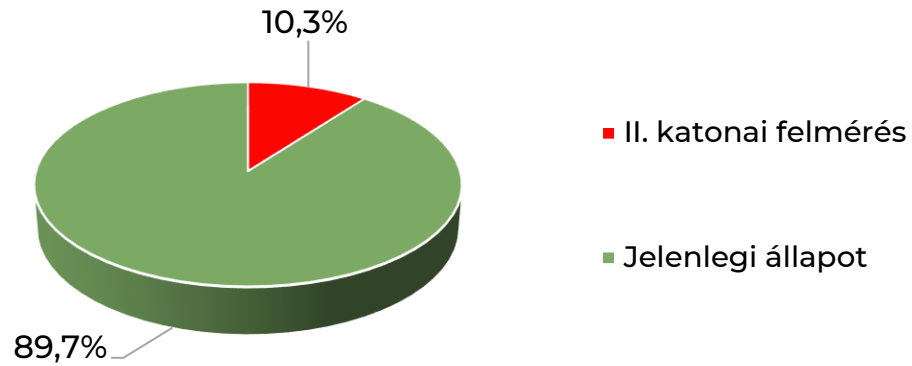
Stabil/állandósult tájhasználatok

Jelmagyarázat

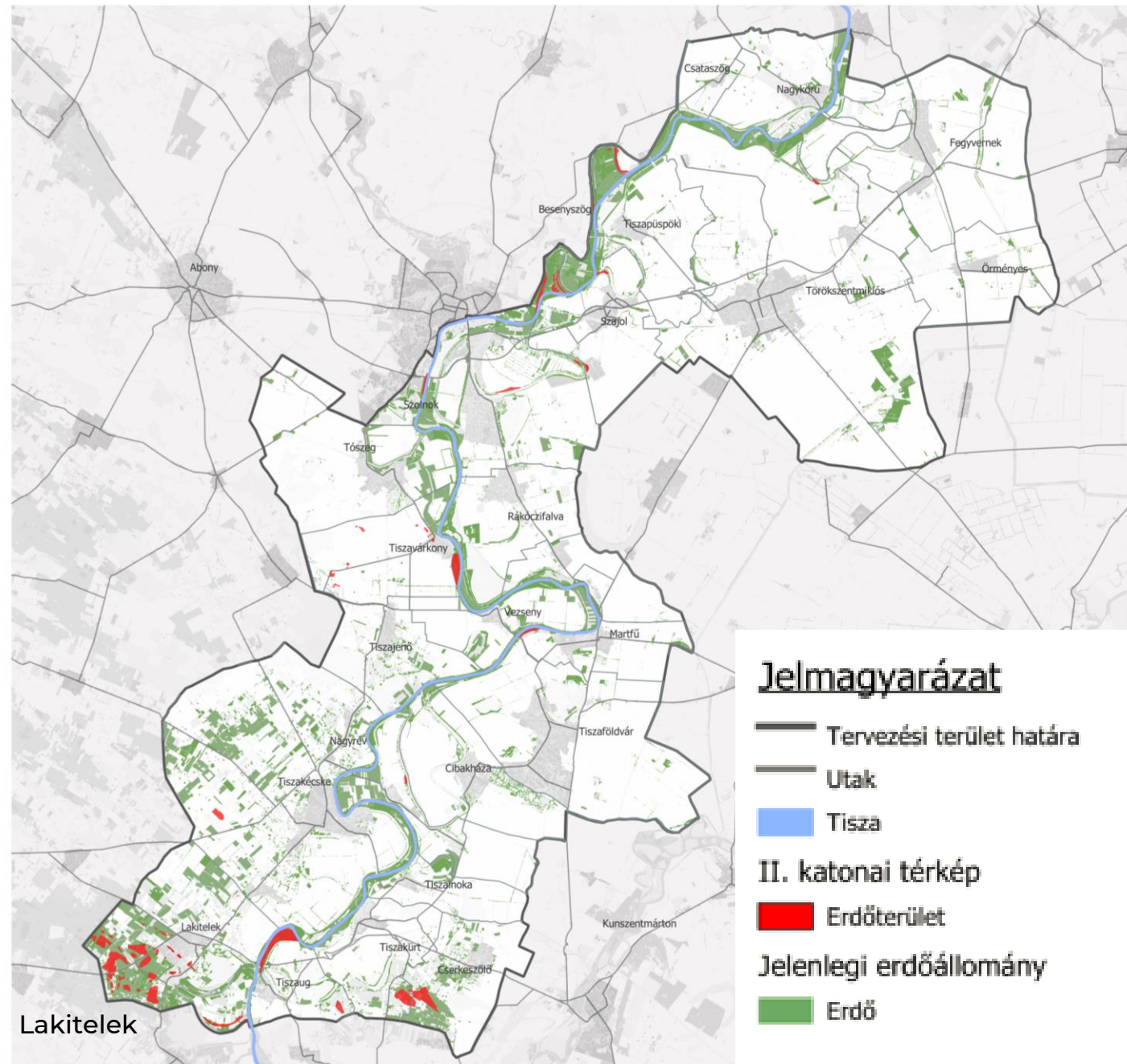
- Tervezési terület határa
- Település közigazgatási határa
- Erdőterület
- Gyepterület
- Gyümölcsös
- Szántó
- Szőlőterület
- Települési terület
- Vizenyős terület
- Vízfelület

Erdők változásai

II. Katonai térkép erdőállomány - 877,75 ha
Jelenlegi erdőállomány - 7603,23 ha

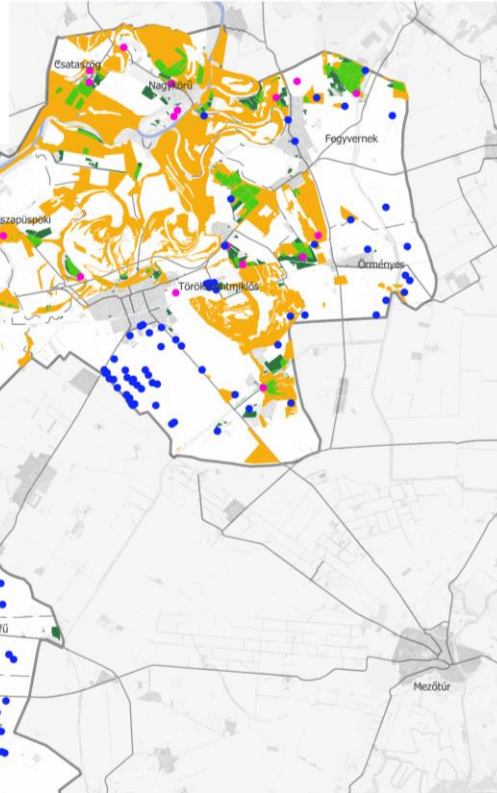

Tájhasználatok történeti változása

Gyepek, gyepgazdálkodás és állattartás változásai és táji öröksége

● Gémeskutak a katonai térkép alapján

● Jelenlegi gémeskutak

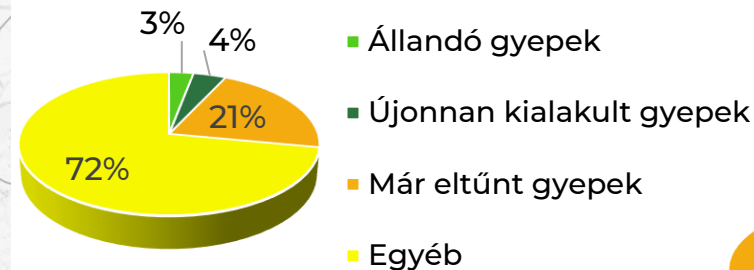
■ Már eltűnt gyepek
■ Állandó gyepek
■ Újonnan kialakult gyepek

Közép-Tisza-völgyi Natúrpark Megalapozó Dokumentáció

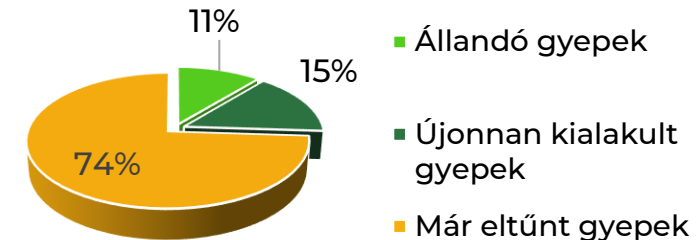
Gyepterületek változása
1784-től napjainkig

Jelmagyarítás
 — Tervezési terület határa
 — Település határ
■ Tisza
■ Utak
● Gémeskutak a katonai térkép alapján
● Jelenlegi gémeskutak
■ Már eltűnt gyepek
■ Állandó gyepek
■ Újonnan kialakult gyepek

- Állandó gyep – 3 624 ha
- Újonnan kialakult gyep – 4 711 ha
- Már eltűnt gyep – 23 785 ha
- Jelenlegi gémeskutak – 43 db
- Gémeskút a katonai térképen - 181 db

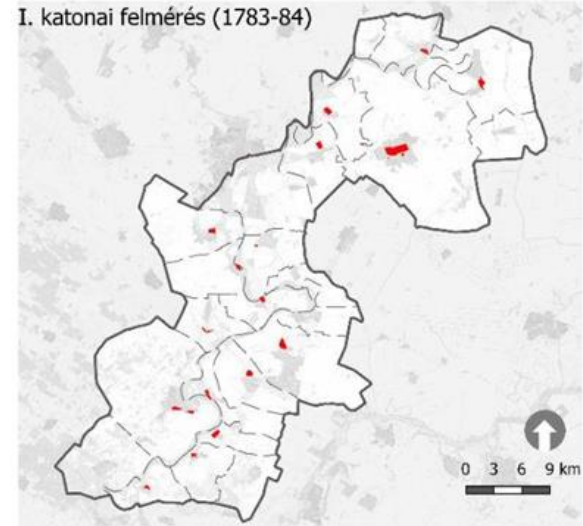
2. ábra: Gyepterületek változásainak százalékos aránya az összterülethez képest

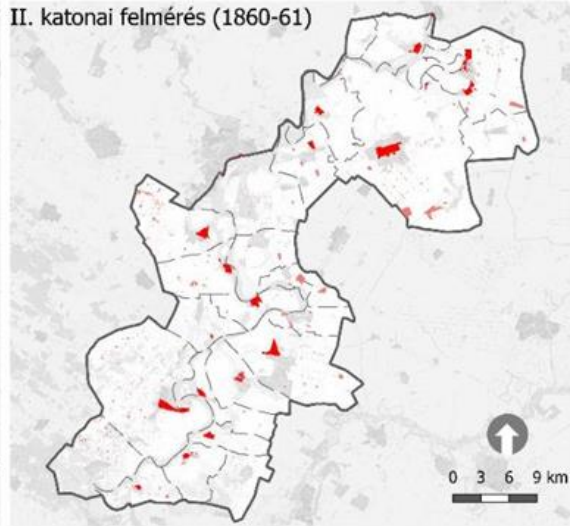
1. ábra: Gyepterület változásainak százalékos aránya a valaha gyepvel érintett területekhez képest

Beépített területek változásai

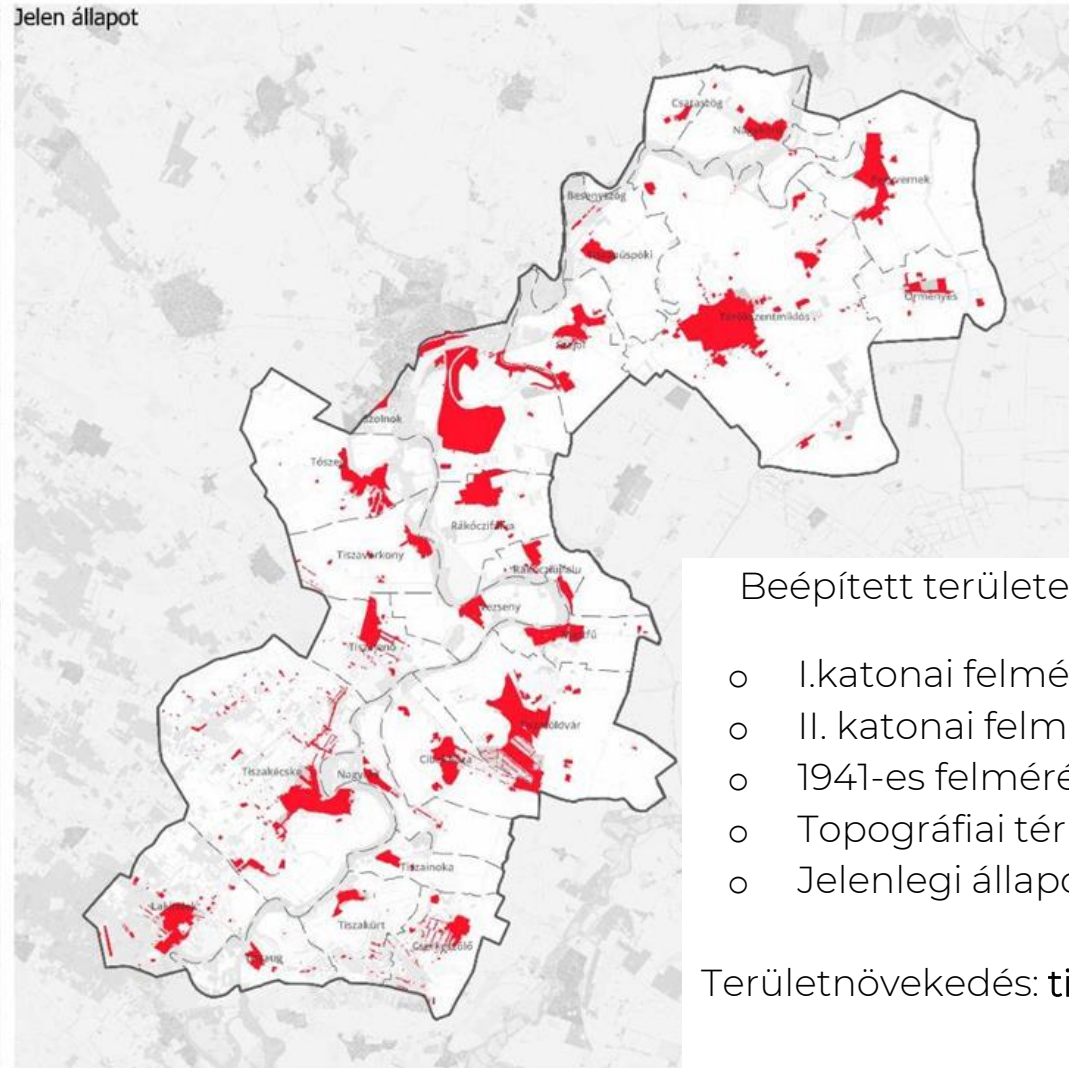
I. katonai felmérés (1783-84)

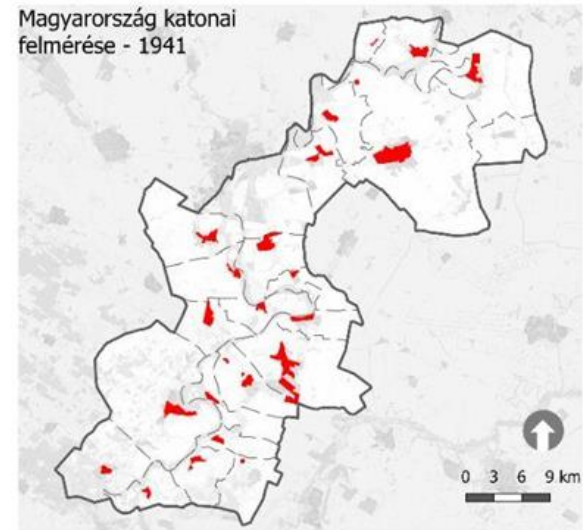
II. katonai felmérés (1860-61)

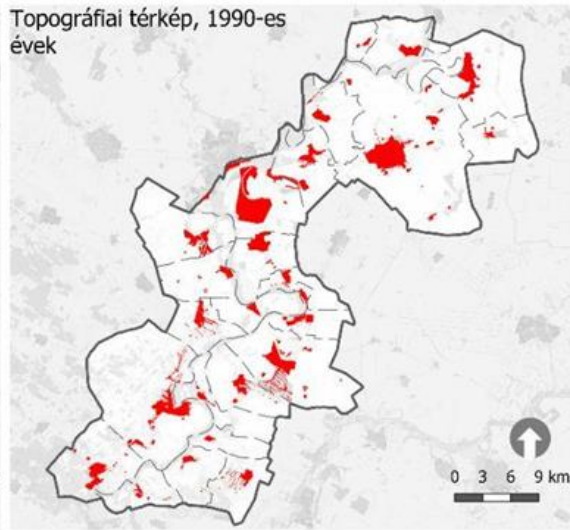
Jelen állapot

Magyarország katonai felmérése - 1941

Topográfiai térkép, 1990-es évek

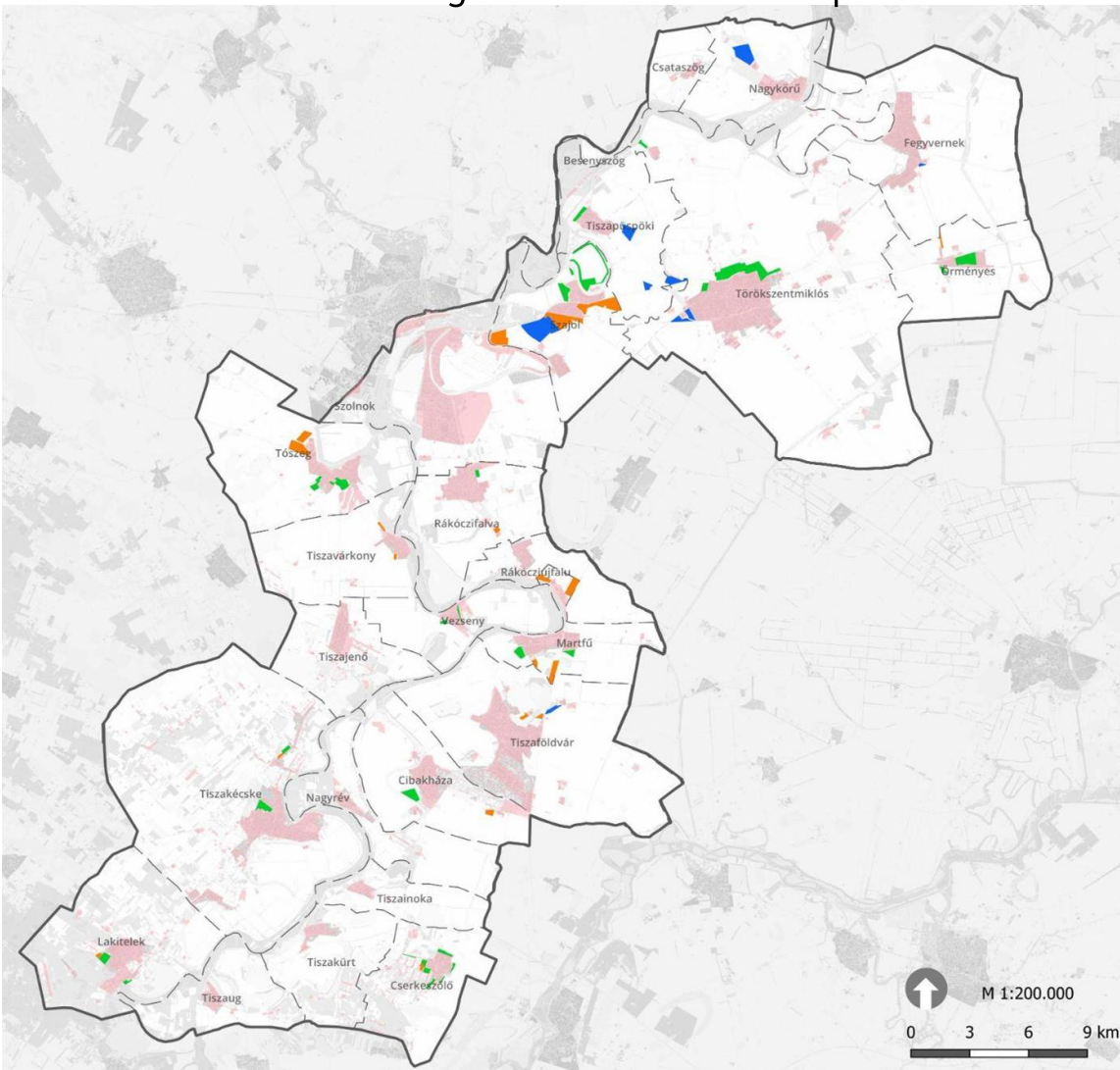
Beépített területek összesen:

- o I.katonai felmérés: 724,42 ha
- o II. katonai felmérés: 2540,39 ha
- o 1941-es felmérés: 3753,76 ha
- o Topográfiai térkép): 8135,2 ha
- o Jelenlegi állapot: 9908,51 ha

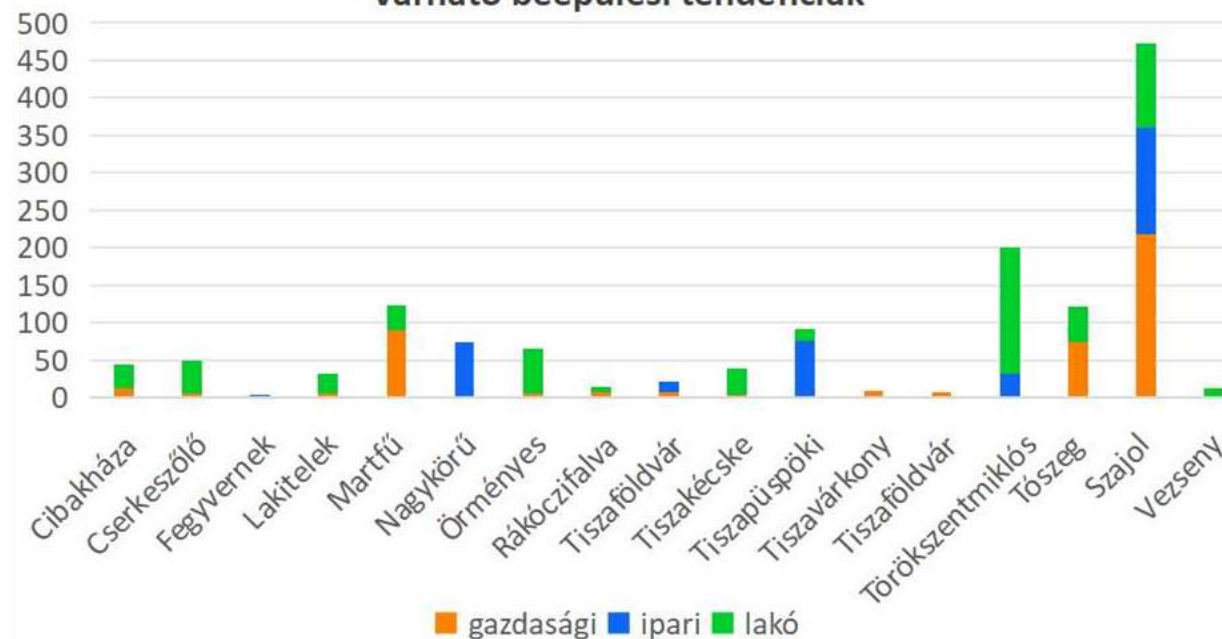
Területnövekedés: tizenháromszoros

Beépített területek változásai

Várható jövőbeli beépülési tendenciák

Várható beépülési tendenciák

Gazdasági: 444,94 ha

Ipari: 340,22 ha

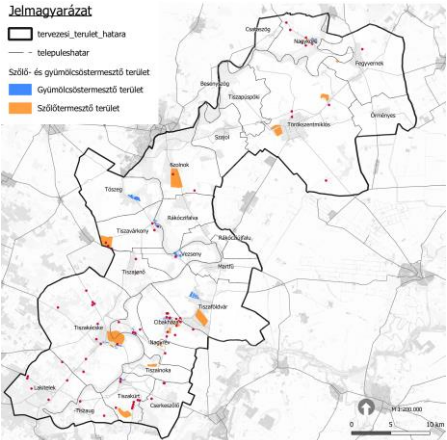
lakó: 592,01 ha

Összesen: 1377,18 ha

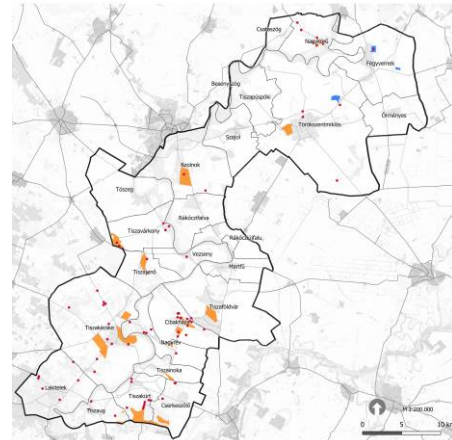
Legtöbb esetben szántó területek átsorolása veszélyeztetett: Szajol - erdőfoltok, Tinóka-ér

Szőlő- és gyümölcs-területek változásai és táji öröksége

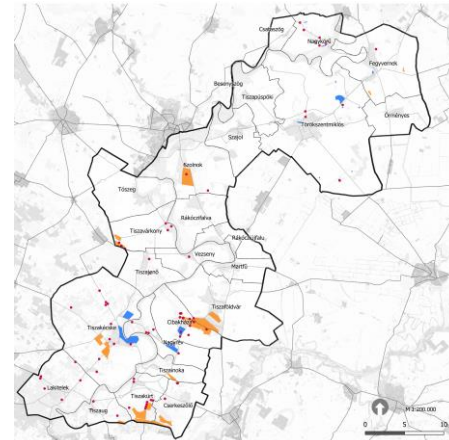
1783. - 1784.

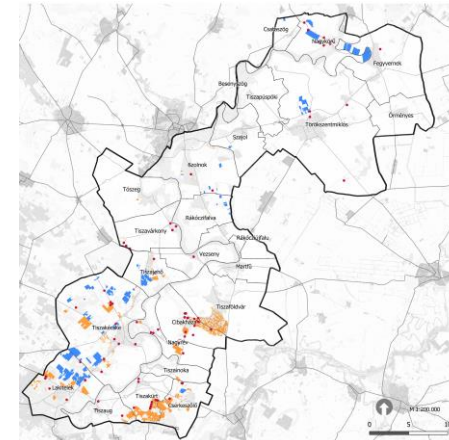
1860. - 1861.

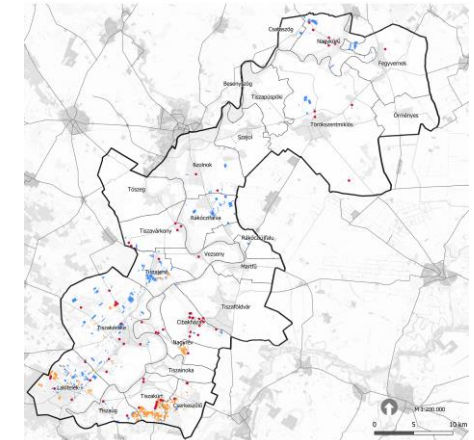
1881.

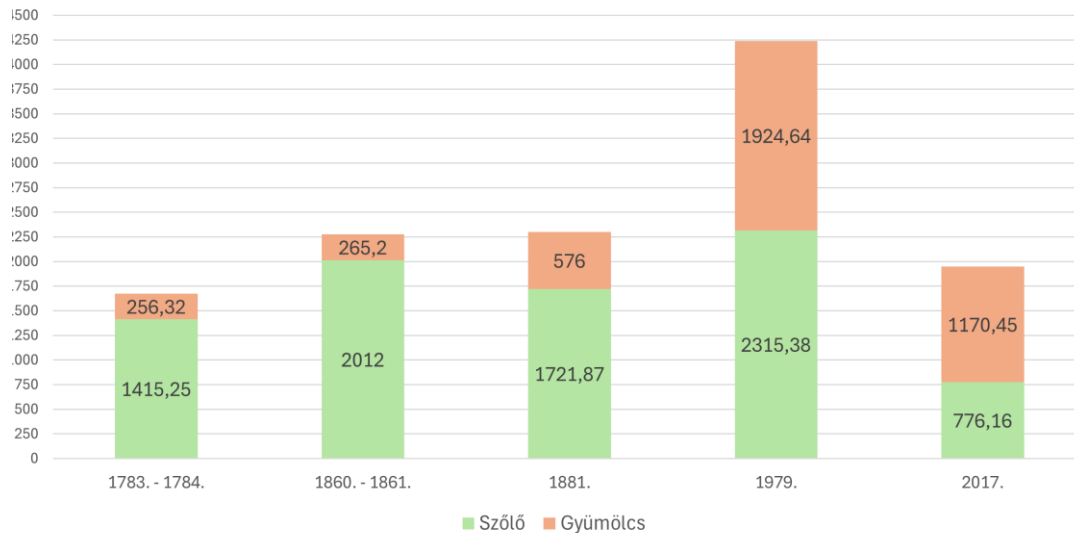
1979.

2017.

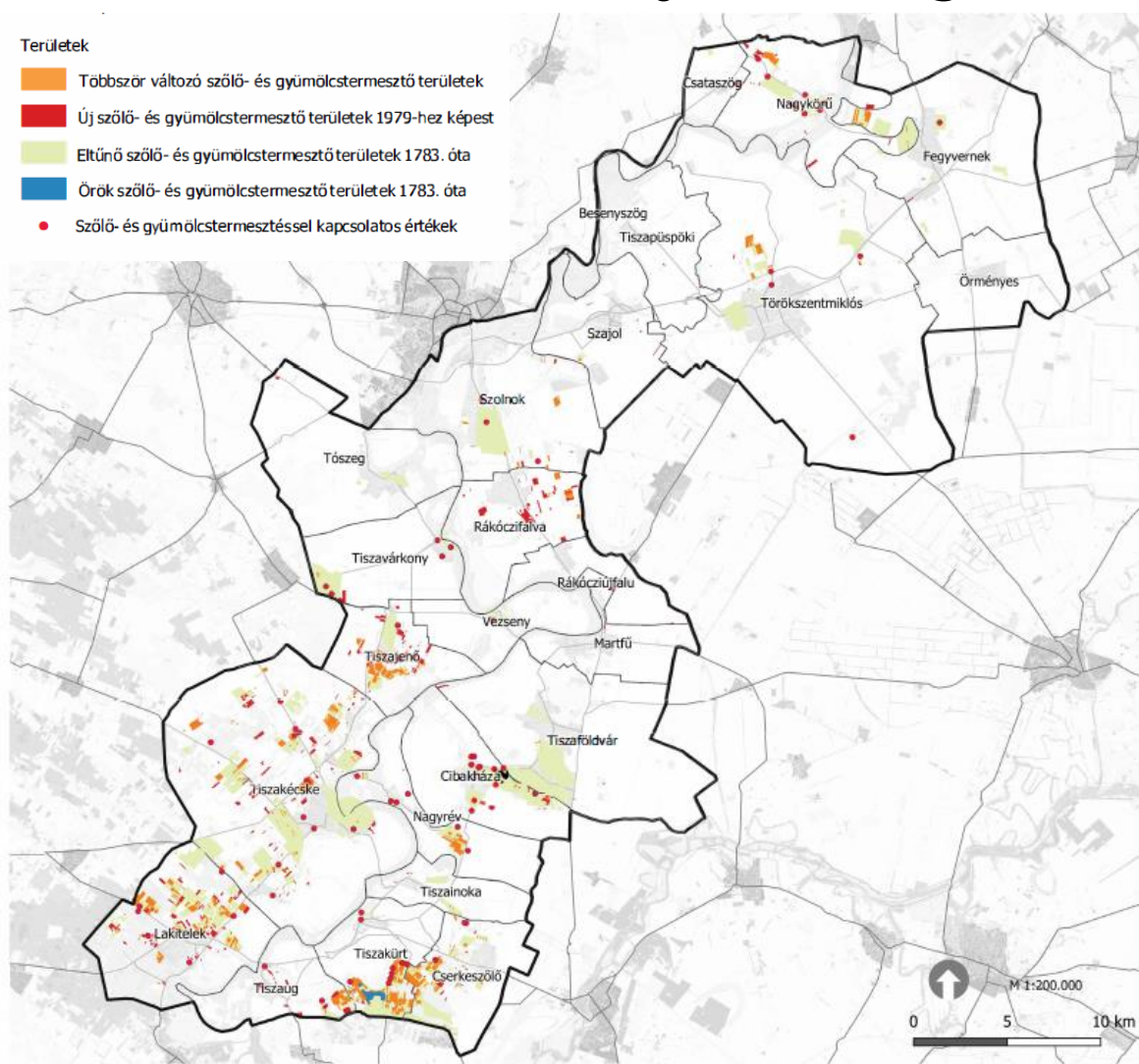

Szőlő és gyümölcstermő területek nagyságának változása különböző időszakokban (ha)

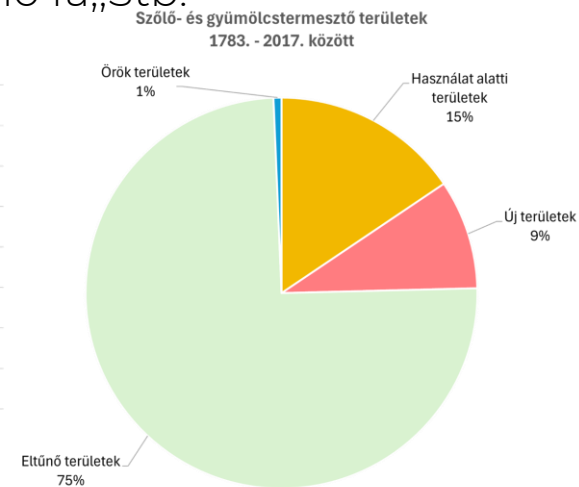
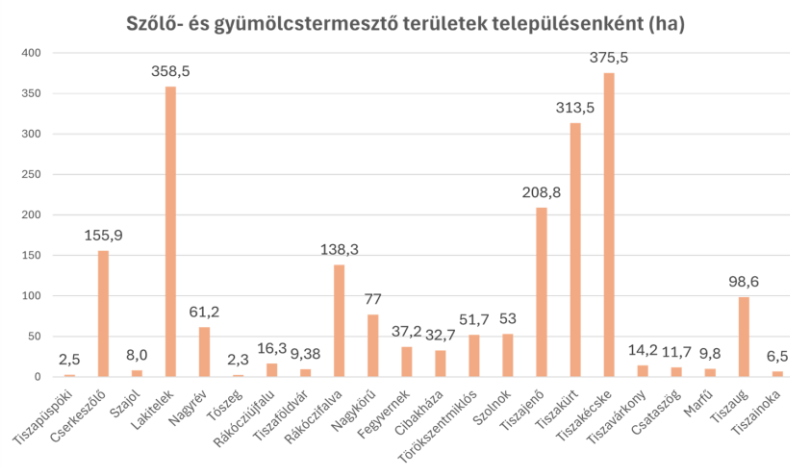

- **Filoxéra** vész által kevésbé érintette területet
- **1970-es, 80-as évek** környékén a térség szőlő- és gyümölcsstermesztés **fénykora**
- Tiszakécske és környéke mai napig a térség húzóereje szőlő- és gyümölcsstermesztésben
- **Rendszerváltás** után TSZ-ek felbomlása és **területek szétaprózódása**
- Felhagyott vagy átalakuló termeszto teruletek
- Fiatalok mezogazdasagtól való eltavolodása

Szőlő- és gyümölcs-területek változásai és táji öröksége

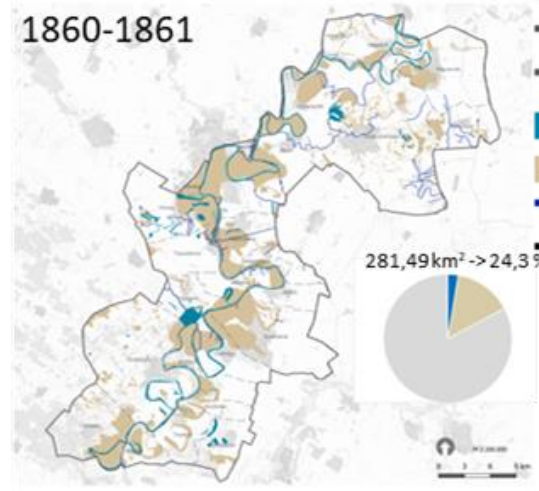
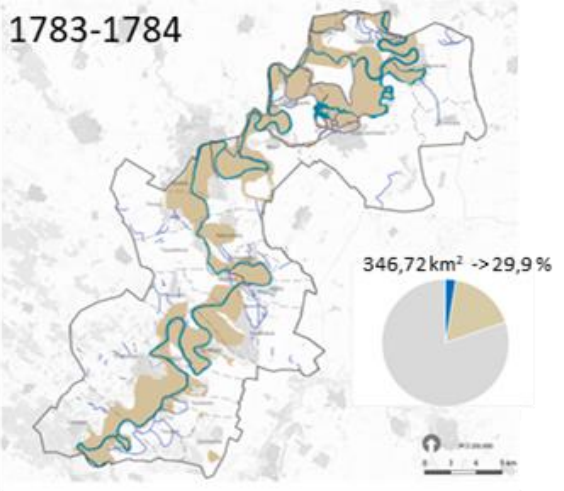

- **79 km²**-en termelés az **idők során**
- A **jelenleg is termeszto terület mérete** már csak az **¼-e** a valaha használt össz szőlő területeknek
- **1%-a az örök szőlő vagy gyümölcstermeszto terület-Tizsakürt (52 ha)**
- **1979 és 2017. között 716 ha új szőlő és gyümölcstermeszto terület**
- **95 db** közvetlen a termeléshez vagy részben a termeléshez köthető **érték** van jelen
 - Szőlő területek, Földpince, Borospince, Borház, Présház, Gémeskút, Kereszt, Szobor, Fasor, Egyedülálló fa,,Stb.

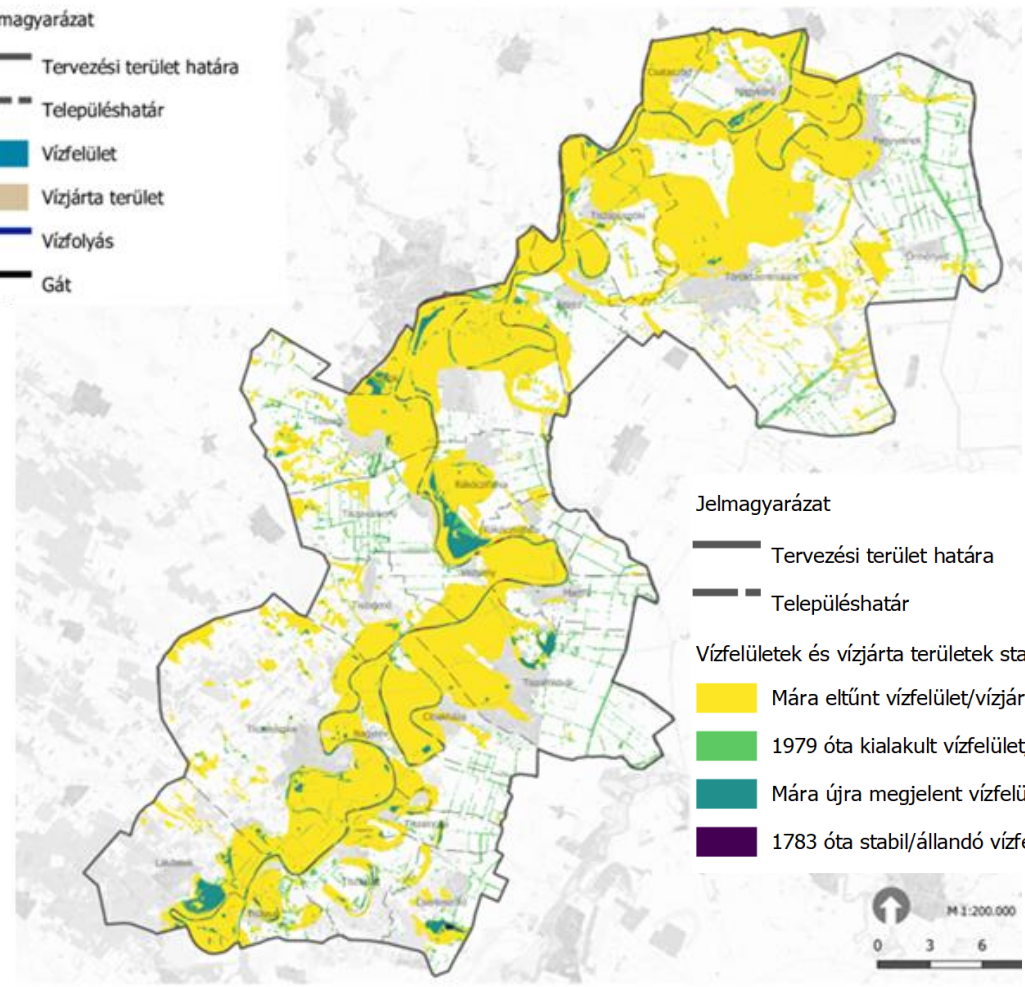
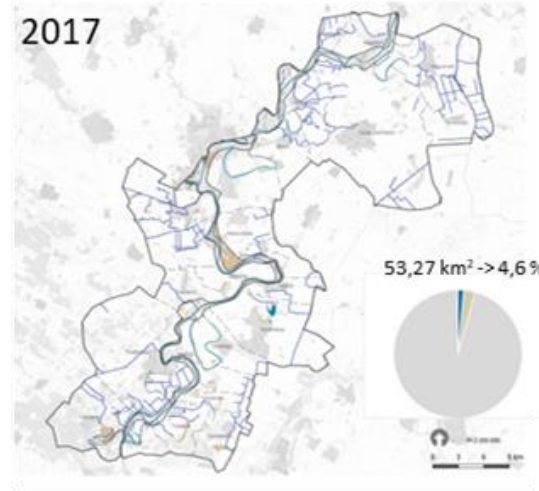
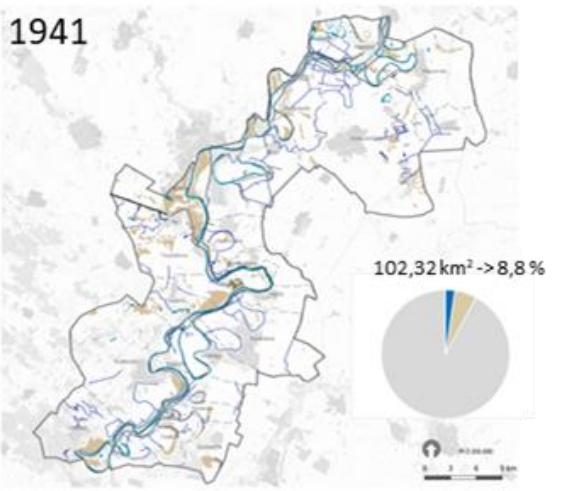

Tájhasználatok történeti változása

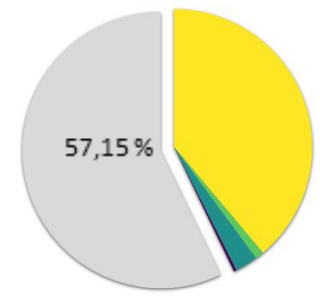
Vizek, vízjárta területek változásai 1783 óta

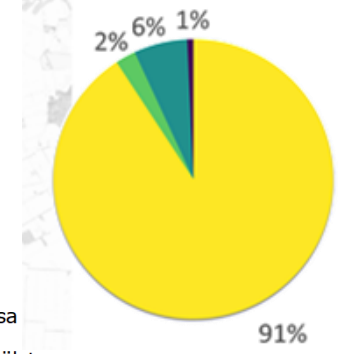
- Jelmagyarázat
- Tervezési terület határa
 - - - Településhatár
 - Vízfelület
 - Vízjárta terület
 - Vízfolyás
 - Gát

Arány a teljes területhez viszonyítva

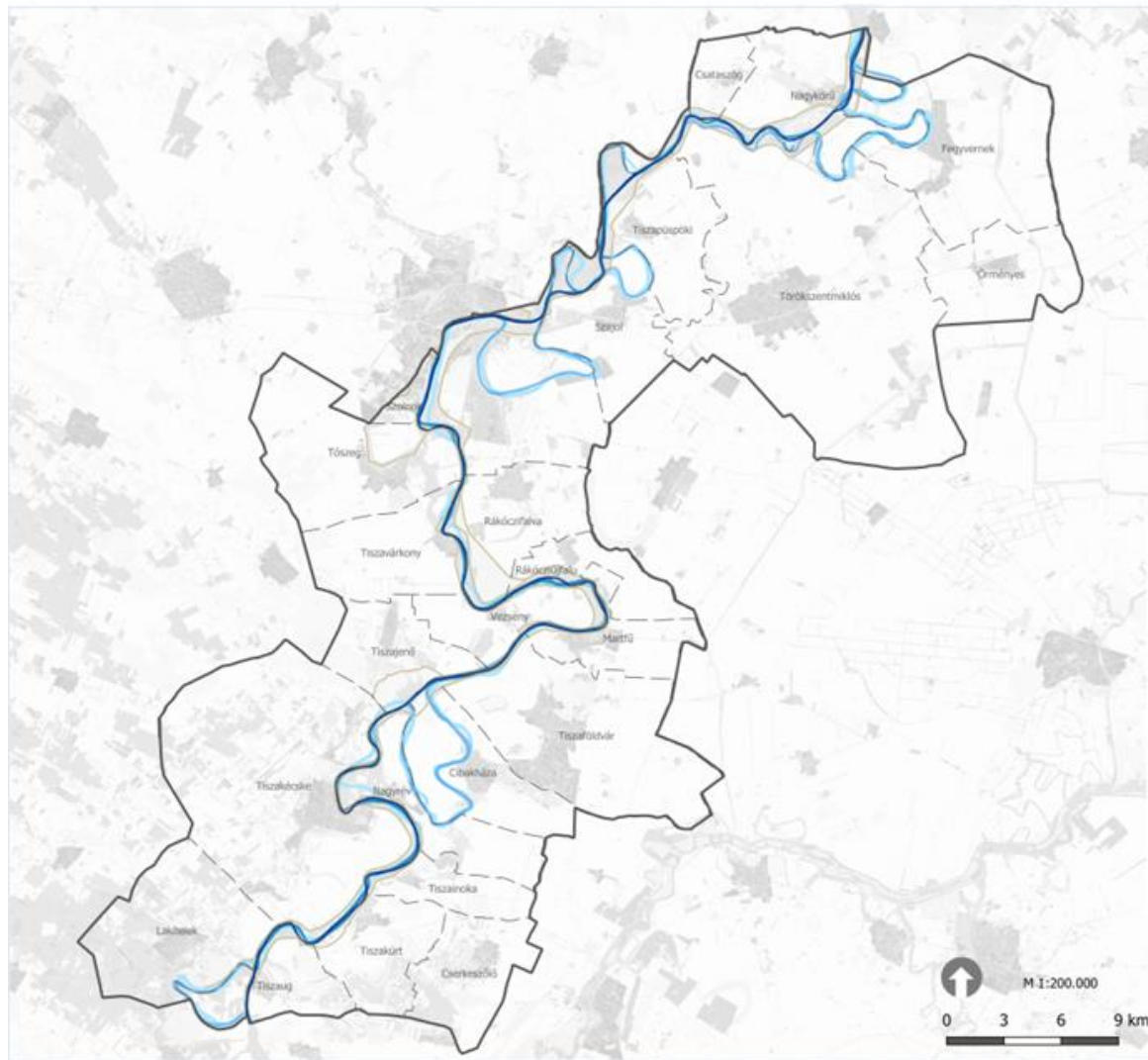

Arány a valaha volt vizek, vízjárta területekhez viszonyítva

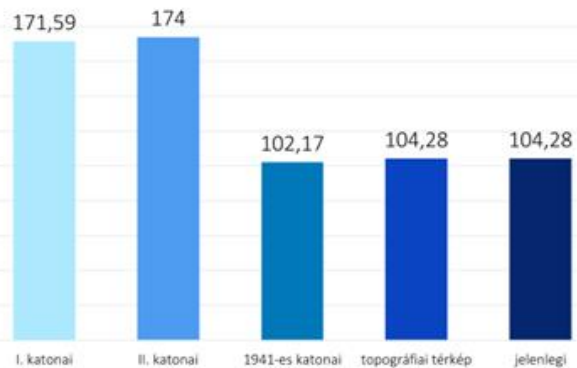
Tájhasználatok történeti változása

Tisza mederváltozásai 1783 óta

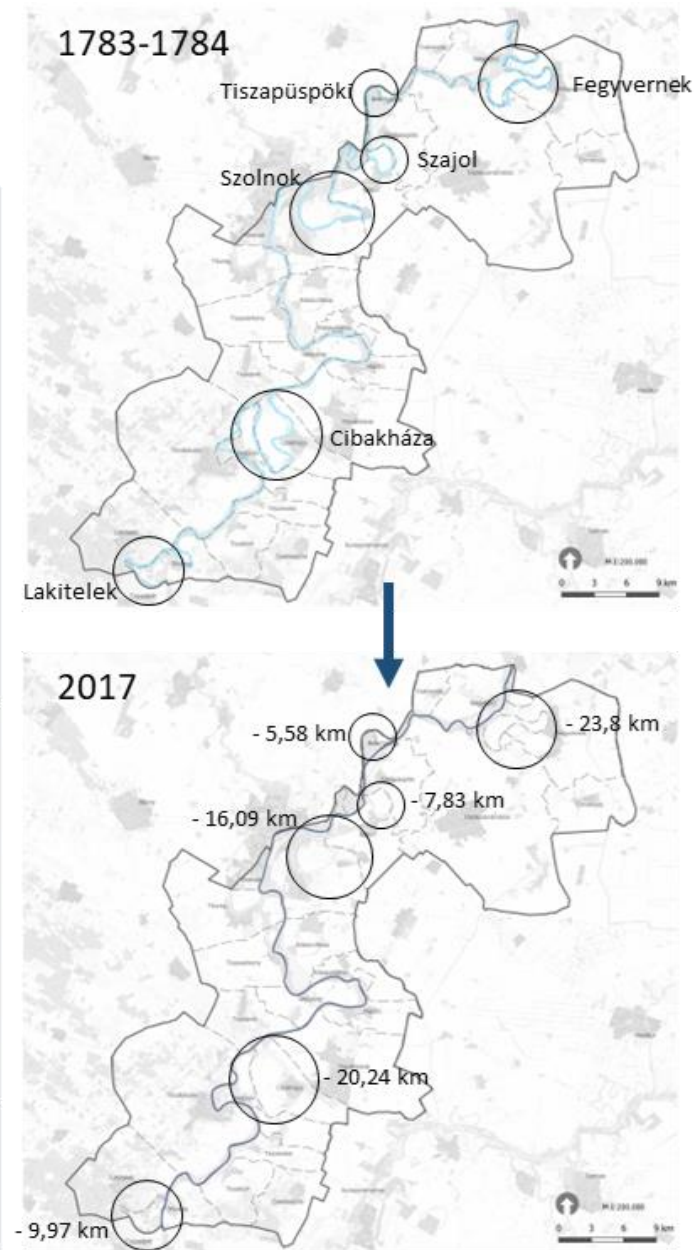
Tisza medrének történeti változásai
Jelmagyarázat

- Tervezési terület határa
- Településhatár
- Tisza medre jelenleg (2017)
- Tisza medre a topográfiai térképen (1979)
- Tisza medre az 1941-es katonai felmérésen
- Tisza medre a 2. katonai felmérésen (1860-1861)
- Tisza medre az 1. katonai felmérésen (1783-1784)
- Jelenlegi gát

171,59 km → 104,28 km

Rövidebb: 67,31 km-el

Térségi örökségleltár

Térségi értékleltár

Módszertan

- Az értékek térképezése és tematizálása az értékek leíró adatai alapján (táblázat)

Cél

- A rendelkezésre álló belső erőforrások feltárása
- Az értéktípusok megoszlásának feltárása
- Fejlesztési koncepciók kidolgozásának alátámasztása
- Tematikus útvonaltervek készítése
- Térségi zöldút nyomvonalvezetésének megtervezéséhez

Felhasznált források

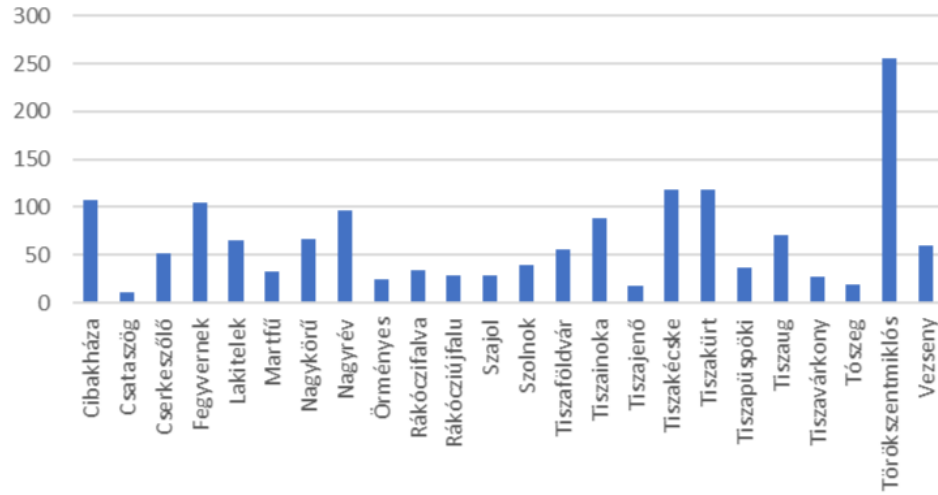
- A települések településrendezési terve - Örökségvédelmi hatástanulmány
- Településképi arculati kézikönyv
- Településképvédelmi rendeletek
- TÉKA adatbázis
- Személyes bejárás
- Szóbeli adatközlők (Papi Bernadett, Túri Tibor, Tatár László, Tóth János....)

Ssz.	Megnevezés	Település	Jelleg	Típus	Jelentőség	Tájérték altípusa	Műemlék altípusa	Megjegyzés	Adatforrás
59	Geogéziai alappont	Cibakháza	Egyedi tájérték	Földméréssel kapcsolatos tájérték	országos	alappont			TÉKA
77	Nagy-hát	Cibakháza	Régészeti örökségelemek	Védett régészeti lelőhely	országos			szakmai	https://archeodatabase.hnm.hu/
107	Közép-Tisza	Cibakháza	Természeti örökségelemek	Natura 2000 terület	nemzetközi				Agrárminisztérium adatszolgáltatás
120	Cserkei -fertő	Cserkeszőlő	Természeti örökségelemek	Ex lege védett szikes tó	országos				OKIR
339	Kis-rét - Lakitelek	Lakitelek	Természeti örökségelemek	Ex lege védett láp	országos				OKIR
711	Földvár-árokmaradvány	Tiszaföldvár	Természeti örökségelemek	Ex lege védett földvár	országos				OKIR
717	Szent István templom	Tiszaföldvár	Épített kultúrtörténeti örökségelemek	Műemléki terület	országos		szakrális		TAK

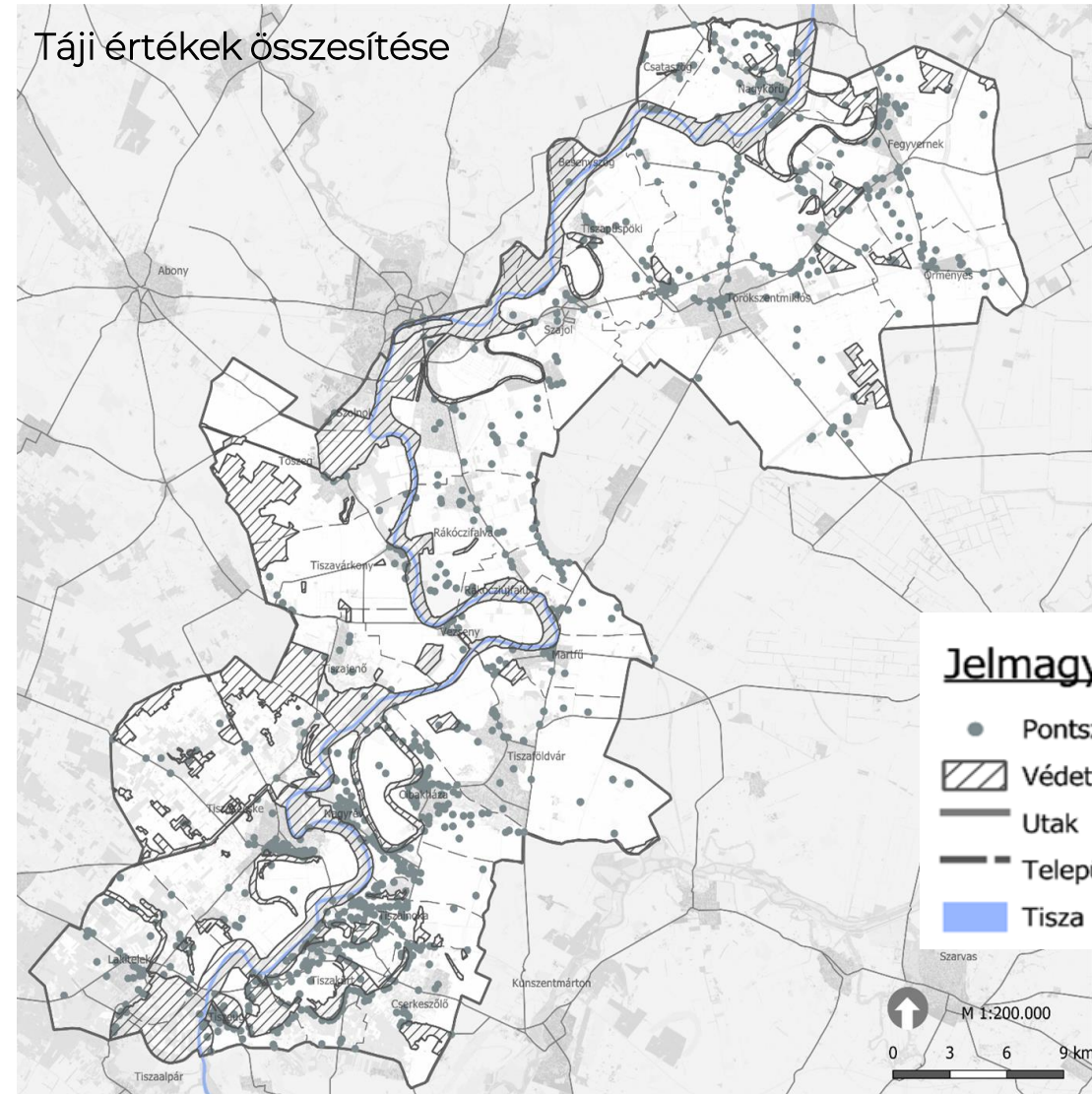
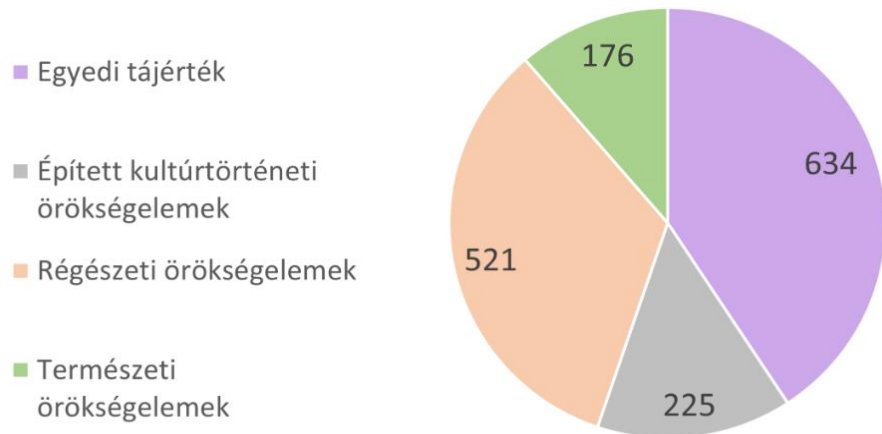
Táji örökségek összesítése

Összesen: 1557 db

Térségi értékek darabszáma településenként

Térségi értékek megoszlása jellegük alapján (db)

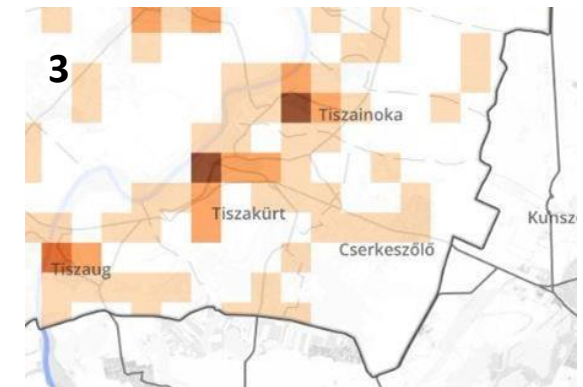
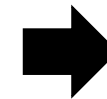
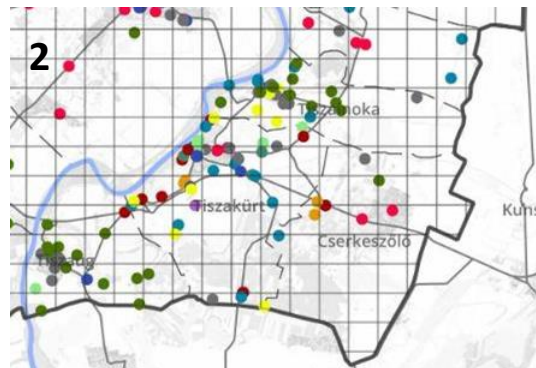
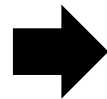
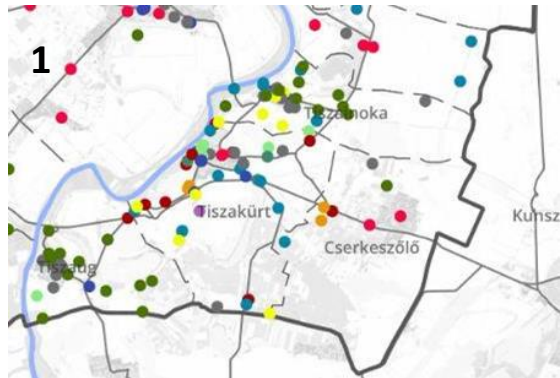

Térségi értéksűrűsödési térképek készítésének módszertana

1. Vizsgálandó értékek összesítése egy-egy pontrétegben
2. A térségre 1 km²-es rácsháló generálása
3. Az egy-egy rácshálóban lévő pontok számának osztályozása, majd színezése

- o Értékek térségen belüli eloszlása
- o Koncentrálódási helyek kialakulása

Miért jó ez?

- o Helyi erőforrásokra támaszkodó turisztikai fejlesztések megalapozása
- o Egymást erősítő értékek feltárása
- o Hiányosságok kimutatása

Dokumentációban elkészült térképek: térségi összesítő-, természeti örökség-, egyedi tájérték-, kultúrtörténeti értékek értéksűrűsödési térképe

Térségi összesítő értéksűrűsödési térkép

Jelmagyarázat

— Tervezési terület határa

--- Településhatár

□ 1 négyzetkilométeres rácsháló

Örökségelemek - db/km²

0 db/km²

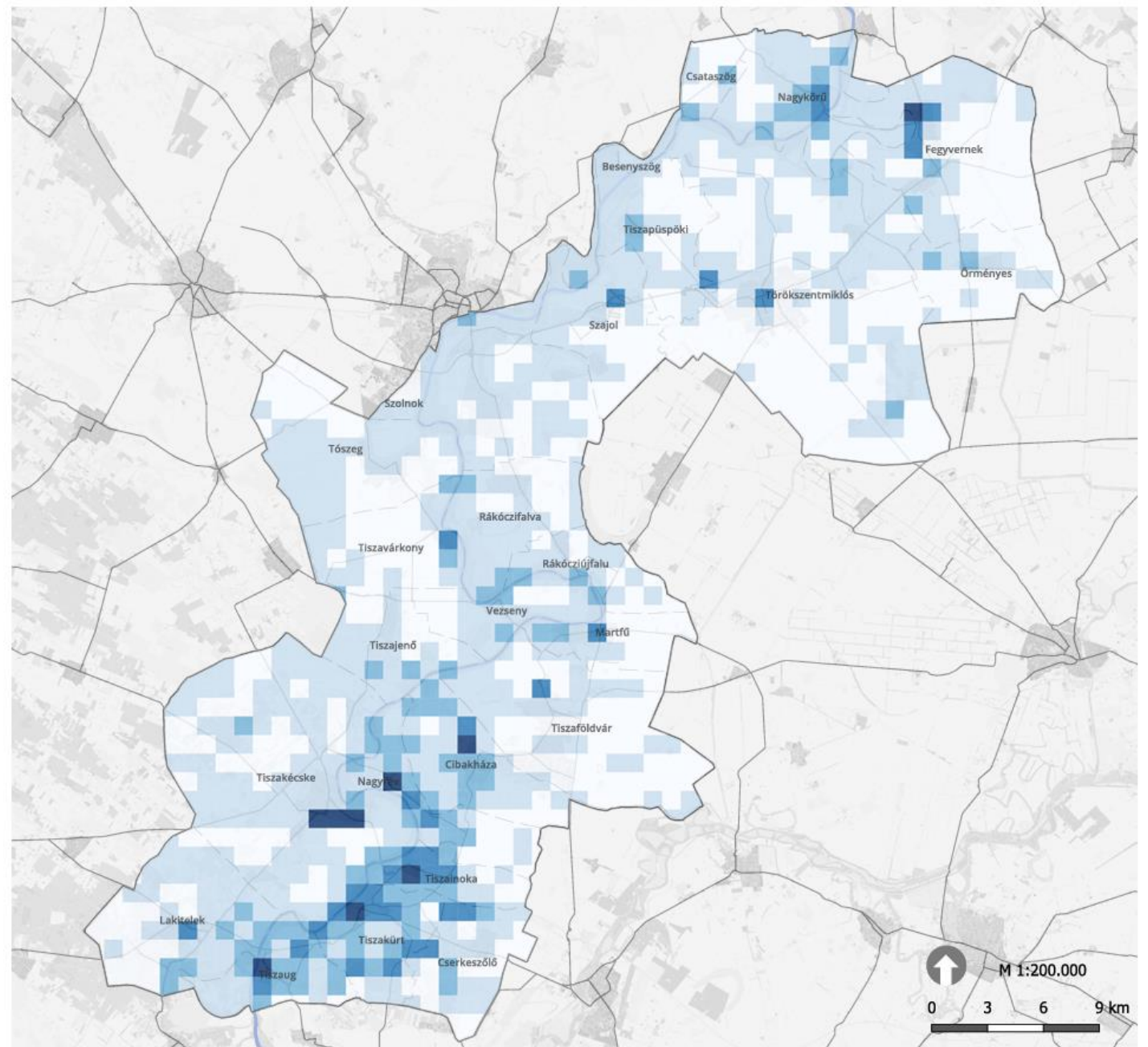
1-5 db/km²

6-10 db/km²

11-25 db/km²

26-53 db/km²

- Szolnoknál ritkulás
- Koncentrálódás a déli részen

A Közép-Tisza-vidék természeti értékei (fotók)

Jászkarajenői puszták

Közép-Tisza

Tizsakürti Arborétum TT

Tizsakürt-tiszainokai gyepek

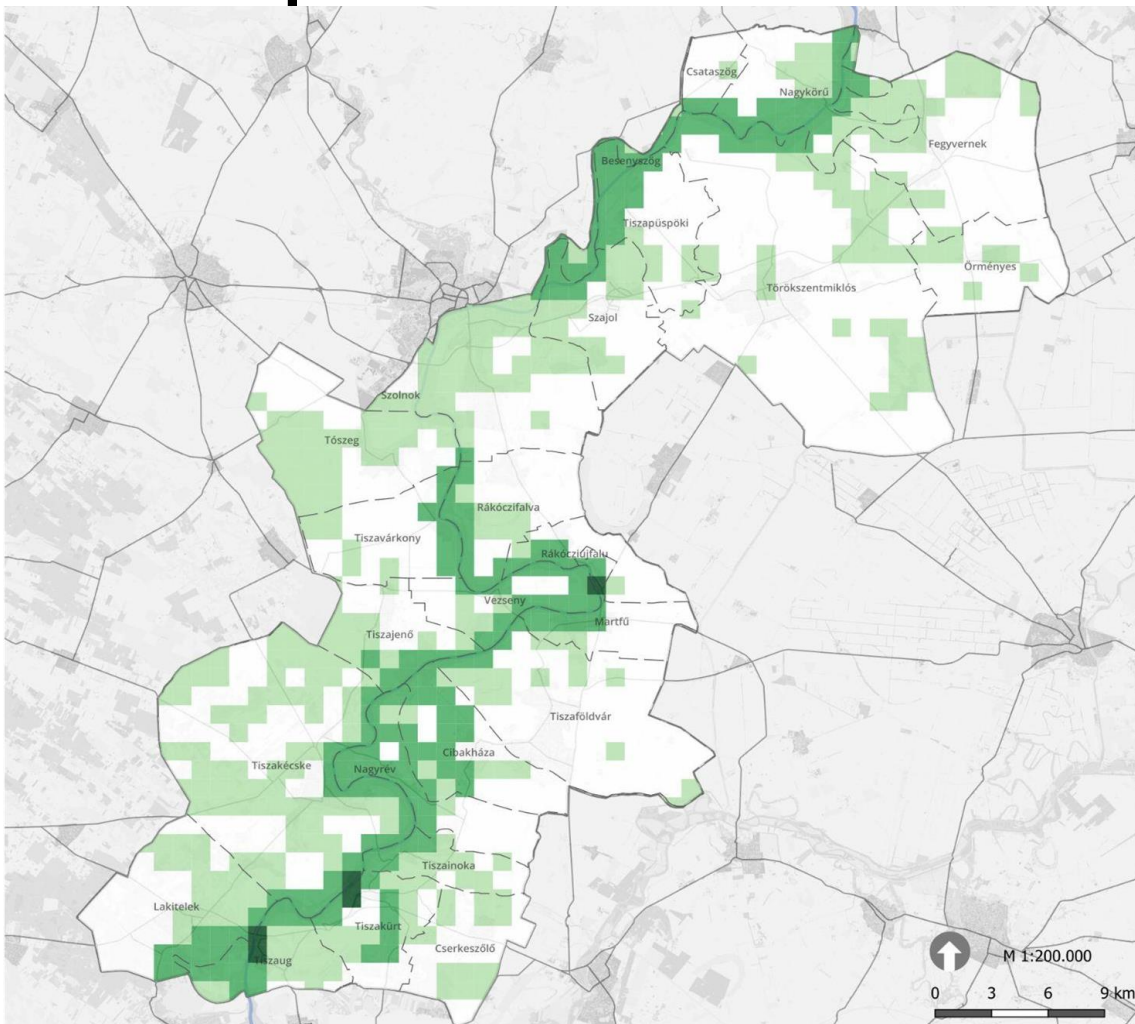

Szikra és az Alpári-rét

Tényői-halom, Szajol

Térségi természeti örökség értéksűrűsödési térképe

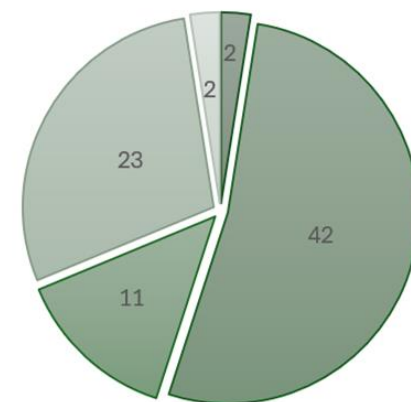
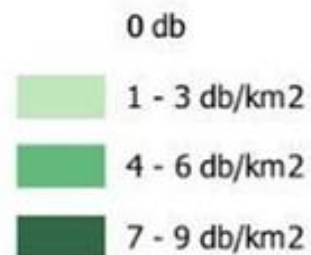
- 2 db - Tájképi egyedi tájérték
- 42 db - Természeti egyedi tájérték
- 11 db - Helyi jelentőségű természeti érték
- 20 db - Ex lege védett kunhalom
- 2 db - Ex lege védett földvár

+

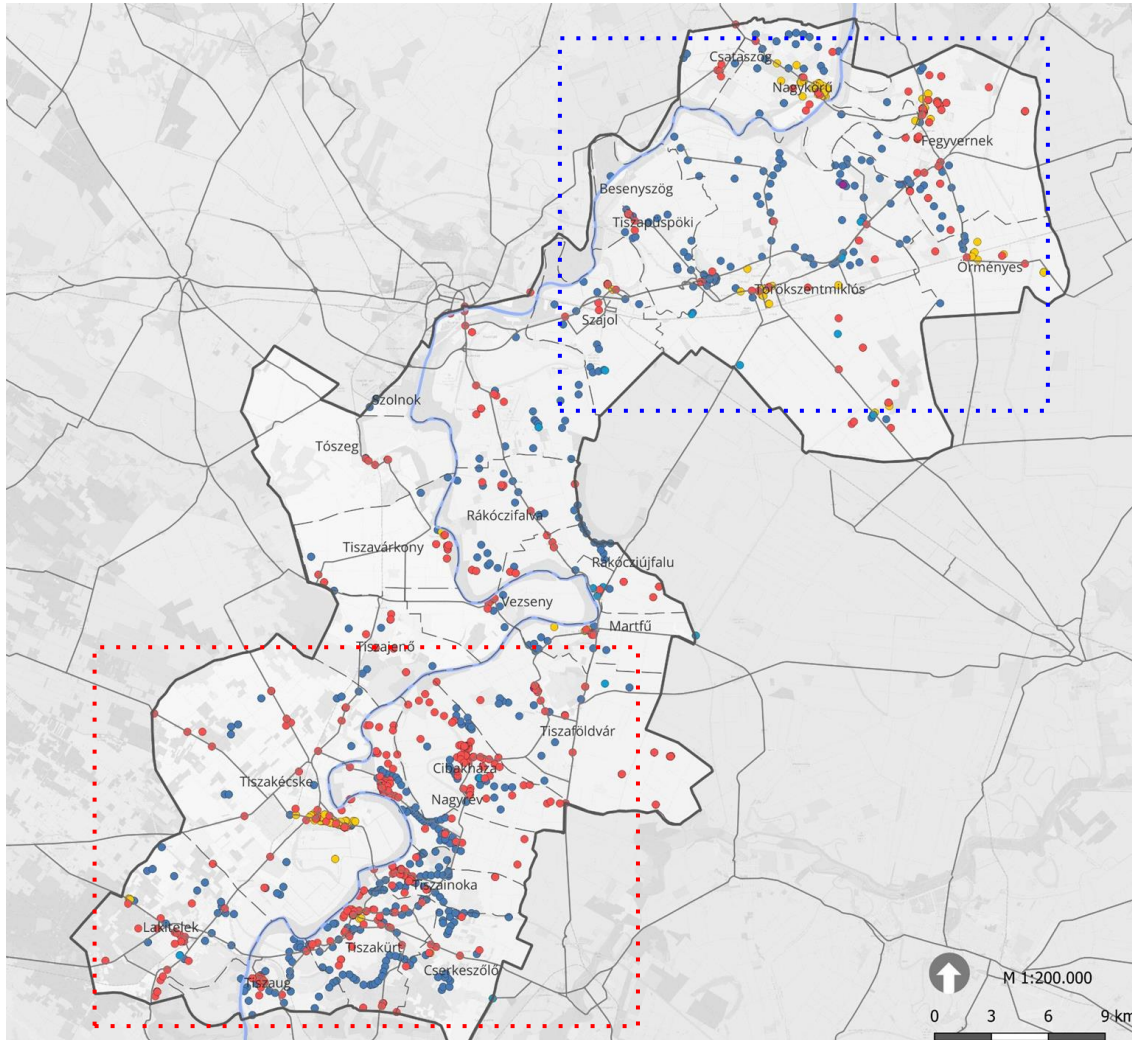
Helyi jelentőségű természetvédelmi területek
 Fokozottan védett természetvédelmi terület
 Tájvédelmi körzet
 Nemzeti Park Területe
 Natura 2000 különleges madárvédelmi területek
 Natura 2000 különleges természetmegőrzési területek
 Országos Ökológiai Hálózat területe

Pontszerű természeti örökségelemek

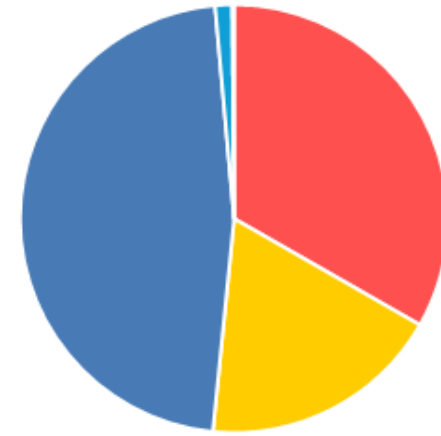
Természeti örökségelemek - db/km²

Térségi kultúrtörténeti örökség értéksűrűsödési térkép

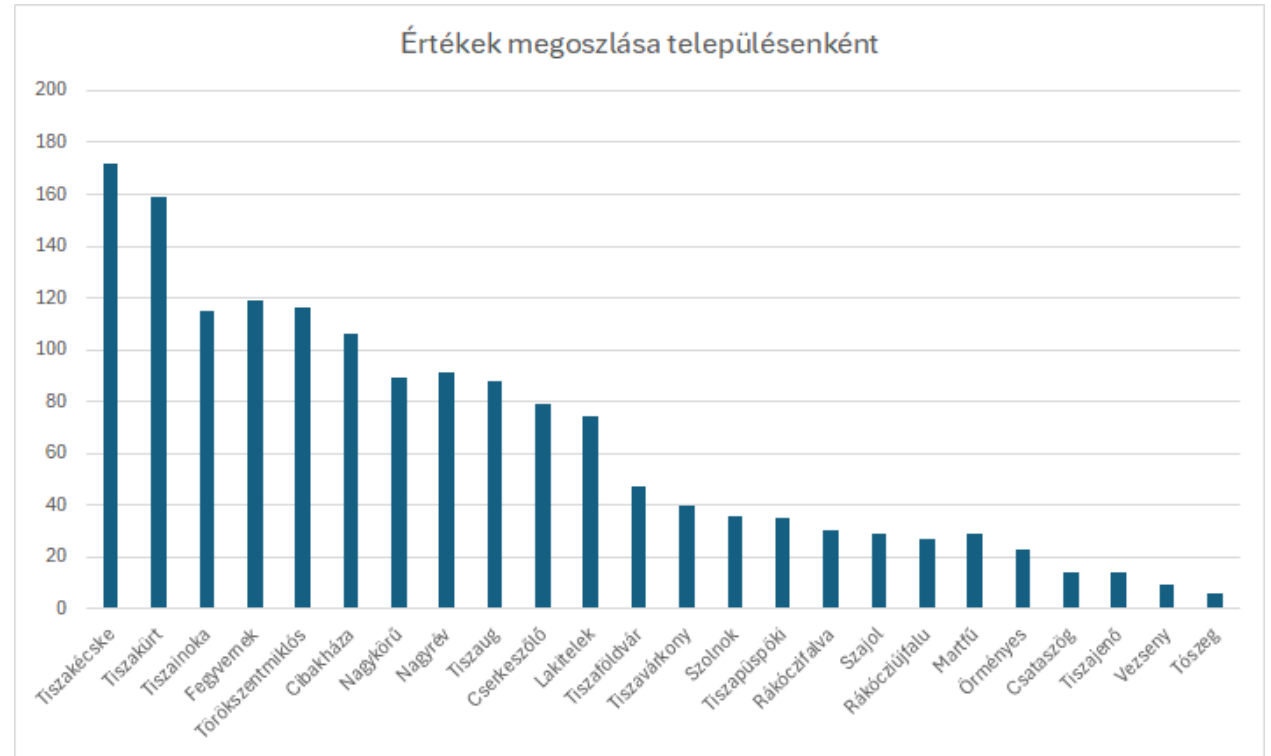
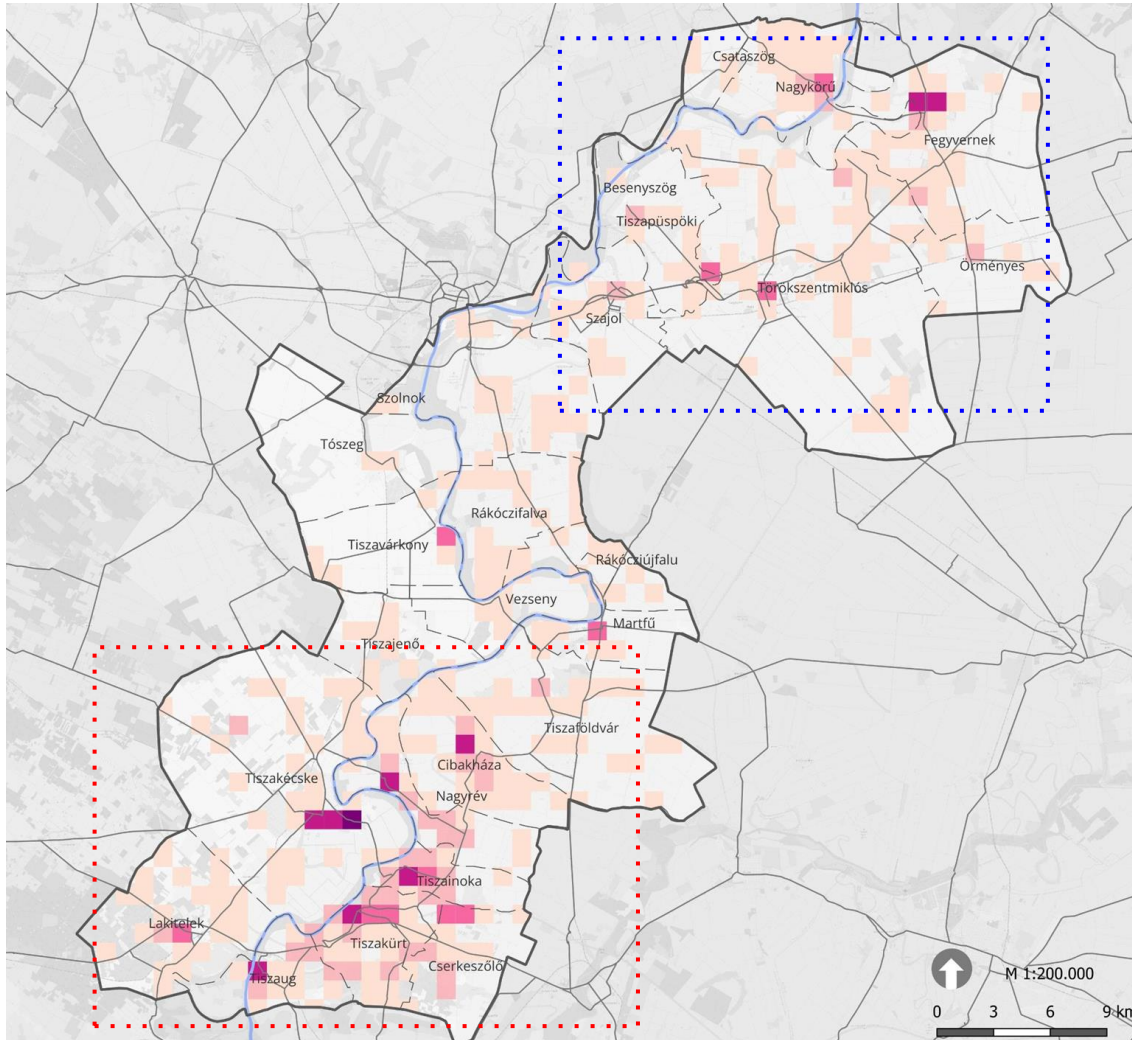
Értékek megoszlása típusonként

■ Egyedi tájérték ■ Épített kultúrtörténeti örökségelemek ■ Régészeti örökségelemek
■ Ex lege védett kunhalom ■ Ex lege védett földvár

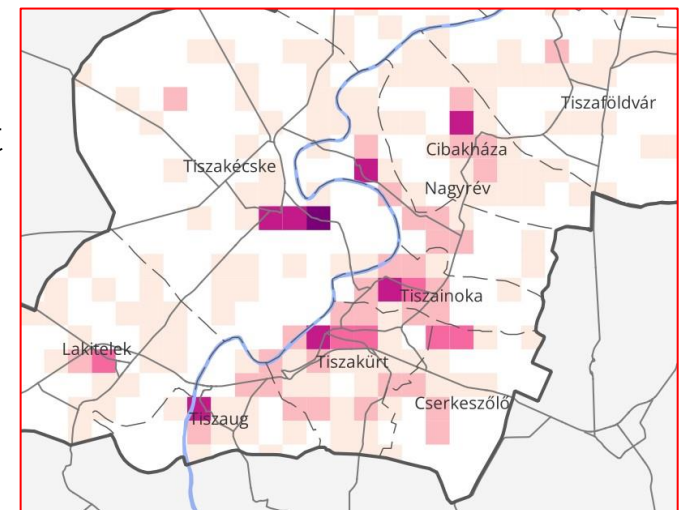
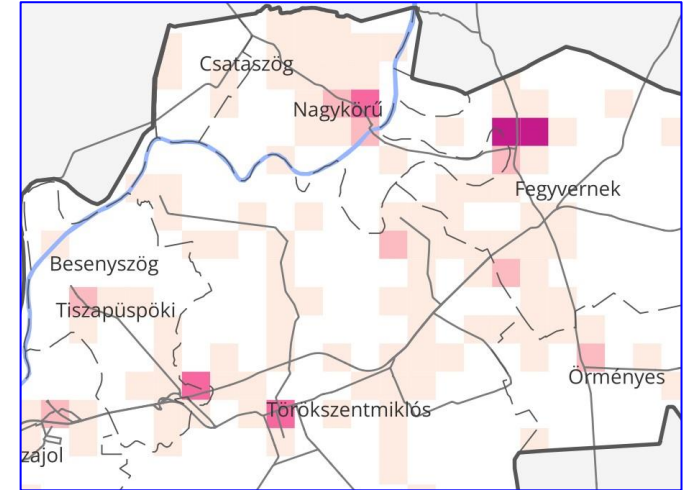
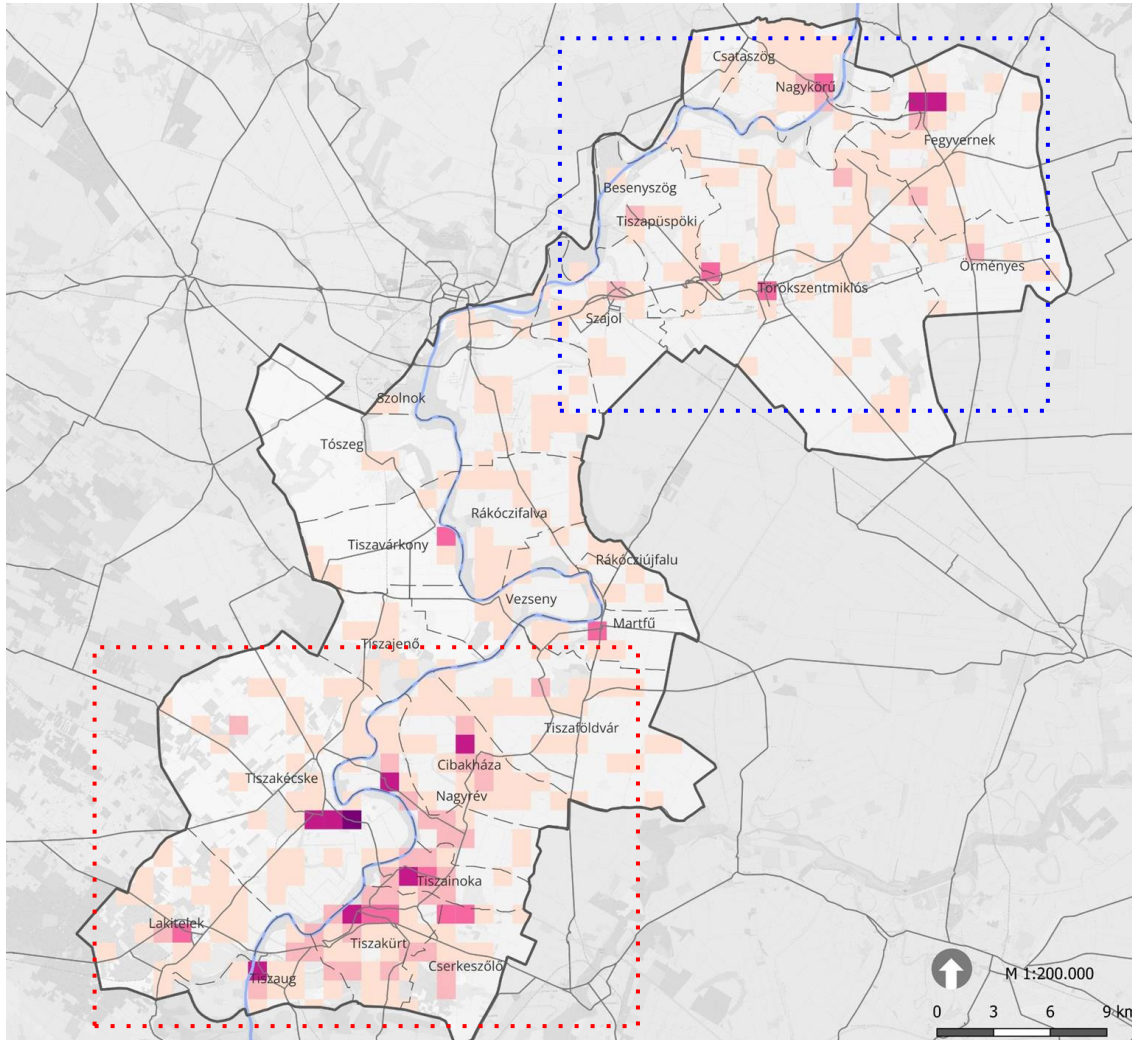
● Földvár	2
● Kunhalom	20
● Helyi műemlék	217
● Országos műemlék	46
● Régészeti örökség	723
● Egyedi tájértékek	459

Térségi kultúrtörténeti örökség értéksűrűsödési térkép

- legtöbb Tiszaakécske, 172 db
- főleg helyi védett értékek, egyedi tájértékek
- legkevesebb: Tószeg, 6 db

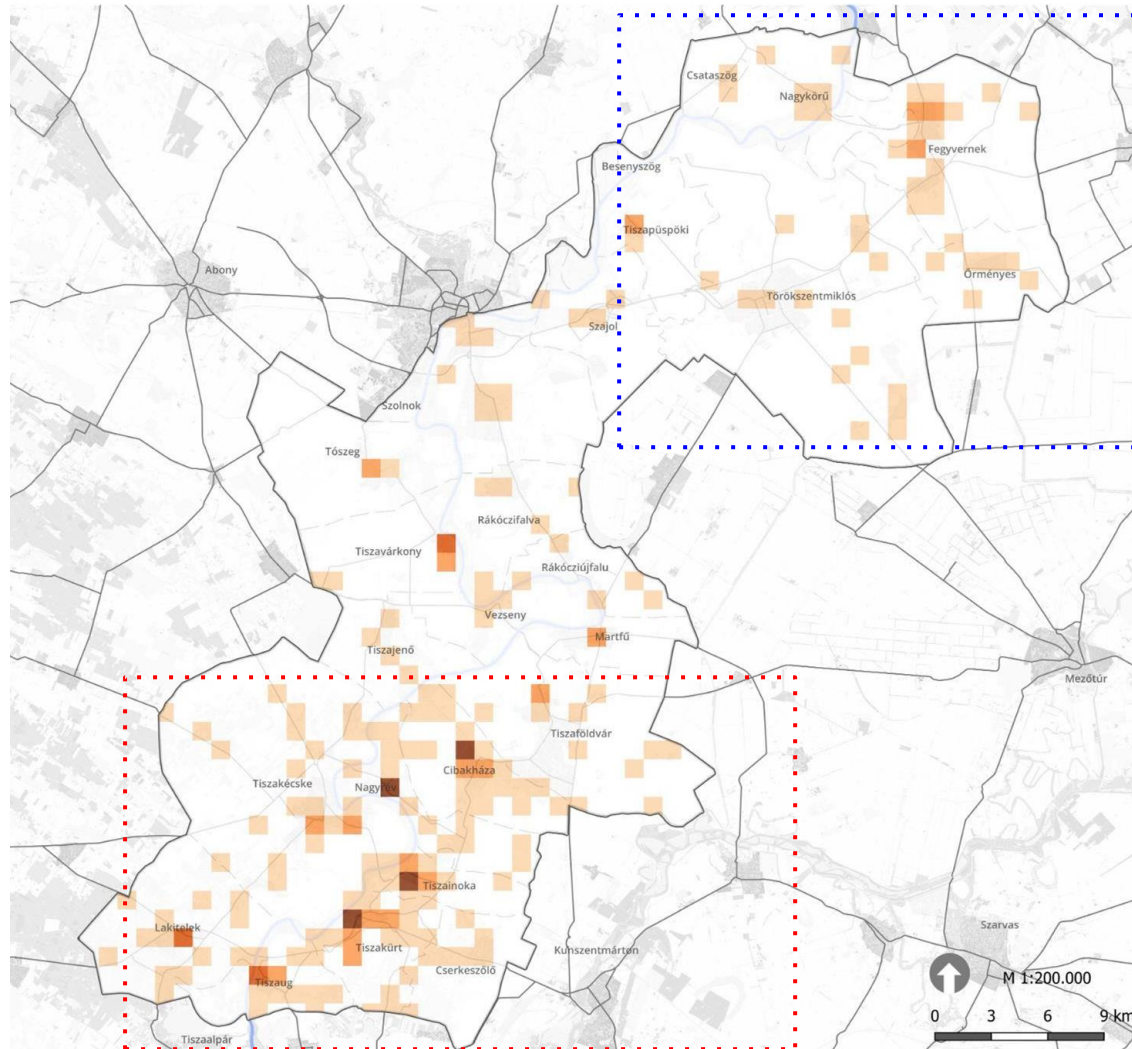
Térségi kultúrtörténeti örökség értéksűrűsödési térkép

- 1300 négyzet
- 903 üres, 397 tartalmaz értéket
- 2 sűrűsödési terület
- déli részeken több örökségi elem
- települések belterülete
- 1486 kultúrtörténeti érték

Egyedi tájértékek értéksűrűsödési térképe

Észak

Jelmagyarázat

— Tervezési terület határa

- - - Településhatár

□ 1 négyzetkilométeres rácsháló

Egyedi tájértékek - db/km²

□ 0 - 0

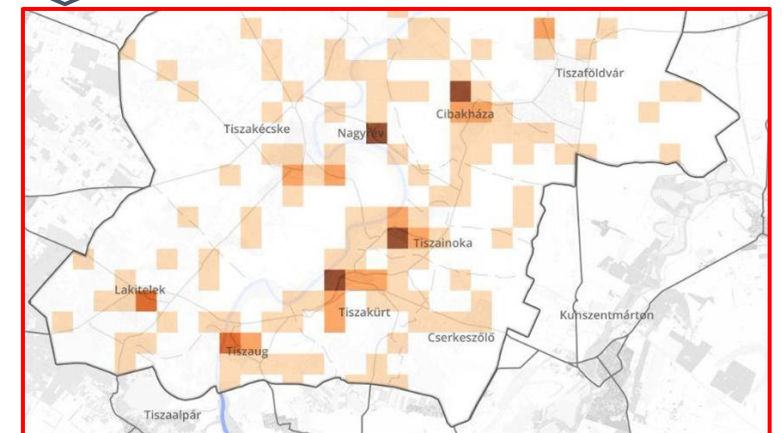
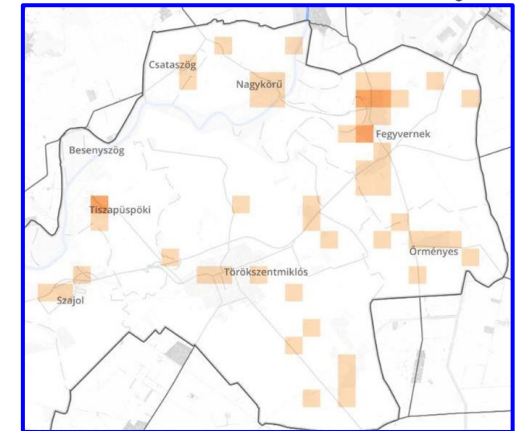
□ 0 - 3

□ 3 - 9

□ 9 - 16

□ 16 - 26

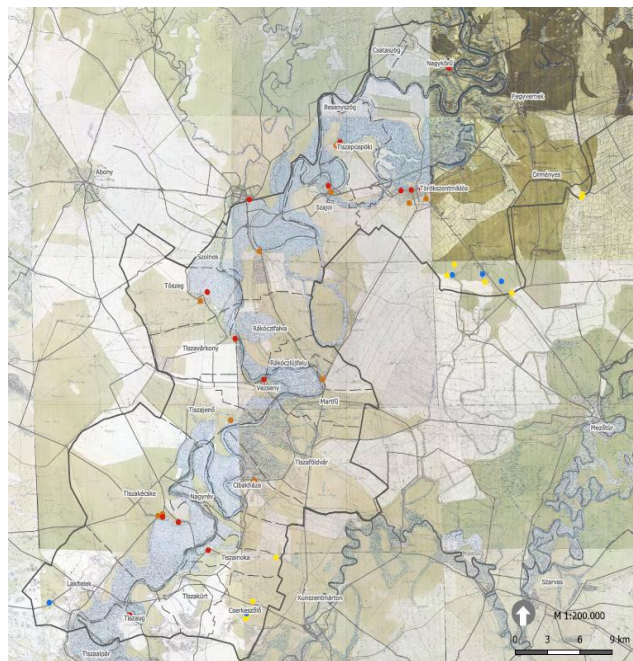
Dél

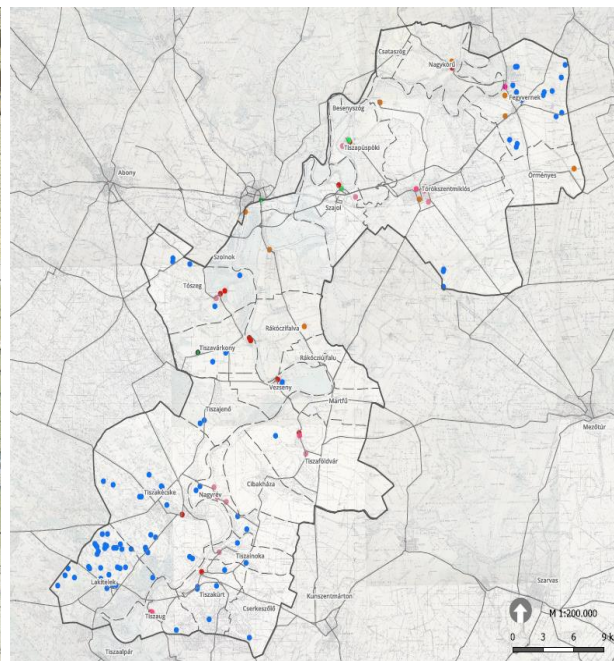
- o északi és déli területek közti különbség
- o koncentrálódási helyek - Cibakháza, Nagyrév, Tiszainoka, Tiszakürt, Törökszentmiklós
- o északi területeken kevésbé koncentrálódnak

Történeti tájértékek

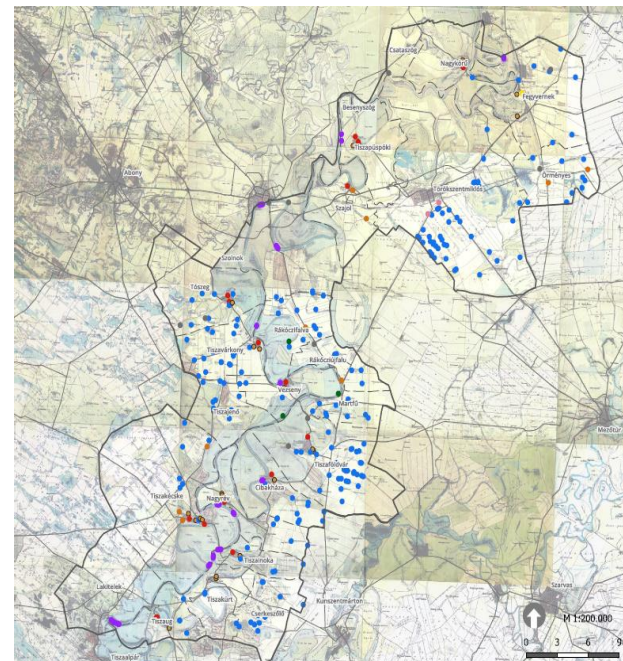
Elpusztult örökségelemek

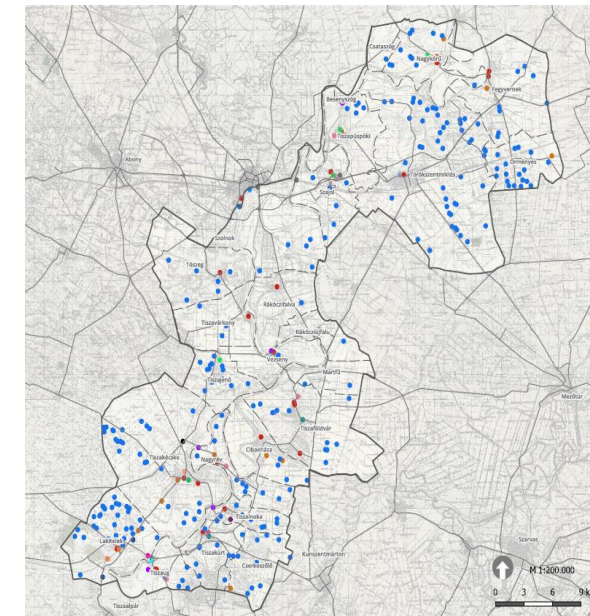
I. Katonai felmérés (1783-84)

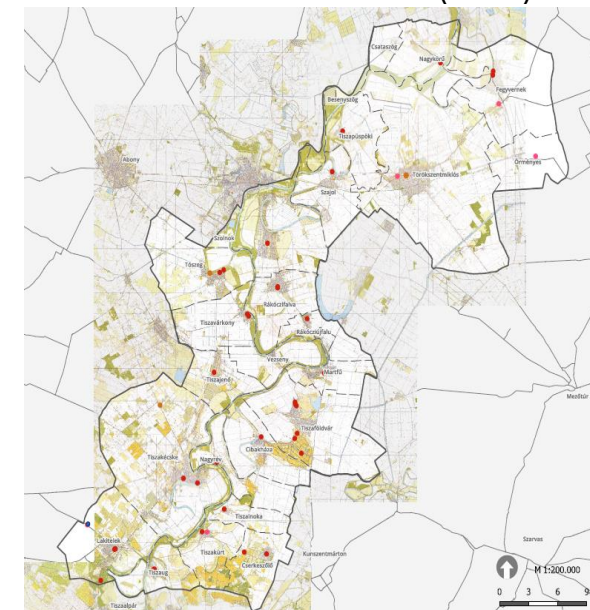
II. Katonai felmérés (1860-61)

III. Katonai felmérés (1881)

IV. Katonai felmérés (1941)

Topográfiai felmérés (1979)

Történeti tájértékek

Elpusztult örökségelemek

Jelmagyarázat

I. katonai felmérés
(1783-1784)

- templom
- gémeskút
- kereszt

II. katonai felmérés
(1860-1861)

- templom
- gémeskút
- kereszt
- szélmalom

III. katonai felmérés
(1881)

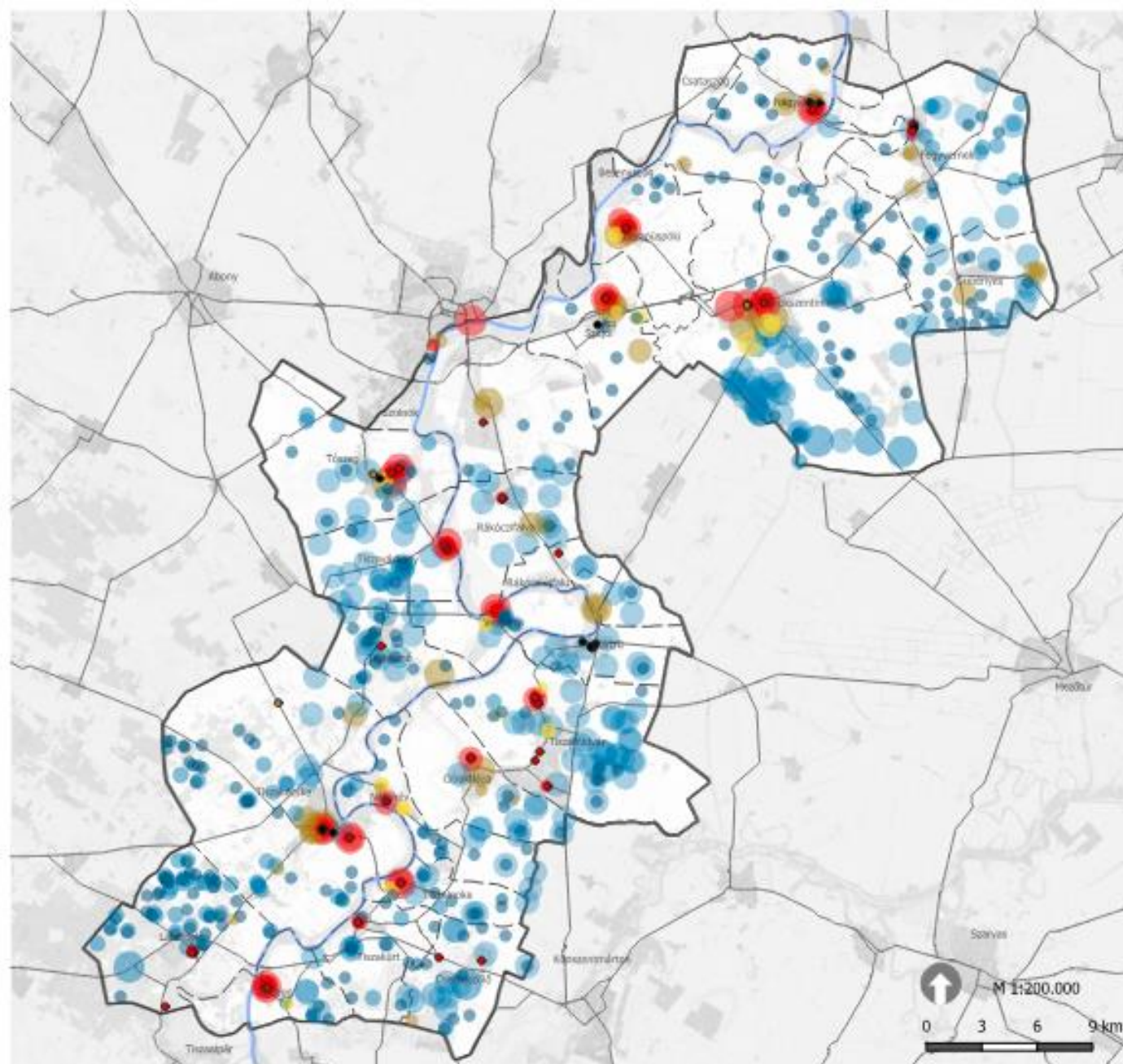
- templom
- gémeskút
- kereszt
- szélmalom

IV. katonai felmérés
(1941)

- templom
- gémeskút
- kereszt
- szélmalom

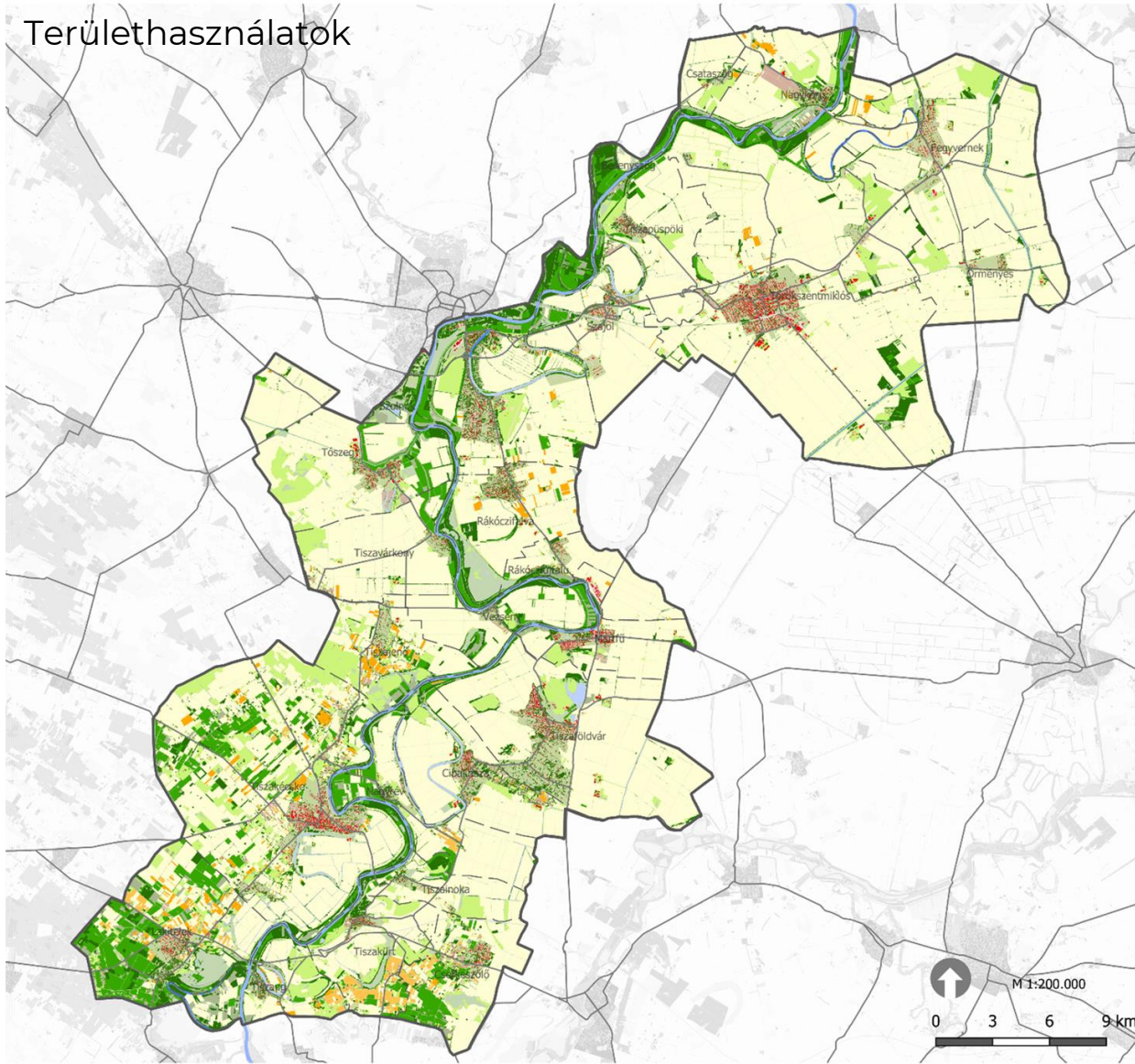
Topográfiai felmérés
(1979)

- templom
- kereszt
- emlékmű
- szobor

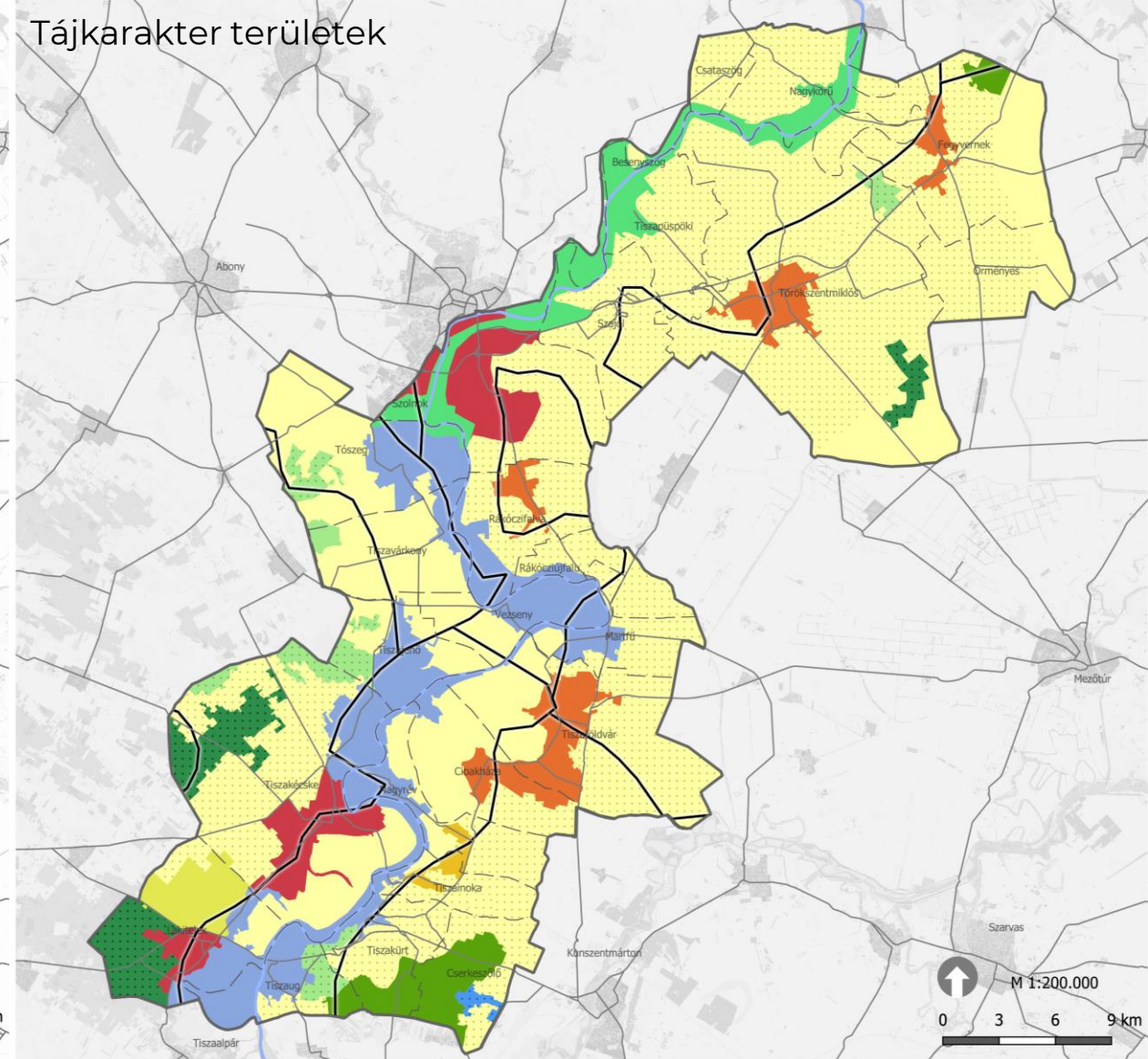

Térségi tájkaraktert formáló tényezők

Területhasználatok

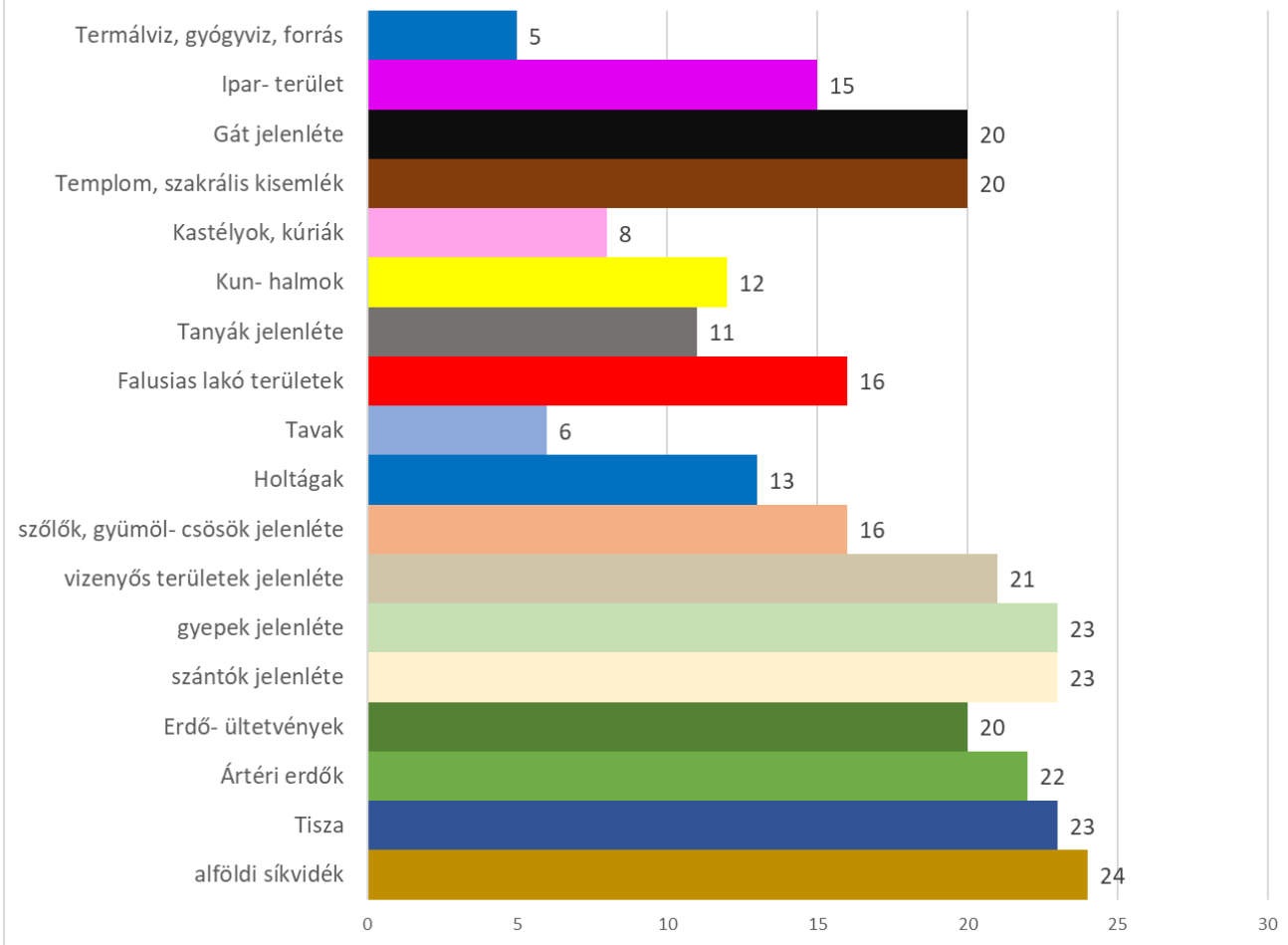

Tájkarakter területek

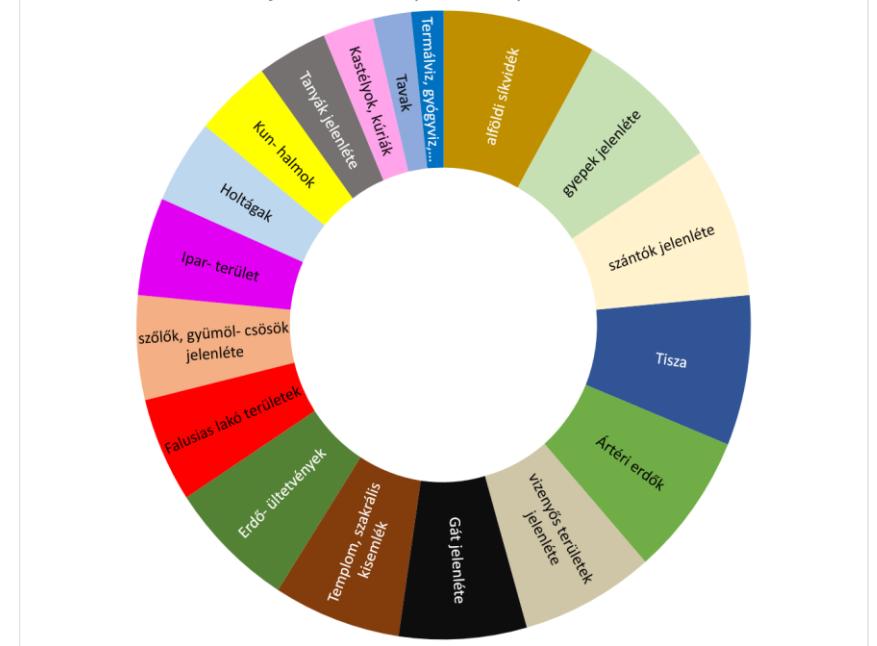
Térségi tájkaraktert formáló tényezők

Tájkarakter befolyásoló tényezők száma

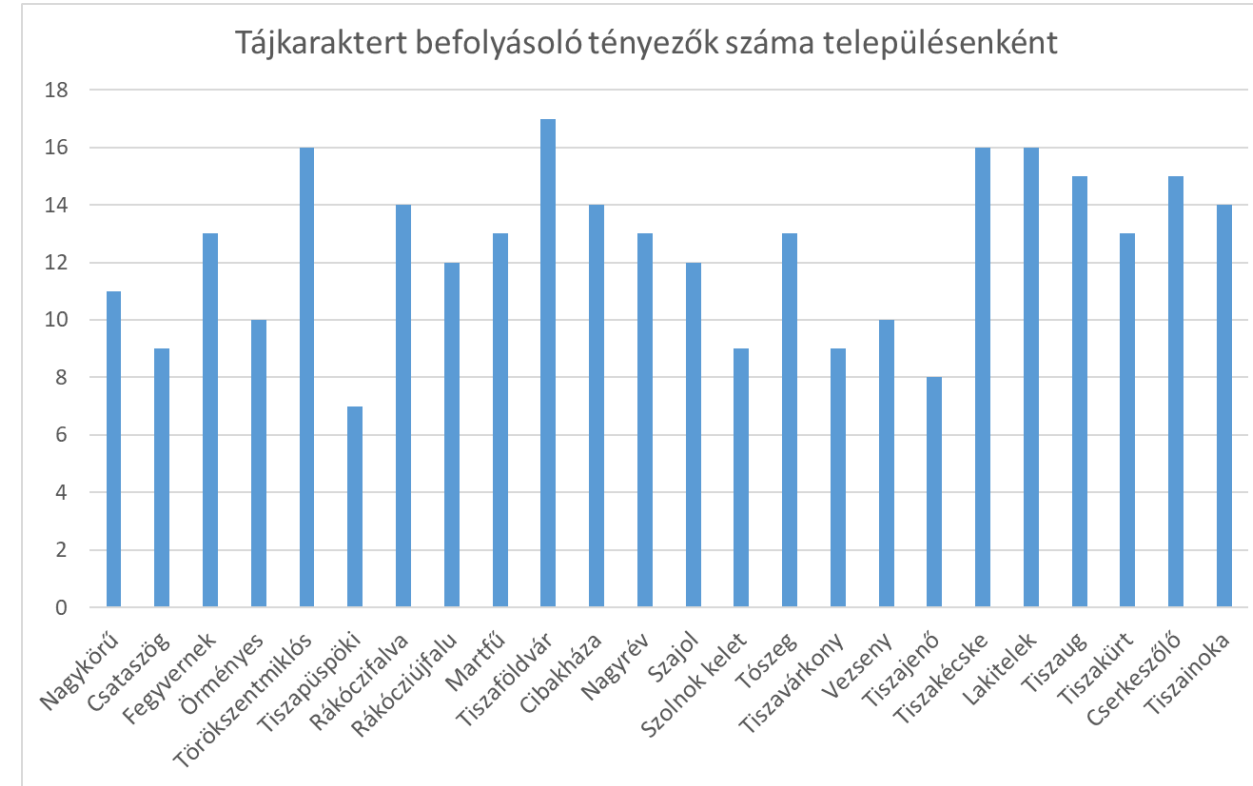
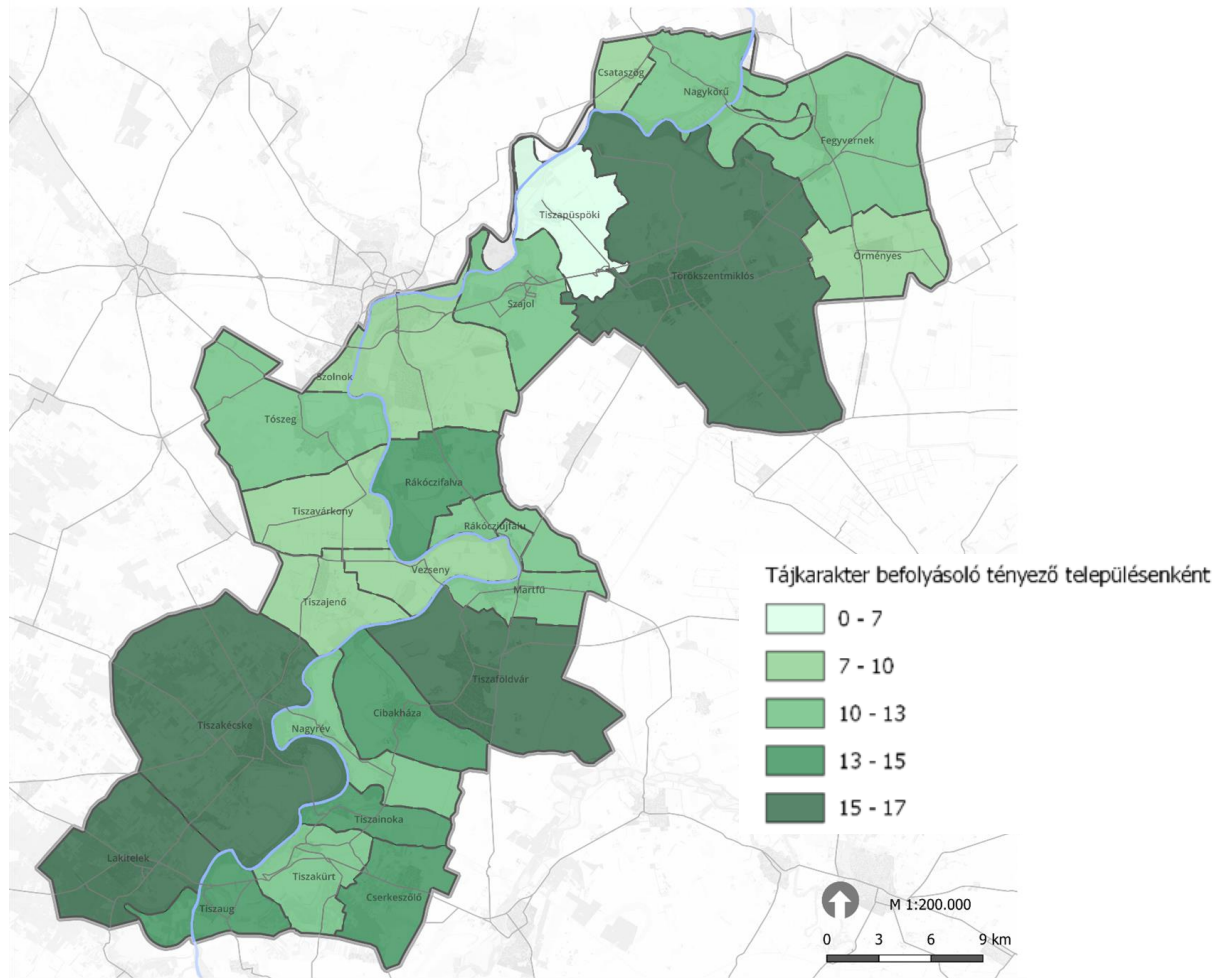

- 24 települést megvizsgálva
- 18 Tájkarakter befolyásoló tényező alapján
- Településnek a területének a mérete is befolyásolja, a tájkarakterek számát
- Leggyakoribb tájkarakter: Alföldi síkvidék (24)
- Legritkább tájkarakter: Termálvíz, gyógyvíz, forrás

Tájkarakter befolyásoló tényezők száma

Térségi tájkaraktert formáló tényezők

- Legtöbb tájkaraktert formáló tényező Tiszaföldváron (17)
- Legkevesebb tájkaraktert formáló tényező Tiszapüspökiben (7)
- Átlagosan: 15,26 db/település

Tájvédelmi, örökségvédelmi konfliktusok

Tájhasználati-örökségvédelmi konfliktusok, problémák

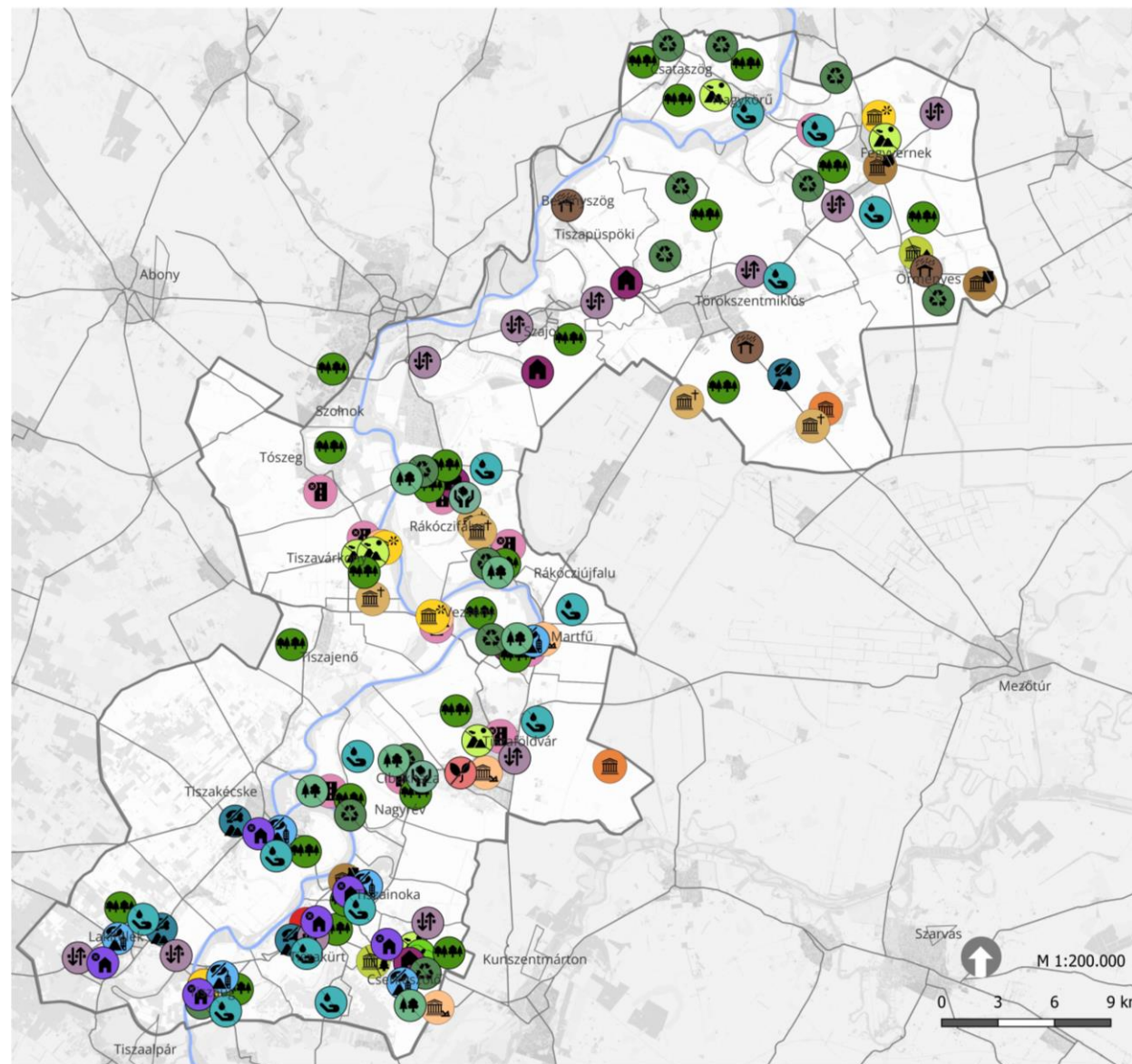
Módszertan:

- Épített örökségelemeket érintő tájhasználati konfliktusok
- Táj-területi értékeket érintő tájhasználati konfliktusok

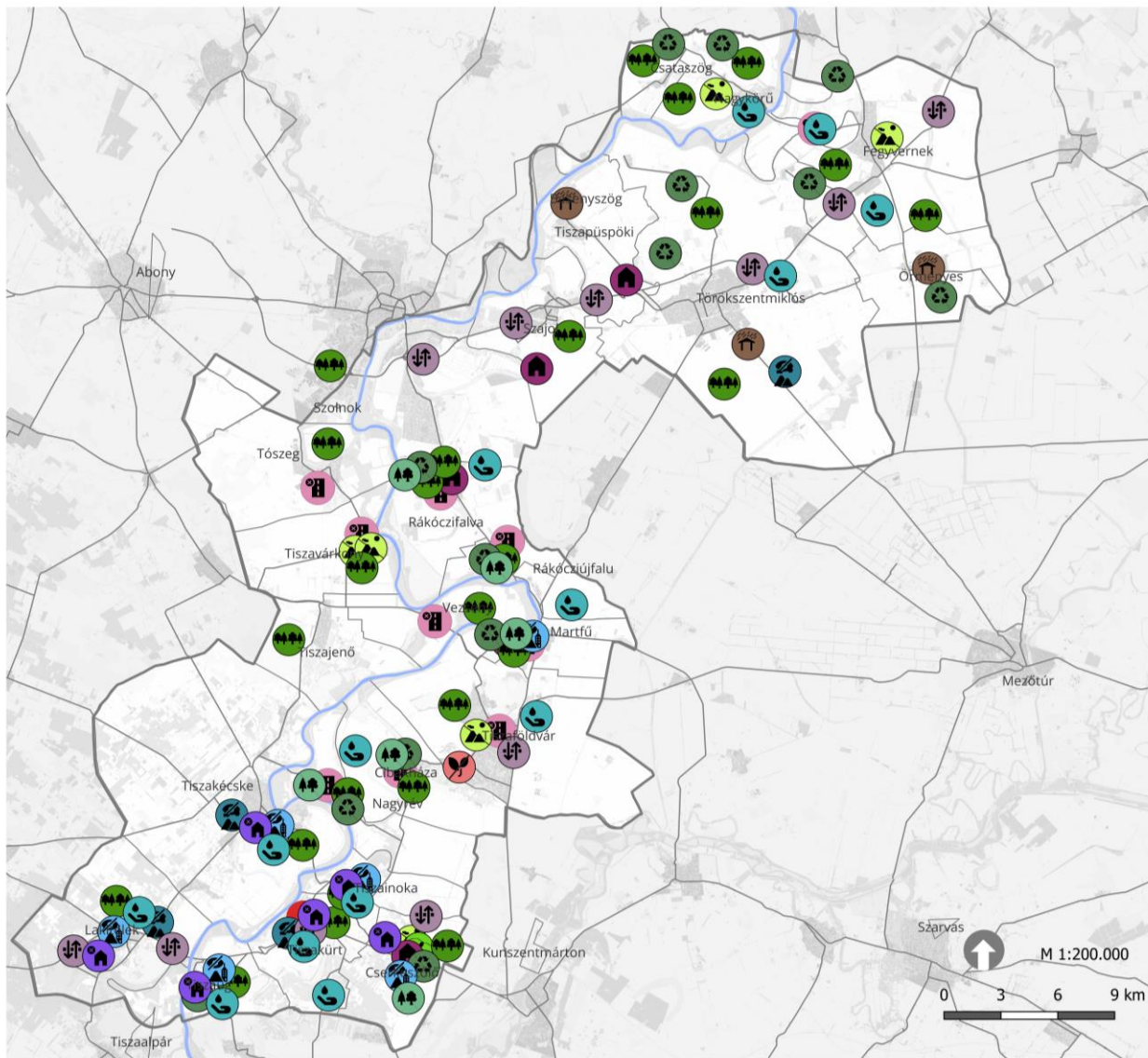
Típusok:

- Funkcionális konfliktus
- Tájökológiai konfliktus

	Invazív fajok terjedése		Felhagyott területek
	Szellemi örökség pusztulása hagyományok megszűnése		Elhagyott tanyák
	Vízhiány, helytelen vízgazdálkodás		Hagyományos tájhasználat pusztulása/felhagyása
	Élőhely veszélyeztetése, pusztulása		Műemlék/örökség környezetrendezésének hiánya
	Településszegély, takarás zavaró hiánya		Rongálás
	Tájképi-településképi konfliktus		Táj-örökség védetté nyilvánításának hiánya
	Táj-érték veszélyeztető fejlesztések, útépítés, beépítési folyamatok		Műemlék/örökség elpusztulása/felszámolása
	Táj- és természeti értéket ökológiai szempontból zavaró terület-használat, környezetszennyezés		Kihaszátlan műemlék/örökség
	Táj-érték vizuálisan zavaró terület-használat		Műemlék/örökség elhanyagolt állapota, életveszélyessége
	Tájtagoló elemek, erdőszávok hiánya		Műemlék magánkézbe kerül
	Iparterületek tájbaillesztésének hiánya		Közutak leromlott állapota

Táji-természeti értékeket érintő tájhasználati konfliktusok

Jelmagyarázat

- Inváziós fajok terjedése
- Vízihiány, helytelen vízgazdálkodás
- Élőhely veszélyeztetése, pusztulása
- Településszegély, takarás zavaró hiánya
- Tájképi-településképi konfliktus
- Tájji értéket veszélyeztető fejlesztések, útépités, beépítési folyamatok
- Tájji, természeti értéket ökológiai szempontból zavaró területhasználat, környezetszennyezés
- Tájji értéket vizuálisan zavaró területhasználat
- Tájtagoló elemek, erdősávok hiánya
- Iparterületek tájbaillesztésének hiánya
- Felhagyott területek
- Elhagyott tanyák
- Hagyományos tájhasználat pusztulása/felhagyása
- Rongálás
- Közutak leromlott állapota
- Tisza
- Településhatár, településnevek
- Tervezési terület határa
- Úthálózat

Fakitermelés

Mezővédő erdősáv hiánya

Rossz állapotú út

IV. pillér: Turizmus és rekreáció

Módszertan

- Turisztikai attrakciók jelenléte, mennyisége, települési eloszlása
- Meglévő infra- és szuprastruktúra vizsgálata
 - Megközelítés, utak
 - Szolgáltatások, szálláshelyek száma, minősége
- Jelenlegi marketing és azok fejlesztési javaslatai
- Turisztikai SWOT elemzés
- Kitörési pontok
- Fejlesztési javaslatok: programok, kiadványok, együttműködések
- Zöldút létrehozásának javaslata

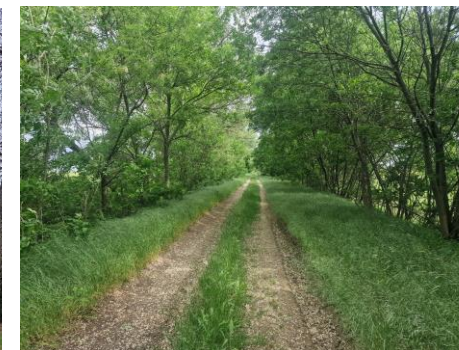
Hotel Club Tisza, Lakitelek, Hungarikum Liget

Források: KSH, turisztikai és települési honlapok, szállások honlapjai, Google maps

Attrakciók

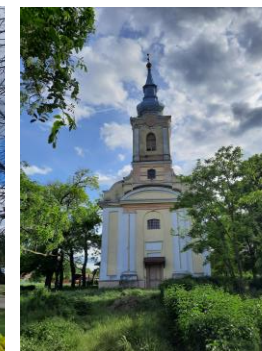
o Természeti vonzerők:

- o Tisza és vadregényes holtágai
- o Tiszavirágzás
- o Tizsakürti Arborétum
- o Túraútvonalak és tanösvények
- o Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet

o Kultúrtörténeti vonzerők:

- o Ex lege védett kunhalmok
- o Szakrális épületek, építmények
- o Térség településeinek szellemi örökségei
- o Kastélyok, kúriák, ipari emlékek

o Egyéb vonzerők:

- o Gyógyfürdők
- o Lovardák
- o Kerékpáros útvonalak

Programok

- o Programok döntő többsége április és szeptember között kerül megrendezésre
- o Főszezon: június és július - holt szezon: tél
- o A térségben kiemelkedik Nagykörű és Cserkeszlő programkínálata

	Programok / rendezvények eloszlása											
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.
Cibakháza												
Tiszaföldvár												
Nagyrév												
Nagykörű												
Fegyvernek												
Örményes												
Törökszentmiklós												
Tiszapüspöki												
Tizsakécske												
Lakitelek												
Cserkeszlő												
Tizsakürt												
Tiszainoka												
Szajol												
Szolnok												
Tószeg												
Tiszavárkony												
Vezseny												
Tiszajenő												

Programok típusa

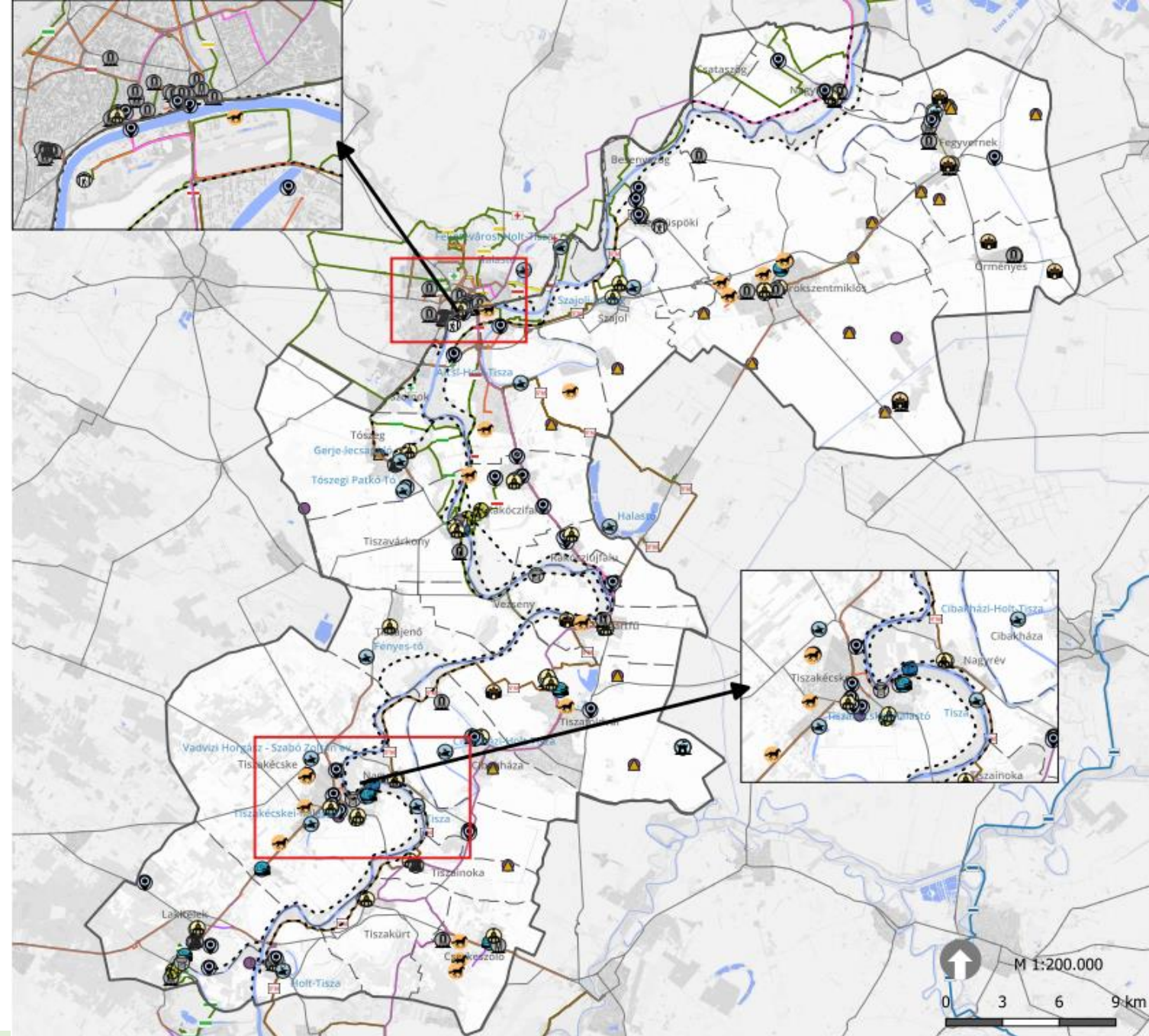
- Szüret
- Vásár
- Fesztivál
- Művészeti
- Autós/motoros találkozó
- Lovas rendezvény
- Szakrális ünnep
- Ünneppel kapcsolatos
- Gasztronómiai
- Falunap/városnap
- Fürdőzéssel kapcsolatos
- Majális
- Nemzetközi világnap
- Természettel kapcsolatos
- Kiállítás
- Sport

Tervlap - attrakciók (térségi megoszlás)

Jelmagyarázat

- Tervezési terület határa
- Településhatar
- Utak
- Tisza árvízvédelmi töltés
- Vízfelület
- Turistautak
- Alföldi Szent Márton-zarándokút
- Országos kéktúra és alföldi kéktúra nyomvonala
- Képzett kerékpárút
- Kerékpáros nyom
- Kerékpársáv
- EuroVelo
- Termálfürdő
- Kompátkelőhely
- Lovarda
- Turisztikai központ
- Műemlék
- Kastély
- Kúria
- Múzeum
- Strand
- Tanösvény
- Templom
- Kilátó
- Egyéb
- Horgászat
- Kunhalom
- Kilátópont

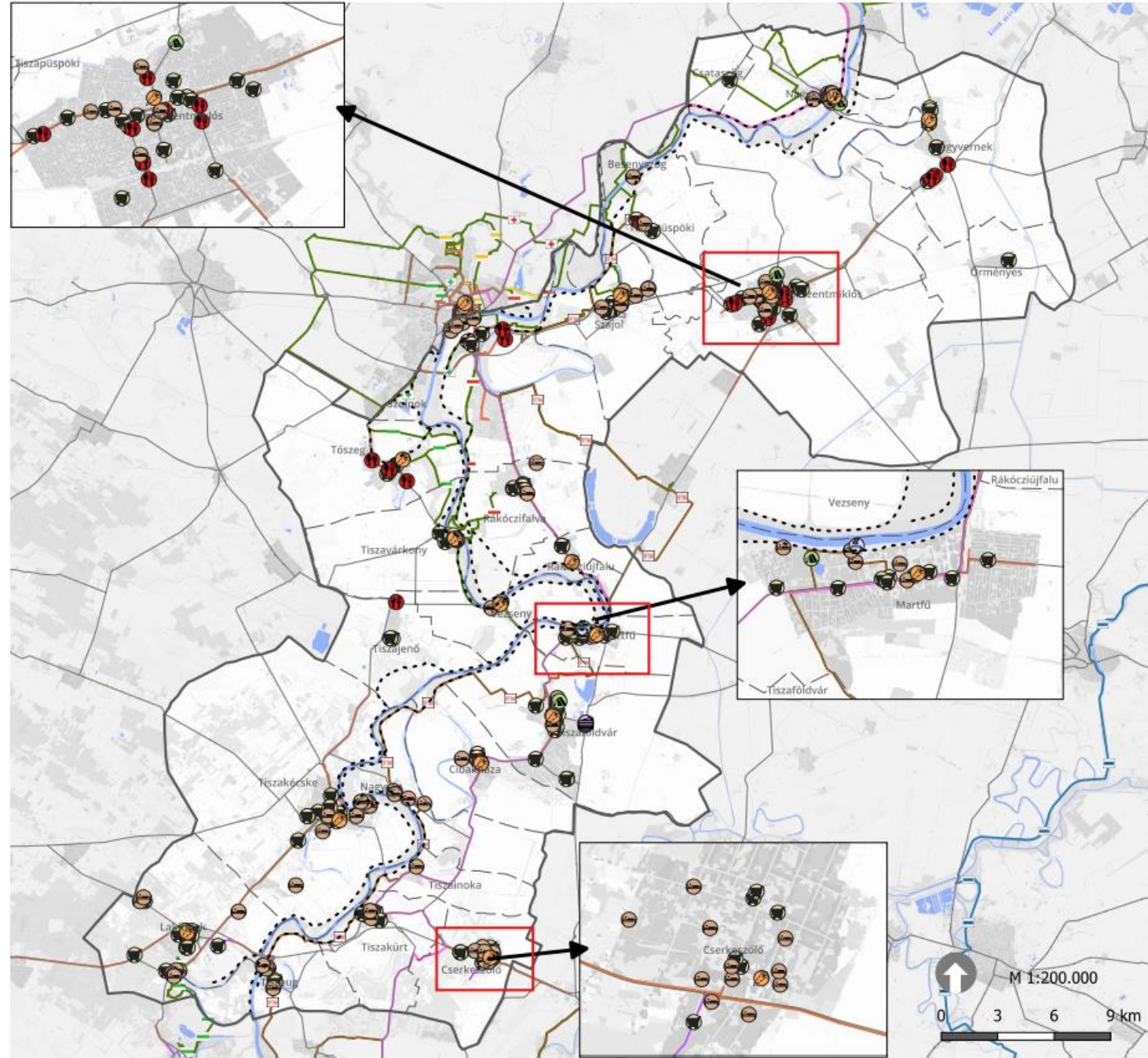
Turisztikai infra- és szuprastruktúra

- A legtöbb vendéglátóiparban regisztrált vállalkozás Szolnokon, Törökszentmiklóson, Tiszaécskén és Cserkeszőlőn található
- A nagyobb városokban hotelek, fürdők, wellness
- Kisebb településeken családi panziók, néhány településen nincs szálláshely
- Turistautak leginkább Tiszavárkonytól északra találhatóak
- Szent-Márton zarándokút (Kunszentmárton - Tiszapüspöki)
- Kiépített kerékpárút sok helyen hiányos, EuroVelo kerékpárút

Tervlap – infra, szupra (térségi megoszlás)

Jelmagyarázat

- Tervezési terület határa
- - - Településhatar
- Utak
- Tisza árvízvédelmi töltés
- Vízfelület
- Turistautak
- Alföldi Szent Márton-zarándokút
- Országos kéktúra és alföldi kéktúra nyomvonal
- Kiépített kerékpárút
- Kerékpáros nyom
- Kerékpársáv
- EuroVelo
- 🍷 Vendéglátóhely
- 🏠 Szálláshely
- 🌲 Kemping
- 🍷 Élelmiszerbolt
- 🍷 Cukrászda
- ☕ Kávézó
- 🛒 Piac

Jelenlegi turizmus (turizmus fajták, volumen)

Turizmus típusai és látogatók összetétele a Tiszamenti területeken

- Aktív turizmus:
 - kajak-kenu, kerékpár
 - kemping, horgász, vadász
 - természetjárás
- Egészségturizmus:
 - gyógyfürdők, termálvizek
- Üzleti/MICE turizmus
- Kulturális turizmus:
 - Múzeumok, régészeti lelőhelyek
 - Borturizmus, gasztronómia

(Avarok Szálláshelye Kemping, Lakitelek)

Jelenlegi turizmus

Turizmus típusai és látogatók összetétele a Tiszamenti területeken

- Idősebb korosztály:
 - Gyógyfürdők és wellness szolgáltatások
- Fialalabb korosztály és fiatal felnőttek:
 - Aktív kikapcsolódás (kajak-kenuzás, biciklitúrák, túrázás, lovas programok)
 - Sportolók, iskolai csoportok
- Családok:
 - Családbarát szolgáltatások
- Üzletemberek, alkalmazottak:
 - Munkával kapcsolatos tartózkodás

(Barack Hotel és Élmenyfürdő Tiszakécskén)

Turisztikai SWOT

Erősségek és gyengeségek

- A Tisza jelenléte
- Gyógy- és Termálvíz Szolgáltatások
- Ásványvíz (Tiszajenő - Mira)
- Gyümölcs és Szőlőművelés
- Pálinka- és sörfőzés
- Természeti Látványosságok (Tizsakürti arborétum, Tiszavirágzás, Tőserdő)
- Kulturális és Szellemi Örökség (Múzeumok, kiállítások, kastélyok, kúriák, programok)
- Kunhalmok és emlékművek (Fegyverneki kálvária)
- Jó közlekedési elérhetőség (M4, M44, vasút)
- Helyi kézműves értékek és termékek (borlekvár, csipke, gyümölcsszörp, pálinka, grillázstorta)
- További Érdekességek
- Lovas kultúra (fogat, szekér, lovas versenyek)
- Infrastruktúra problémák (rossz állapotú utak, átkelőhelyek hiánya, kerékpárutak minősége, tömegközlekedés korlátozottsága)
- egyhangú mezőgazdasági területek,
- települések közötti gazdasági, turisztikai együttműködések hiánya
- Demográfiai és társadalmi kihívások (többnyire fogyó népesség, elvándorlás, beletörődés a hanyatlásba,
- hagyományos művelés felhagyása (gyümölcs, szőlő, magánkertek, elhagyatott tanyák)
- Térségi identitás hiánya, főleg a fiatal településeken
- Turisztikai problémák (vonzerők rossz állapota sok esetben, Tisza, mint vonzerő kihasználatlansága, távol esnek egymástól, programok nem elegendők, eloszlásuk egyenetlen, esetenként zártkörűek
- Kihasztnatlan kastélyok és pincék
- Megfelelő szálláshelyek hiánya egyes településeken
- Vendéglátóhelyekkel való ellátottság hiányosságai
- Vonzerők nem ismertek (promóció hiánya)
- Internetes jelenlét/láthatóság hiánya vagy koncepciótlansága

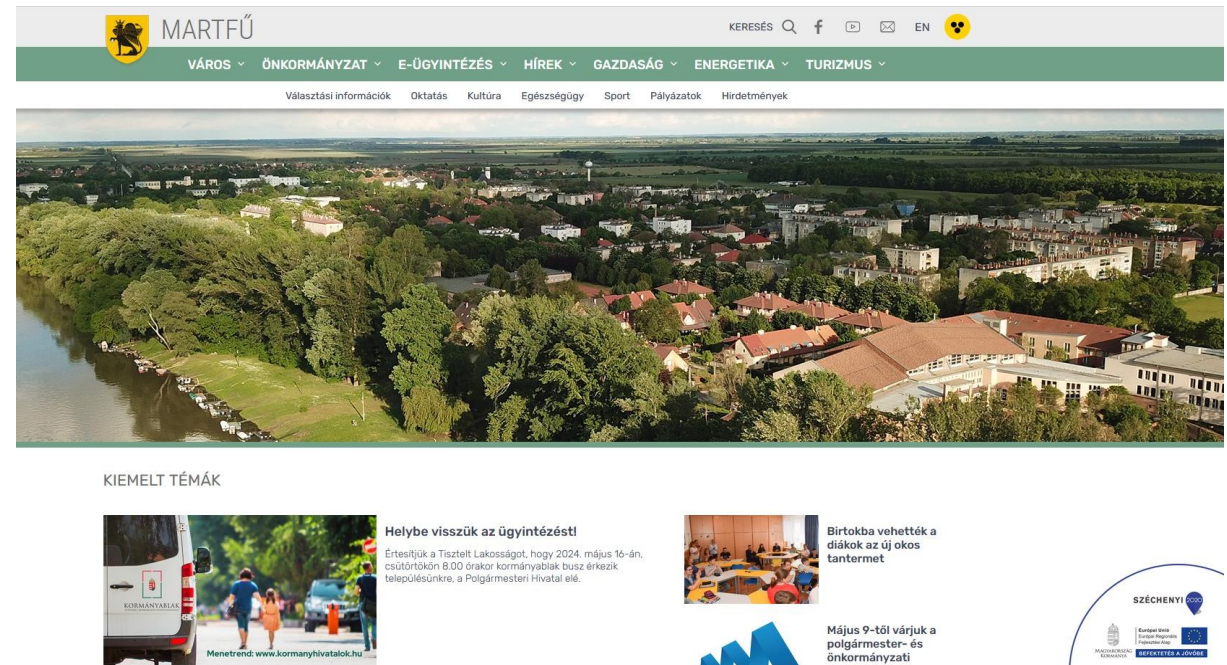
Turisztikai SWOT

Lehetőségek, veszélyek

- Kerékpáros forgalom növekedése (eurovelo fejlesztése, túraútvonalak fejlesztése, újak kijelölése)
- Turizmus fellendítése (belföldi, falusi, lovas, vízi, kulturális, ökoturizmus)
- (vízi) sportolási igények növekedése
- Igény a magasabb minőségű szálláshelyekre
- Gasztronómiai turizmus iránti érdeklődés növekedése
- Rendezvények, programok és fesztiválok térségbe érkezése
- Gazdasági lehetőségek (kézműves termékek iránti kereslet növekedése, érdeklődés a horgászatban rejlő lehetőségek kihasználására - élelem, sport, rekreáció)
- Támogatások megjelenése (EU, hazai források)
- Országos infrastruktúra fejlesztése (úthálózat és útminőség fejlesztése, közlekedési kapcsolatok javítása)
- Közösségi és együttműködési fejlesztések (helyi szervezetek jelentkezése együttműködési szándékkal)
- Közösségi kezdeményezések támogatása az autentikus élmények megteremtéséért és a helyi identitás erősítéséért
- Növekvő igény a jóminőségű, diverz, ökológiailag gazdag területekre
- Élhetőbbé váló vidéki települések vonzerőt fejtenek ki
- Természeti veszélyek:
 - Aszály
 - Belvíz, árvíz
 - Éghajlatváltozás fokozódása
- Gazdasági és szociális kihívások:
 - Nagy beruházók felvásárolják a területeket
 - Helyi erőforrások hasznai a területen kívül jelennek meg
 - Támogatások területi elosztása egyenlőtlen marad
 - Állami területek elhanyagoltsága
 - Szegénység fokozódása egyes településeken
 - Munkanélküliség
 - Turizmus és helyi erőforrások kihasználatlansága:
- A térség nem válik vonzóvá a turisták számára
- Magánkézbe kerülő vonzerők nem lesznek látogathatók
- A térség nem kapcsolódik kiemelt turisztikai desztinációhoz, ezért nem kap támogatást vagy versenytársként jelenik meg
- Külső tényezők:
 - Járványok

Marketing, arculati megjelenés - honlapok, arculat

- Honlapok nagyon különbözőek
- Néhány elavult
- Információ (szöveg) - kép egyensúly sokszor elcsúszik
- Hiányos honlapok (kevés információ és szöveg, nem emelik ki a település attrakcióit)
- Sok jó példa (pl. Cserkeszőlő, Martfű)

Martfű honlapja, forrás: <https://www.martfu.hu/>

Kitörési pontok a turizmusban

Cél: A Közép-Tisza-völgyi Natúrpark vonzóvá tétele a turisták, befektetők és helyi lakosok számára a helyi gazdaság fellendítése és a közösségek megerősítése érdekében a természeti és kulturális értékek megőrzésével és fejlesztésével.

Lehetséges fejlesztési irányok:

- Aktív turizmus: vízi sportolás, túraútvonalak, Eurovelo fejlesztése
- Kulturális turizmus: helyi rendezvények, fesztiválok, tematikus utak
- Ökoturizmus: természeti és kulturális örökség kihasználása, zöldút kialakítása
- Helyi termékek és kézművesség: kézműves termékek fejlesztése, gasztronómiai turizmus fejlesztése
- Infrastruktúra fejlesztése: úthálózat és útminőség javítása, kerékpárutak bővítése, parkolási lehetőségek biztosítása
- Szálláshelyek minőségének javítása: magasabb minőségű szálláshelyek kialakítása, helyi szálláshelyek fejlesztése, kibővítése, újak létrehozása
- Helyi közösségek bevonása: helyi szervezetek, közösségek és önkormányzatok aktív részvétele, együttműködési kultúra fejlesztése
- Rekreációs lehetőségek kibővítése: pl. horgászati lehetőségek fejlesztése, rekreációs programok bővítése
- Támogatások kihasználása: EU és hazai források elérése és hatékony felhasználása
- Marketing és promóció: térségi identitás erősítése, hatékony online jelenlét és promóció, attraktív honlapok
- Környezetvédelmi és fenntarthatósági projektek: ökológiailag értékes területek megőrzése és fejlesztése, fenntartható gazdálkodási módszerek alkalmazása
- Közlekedési kapcsolatok javítása: Tiszán további átkelőhelyek létrehozása, közlekedési kapcsolatok javítása a térségen belül és kívül, tömegközlekedés fejlesztése

Javaslatok

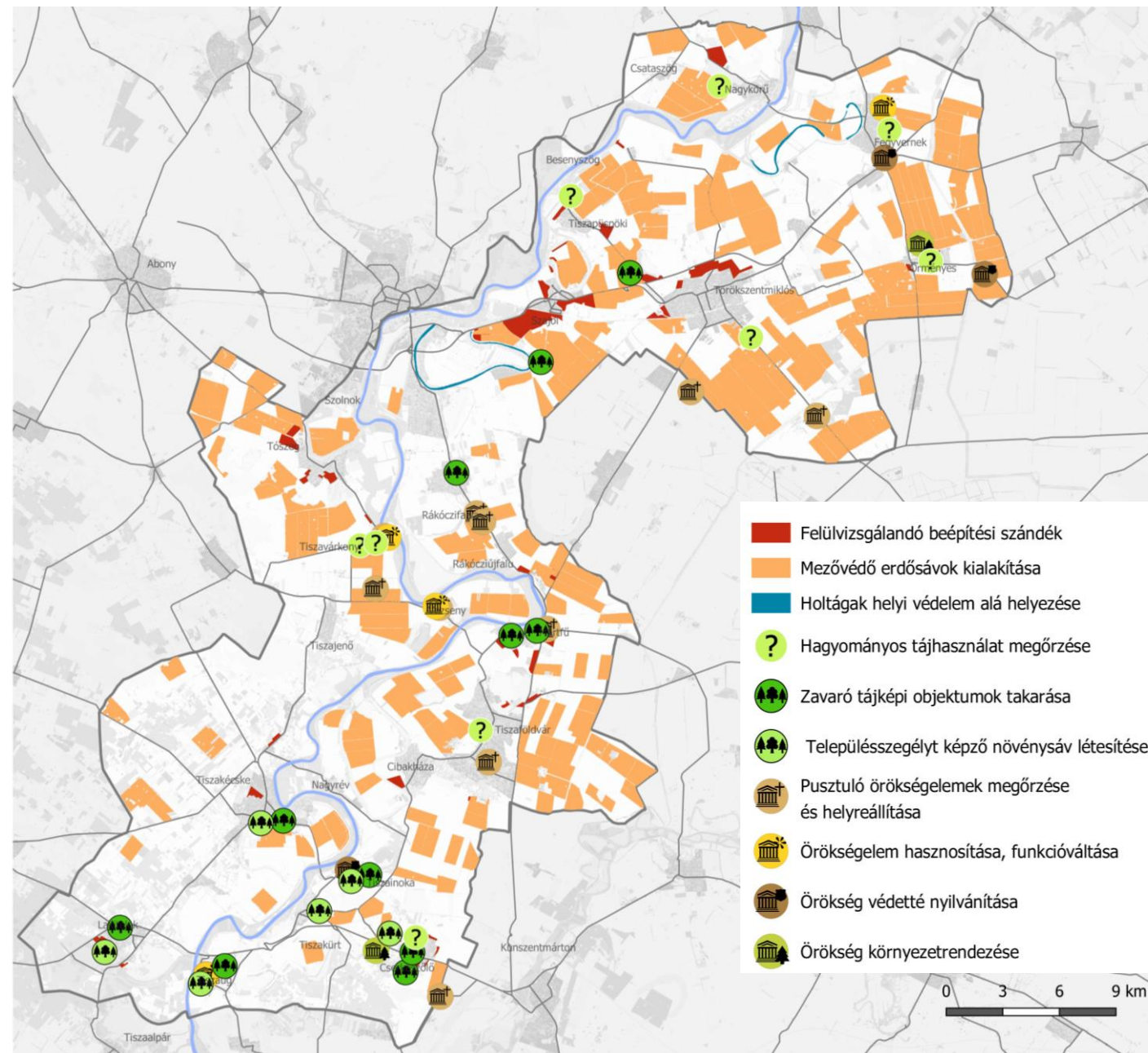

I. Értékvédelem

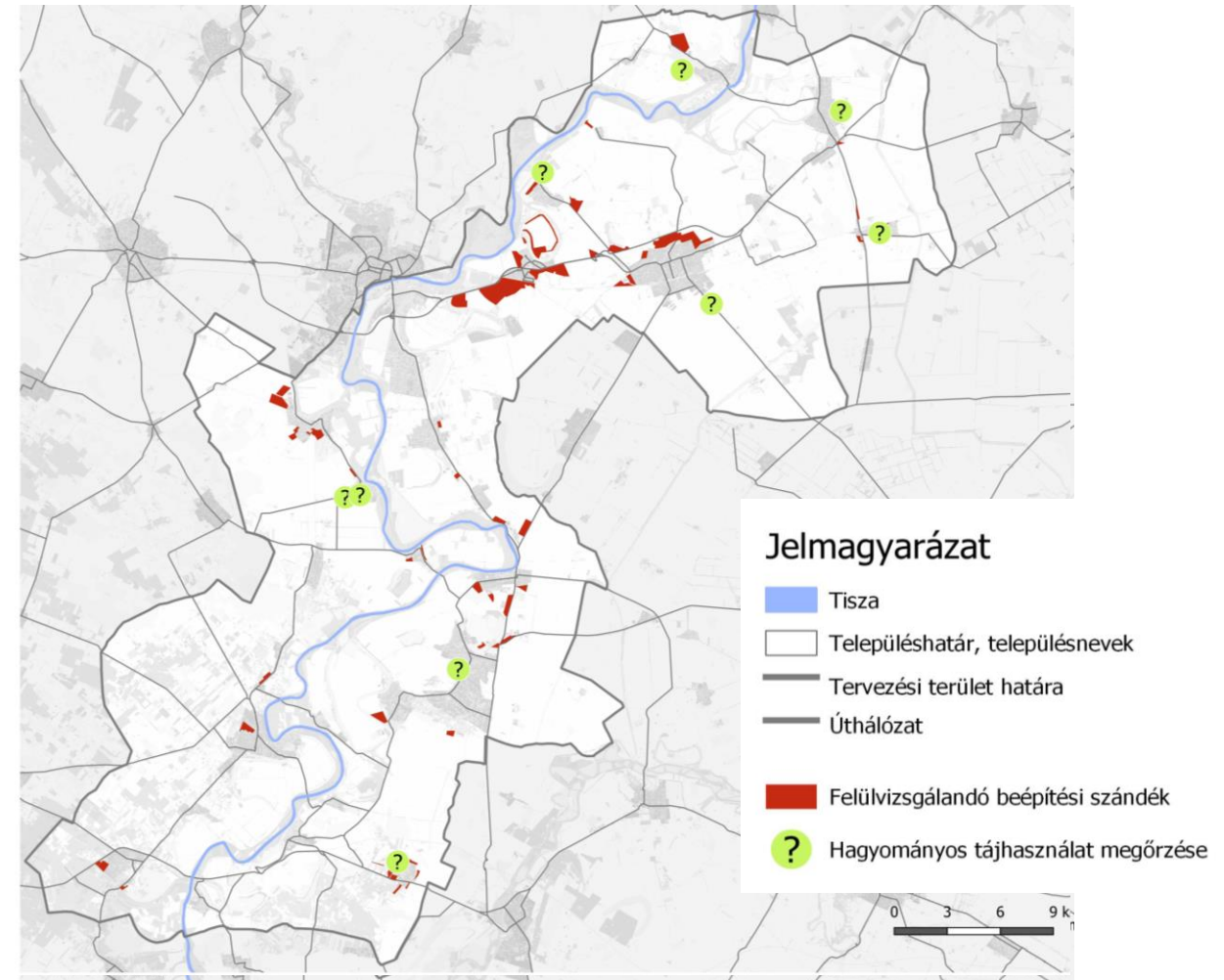
Értékvédelmi javaslatok

- o Tájkarakter megváltozásával veszélyeztetett területek védelmét szolgáló javaslatok
- o Tájkép védelmét szolgáló javaslatok
- o Pusztuló örökség megőrzését, helyreállítását, védelmét szolgáló javaslatok

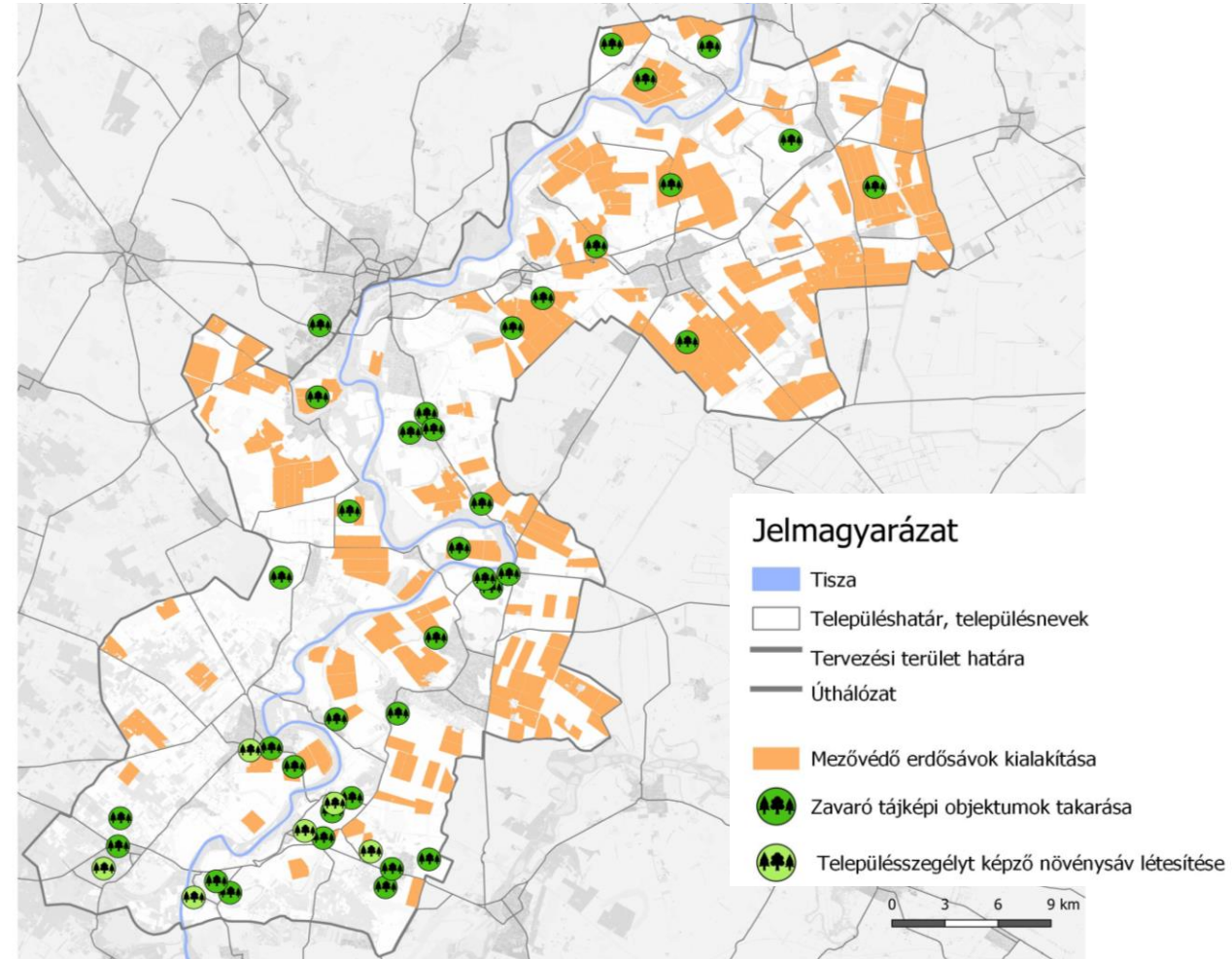
Tájkarakter megváltozásával veszélyeztetett területek védelmét szolgáló javaslatok

- Felülvizsgálandó beépítési szándék, túlépítés megelőzése, falusias jelleg megőrzése (Szajol, Martfű, Nagykörű)
- Hagyományos, történeti tájhasználatok megőrzése (Tizsakécske, Nagykörű, Tiszaug, Vezseny, Tószeg)
- Táj értéket veszélyeztető fejlesztések elkerülése
- Térségi Kerti Arculati Kézikönyv kidolgozása, meglévő kézikönyvek kibővítése

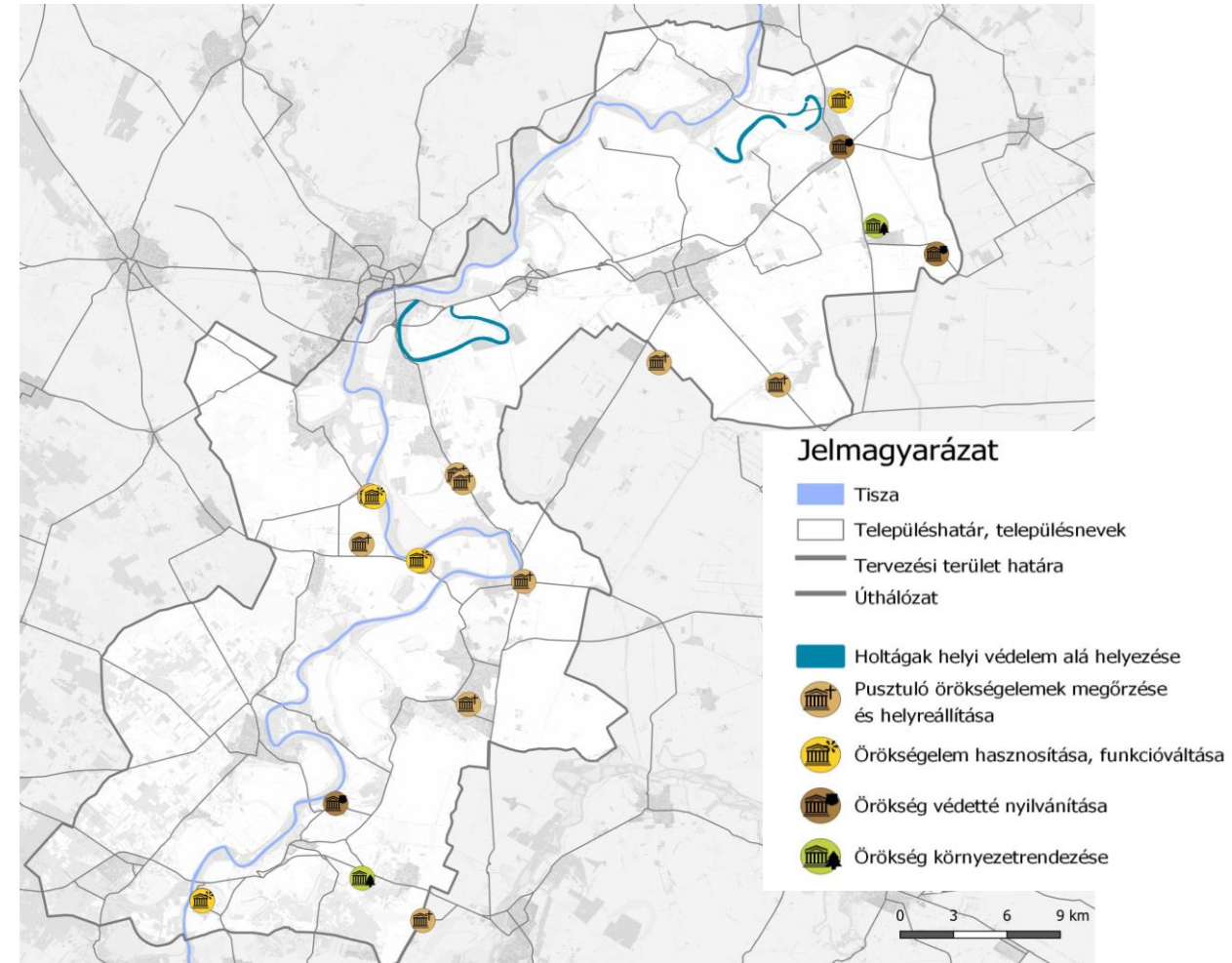
Tájkép védelmét szolgáló javaslatok

- o Zavaró tájképi objektumok takarása (Tiszapüspöki, Cserkeszőlő)
- o Településszegélyt képző növényzóna létesítése (Rákóczifalva, Örményes)
- o Mezővédő erdősávok kialakítása
- o Települési fasorok kezelése, telepítése (Martfű, Rákóczifalva)

Pusztuló örökség megőrzését, helyreállítását, védelmét szolgáló javaslatok

- Pusztuló örökségelemek megőrzése és helyreállítása (Örményes, Tizsakürt)
- Örökségelem hasznosítása, funkcióváltása (Tiszavárkony, Vezseny)
- Örökség védetté nyilvánítása (Fegyvernek, Tiszainoka)
- Örökség környezetrendezése (Örményes, Cserkeszőlő)

Vidékfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés

Miért van szükség jó forgatókönyvekre?

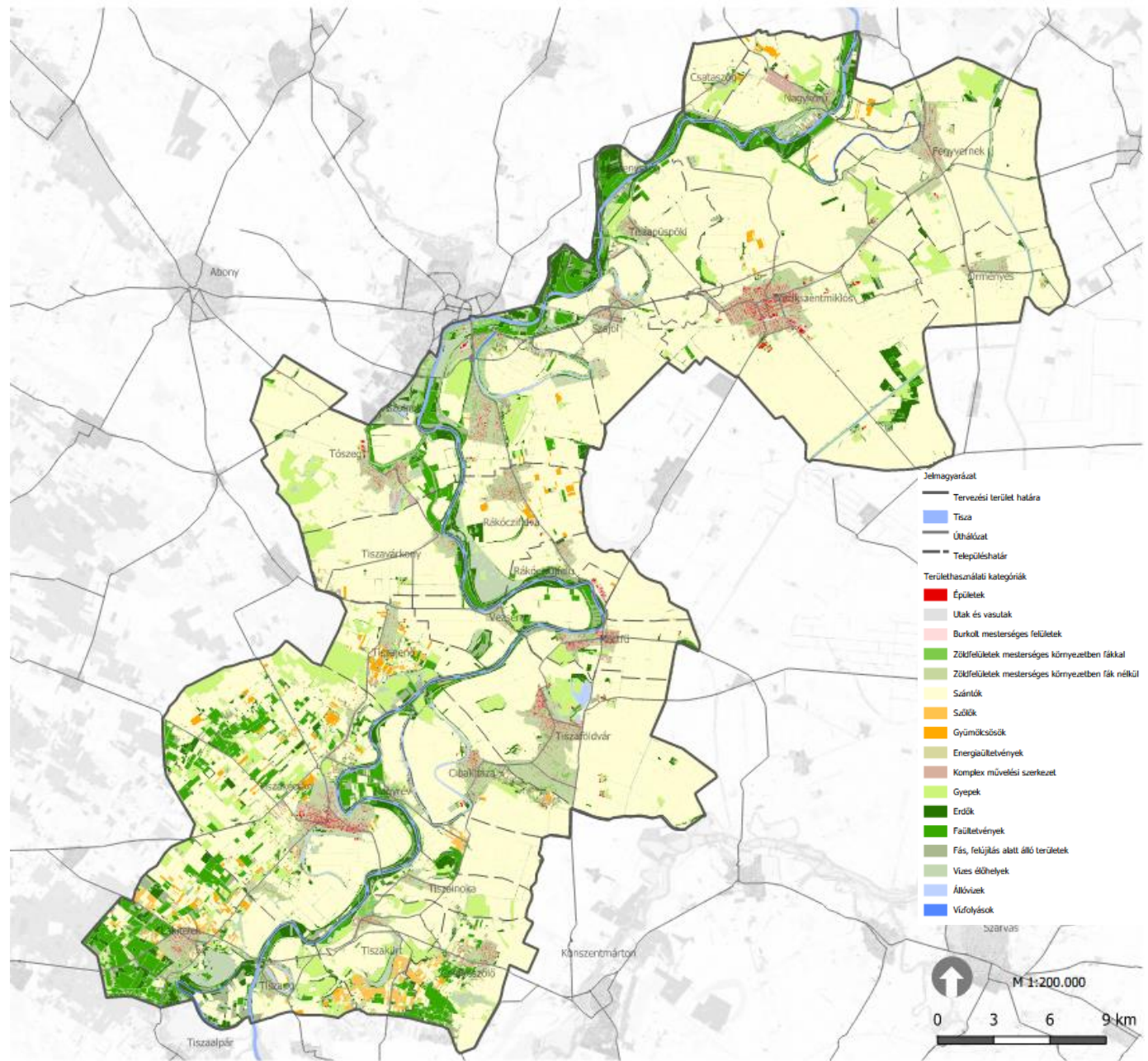
- Átfogó stratégiára és forgatókönyvekre van szükség
- Figyelembe kell venni a régió sajátosságait, erősségeit és gyengeségeit , globális trendeket és kihívásokat
- A forgatókönyvek megmutatják:
 - Különböző fejlesztési trendeket
 - Politikák jövőképeit
 - Segítenek eldöntetni, hogy milyen fejlesztéseket helyezünk előtérbe
- Ezek csak lehetséges forgatókönyvek, megvalósításuk a régió egyedi körülményeitől függően változhat
- Sikeres gazdaságfejlesztéshez a helyi szereplők aktív bevonása és együttműködése
- Illeszkedniük kell a régió ökológiai adottságaihoz és erőforrásaihoz
- Környezetvédelem és a klímaváltozás
- Megfelelő forgatókönyvek és stratégiák kidolgozásával és megvalósításával a régió lakói számára jobb életkörülményeket és jó életszínvonalat lehet biztosítani

Forgatókönyvek

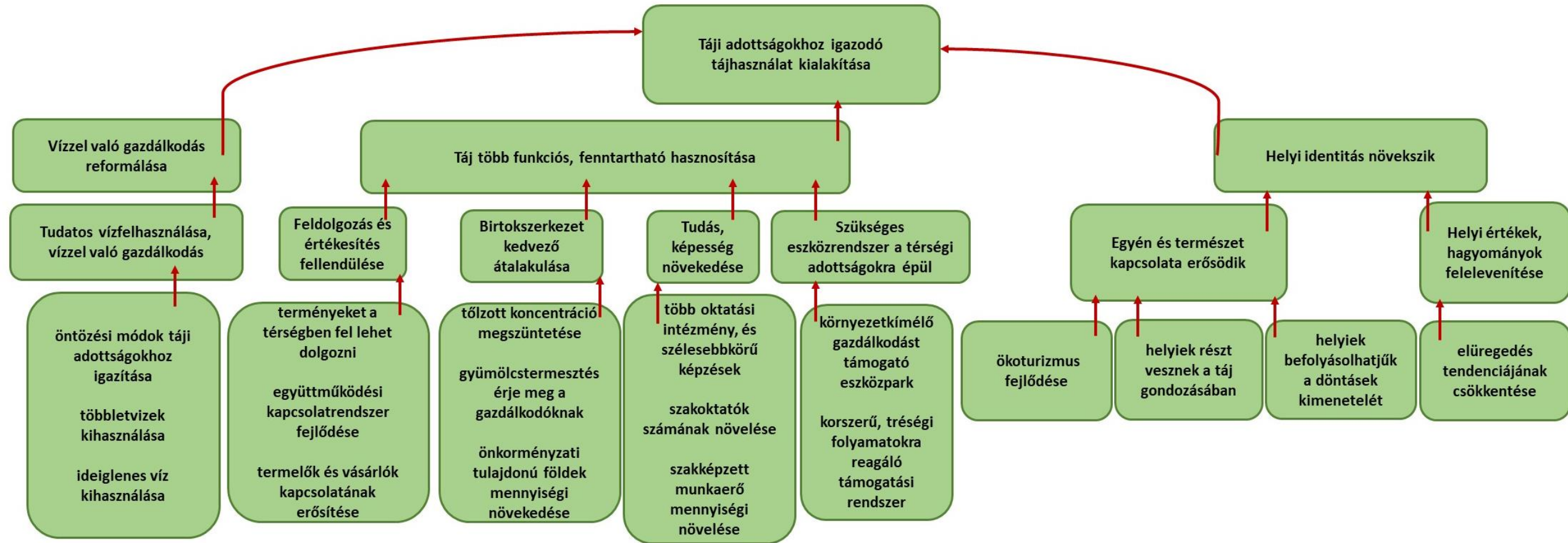
	Spontán fejlődés – jelenlegi tendenciák	Profitorientált fejlődési modell	Virágzó natúrpark - Felemelkedő Tisza-vidék	Quintuple fejlődési modell
Fő fókusz, tulajdonság	eltávolodás, polarizáció 	minél több pénz termelése 	természet központúság 	Innováció
Infrastruktúra, kapcsolatok	polarizált fejlődés	ez erősen fejlődik a betelepülő vállalatok miatt	fejlődik főleg turisztikai szempontból	fejlődésnek indul minden téren
Természeti kulturális értékek	minimális javulást eredményez	az értékek csökkenését jelentené	az értékek kiemeltté válnak, ez a fő húzó erő	az értékek kiemeltté válnak
Gyümölcsösök gyümölcs feldolgozás	csökkenne, kivéve Nagykörút ott tovább erősödne	csökkenne, más iparágak vennék át a helyét	több gyümölcsös jelenne meg, főként a korábbi gyümölcsösök helyén	a meglévő gyümölcsösök bővülését jelentené
Turizmus	polarizált fejlődés	elmaradna	fejlődik	nőne egy-egy kiemelt területen
Társadalom	szegregáció	sok új munkás megjelenése, akár külföldi munkaerő is, ami zavaró lehet	nő az összefogás, több lehetőség, programok, helyiek számára is élhető	a társadalom beleszól a fejlődésbe, így a számára is élhető közeg jelenik meg, több beleszólás az ügyekbe a részükről
Helyi gazdaság	enyhe fejlődés	csökken, mindent a magas profit visz	nőne, egyre inkább kibontakozna, minden téren	közepes fejlődés, van lehetőség a helyi gazdálkodás kibontakozására
Tisza	minimális turisztikai szempont, mint vízbázis minimális kihasználás	folyószennyezés, túl sok víz felhasználás >kisebb vízhozam délebbre	a Tisza turisztikai fejlődését szolgálná, több strand, kikötő, de mint védett természeti értékek is, valamint tudatos használata pl. öntözés	természeti és turisztikai fejlődését jelentené

Agrár javaslatok

- o Rövid ellátási lánc,
- o Közösség által támogatott mezőgazdaság
- o Tájgazdálkodás, természettel együttműködő megoldásokra épülő vízmegtartás és regeneratív talajművelés
- o Gépgyártás (agrár-környezeti fókusz),
- o Helyi termékek, gazdasági együttműködési hálózatok
- o Közlekedésfejlesztés (kompok, belső kapcsolatok),
- o Képzés-tudásközpont, mintagazdaságok,
- o Smart közösségi irodák, silver economy,
- o Idősek bevonása, aktivizálása

Célfa

IV. Pillér - Turizmus, zöldút

Jövőkép, módszer

- Széleskörű turisztikai paletta megteremtése, mindenki számára
- Természeti értékek bemutatása
- Vízhez kötődő rekreáció erősödése
- Együttműködés a települések között
- Szálláshely fejlesztések
- Programok indítása, attrakciófejlesztés
- Kerékpáros közlekedés erősítése
- Közlekedésfejlesztés
- Termékfejlesztés
- Marketingfejlesztés

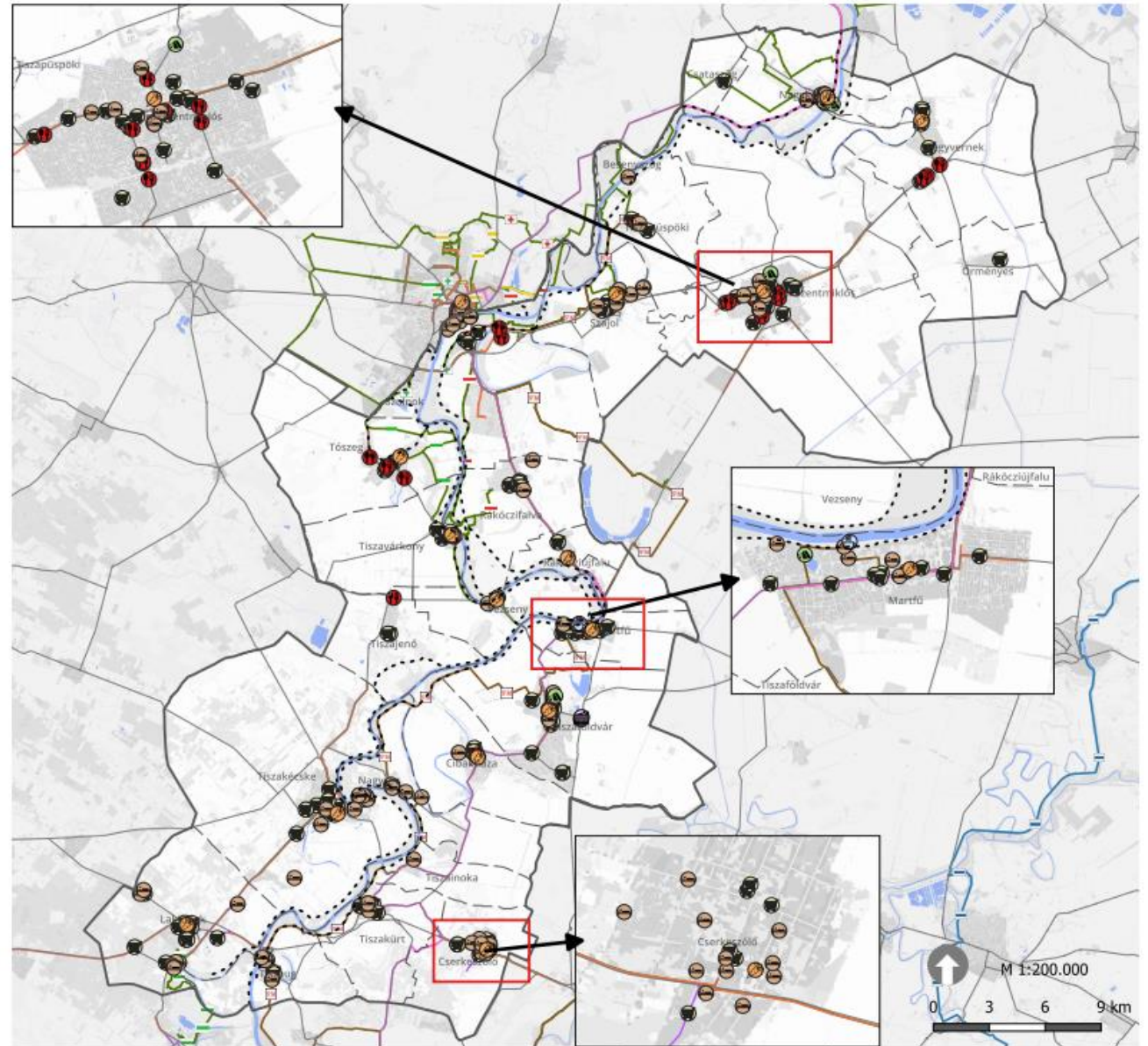
Turisztikai szuprastruktúra vizsgálata

Közép-Tisza-völgyi Natúrpar Megalapozó Dokumentáció

Turisztikai szuprastruktúra vizsgálati tervlap

Jelmagyarázat

- Tervezési terület határa
- - - Településhatár
- Utak
- ... Tisza árvízvédelmi töltés
- Vízfelület
- Turistautak
- Alföldi Szent Márton-zarándokút
- Országos kéktúra és alföldi kéktúra nyomvonala
- Kiépített kerékpárút
- Kerékpáros nyom
- Kerékpársáv
- EuroVelo
- Vendéglátóhely
- Szálláshely
- Kemping
- Élelmiszerbolt
- Cukrászda
- Kávézó
- Piac

Attrakciófejlesztési javaslatok

- Leromlott állapotban lévő épületek felújítása, új funkció teremtése
- Kunhalmok bemutatása, funkcióval való kiegészítése
- Mintagazdaság kialakítása, gazdaságok közötti együttműködés, látogatások szervezése
- Tiszával való kapcsolat erősítése, sétány, strand kialakítása
- Kerékpáros úthálózat fejlesztése és bővítése
- Tematikus utak
- Vízi turizmusra épülő programcsomagok

Termékfejlesztési javaslatok

- Tiszai kincskereső napok
 - interaktív és kalandos turisztikai élmény
 - rejtelmes történelmi és természeti kincsek felfedezése
- Tiszai Lovas élményút és Gasztronómiai Fesztivál
 - hagyományos lótarás bemutatása, kézműves foglalkozások, gasztronómiai élmények
- Tisza Gyógyfürdők Estéje és Gasztronómiai Kóstoló
 - térség legismertebb gyógy- és termálfürdőinek megismerése
 - helyi gasztronómiai hagyományok, borkóstoló

Zöldútfejlesztési javaslatok, Tiszavirág zöldút

Zöldút: lineáris, multifunkcionális tájépítészeti elem, amelynek legfontosabb szerepe a térbeli kapcsolatteremtés a rekreációs és/vagy ökológiai jelentőségű szabadterek között

- o Gyalogos, kerékpáros, lovas forgalom számára
- o Meglévő kerékpárutak, egyéb utak felhasználásával
- o 24 településen keresztül
- o 52 állomás bemutatandó értékekkel és látványosságokkal

Marketing és menedzsment

- Egységes arculat kialakítása
- Tourinform iroda létrehozása
- Közös reklámozás
- Natúrpark-kártya
- Helyi termékek boltja
- Turisztikai kiállítások
- Kiemelt téréségi kapcsolatok

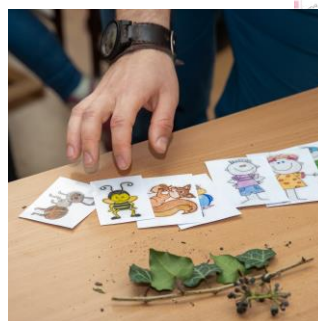

V. Pillér- Közösségfejlesztés, szemléletformálás

Tájidentitás, közösség, együttműködés, szemléletformálás - Helyi

- Helyi közösségek és szervezetek erősítése
- Oktatási és ifjúsági programok létrehozása
- Kulturális és szabadidős tevékenységek:
 - Tajséták szervezése.
 - Geoládák kihelyezése, felfedező játékok
- Táborok szervezése:
 - Táborok környékbelieknek és kívülről érkezőknek egyaránt (madarász tábor, vízi tábor, hagyományörző tábor, kézműves-népzenei tábor, horgász, lovastábor stb.)
- Helyi termékek piaca ,
- „Szedd magad mozgalom”
- Környezeti és gazdálkodási szemléletformálás
- Helyi identitás erősítése programokkal

Tájidentitás, közösség, együttműködés, szemléletformálás - Turisták

- Mintaterületté válás:
 - Alkalmazott tájgazdálkodási és vízgazdálkodási gyakorlatok bemutatása
- Egységes arculat
- Információs táblák edukációs jelleggel
- Kerékpáros turizmus fejlesztése:
 - Kerékpáros útvonalak térképen való elhelyezése
- Helyi gasztrókultúra megismertetése:
 - Helyi gyümölcsök, cseresznye, pálinka/sörfőzde bemutatása, nyitott porták, látványkonyhák
- Autentikus élmények nyújtása:
 - „Elvonulás-nyugalom paradicsoma” kialakítása
 - Pet kupa népszerűsítése
- Középiskolások bevonása:
 - Középiskolások fogadása közösségi szolgálatra
- Tanyavilág megismertetése

Köszönjük a figyelmet!

MATE

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tájépítészeti,
Településtervezési és
Díszkertészeti Intézet

Kapcsolat:

Kollanyi.Laszlo@uni-mate.hu

Hubayne.Horvath.Nora@uni-mate.hu